

FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

21. SEPTEMBER 1984
NUMMER: 40
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Güney'in cenaze töreninde komünist partileri, sosyalist partiler, ünlü sanatçılar, hemen tüm Türk ve Kürt örgütleri üst düzeyde temsil edildiler

Türkiye halkı bir yiğidini, Sinema bir ustasını yitirdi: Yılmaz Güney öldü...

Yılmaz Güney sonunda kansere yenik düştü ve 9 Eylül Pazartesi günü yerel saatle 5.20'de yaşamını yitirdi. Ölüm haberi tüm haber ajansları ve televizyonlar tarafından geniş olarak duyuruldu. Türkiye tekelci basını ise bu acı haberi bir kez daha anti-komünizm aracı olarak kullandı. Güney'in cenaze töreni Evren-Özal rejimine sert bir yanıt niteliğindeydi. Bir çok komünist parti, sosyalist partiler törende üst düzeyde temsil edildiler. Tüm Türk ve Kürt örgütleri ve 5 bini aşkın Türkiye'li göçmen işçi de devrimci sinema sanatçısı Güney'i son yolculuğunda uğurlama ödevlerini yerine getirdiler. Yılmaz Güney, Paris'in ünlü Père Lachaise Mezarlığı'nda toprağa verildi. Père Lachaise başta Paris Komünistleri olmak üzere Fransa'nın en iyi evlatlarının gömüldüğü mezarlık. Güney'in mezarı başında Server Tanılil bir konuşma yaptı. Yaptığı konuşmada, "onca zulme karşı amansız bir kavgaya veren yurdun insanlarının, çilekçe halkının gönlünde yatacağım" diyece Taatilli, resiminde

Gerici Arap
rejimleriyle
sarmaş dolaş
nereye
gidiliyor?

Evren-Özal rejimi ile gerici Arap rejimleri arasında son yıllarda olağandışı yoğunlaşan ekonomik ve siyasal ilişkiler, kamuoyuna "gerici Arap rejimleriyle sarmaş dolaş nereye gidiliyor?" sorusunu sorduruyor. Ancak sağlıklı bir yanıt üretilemiyor. Oysa kapalı kapılar ardından süzen kimi bilgiler değerli ipuçları sunuyor. Beshelil ki Ortadoğu'da Reagan güdümünde olan edilememiş askeri paklılar tezgahlanıyor ve Türkiye ateşin göbeğine sürükleniyor. Ortaklaşa silah üretimi yavaşlarsa, Araplara mülk edinme

patlakçılar" diye anılan, resimde görüldüğü gibi cenaze kordone Güney'in eşi Fatoş Güney'le birlikte yürüdü

● Yazısı 4. sayfada

Yazar Aziz Nesin duruşmada YÖK hakkında suç duyurusunda bulundu

Dilekçe Davası'nda aydınlar ödün vermiyor

Kenan Evren'e ve Meclis Başkanı Karaduman'a demokrasi isteyen bir dilekçe verdikleri için haklarında dava açılan 56 aydının duruşması devam ediyor. 14 Eylül günü yapılan ikinci duruşmada, sorgusu yapılan yazar Yalçın Küçük, Kenan Evren'in

kendilerine "vatan haini" dediğini hatırlatarak, "Cumhurbaşkanı mahkemeye vermek istiyoruz ama, anyayasa buna olanak tanımıyor" dedi.

● Yazısı 5. sayfada

Resmi kayıtlara göre, Federal Almanya'da Türkiye, Kürdistan, kadınıyla, erkekleriyle, yaşlarıyla, gencileri, işçileri, öğrencisiyle, sendikacısıyla, öğretmenleriyle ve politik sığınmacısıyla toplam 1,5 milyon Türkiye'li insan yaşıyor. 4,5 milyonluk yabancılar kitlesi içinde en kalabalık grubu oluşturan bunlardır. Şimdi, bütün bu yabancılardan ve özellikle de Türkiye'li uzun bir süre kaderlerini belirleyecek bir dert yüzüne karşı geliniz. Bu yıl kavşagında hangi yola sapacağınızı önümüzdeki kıştan önce Federal Parlamento'ya gelecekle olan yeni yabancılar yasası belirleyecektir.

Bu yasa etrafındaki tartışmalar 1983 Mart'ından bu yana siddetli artarak sürüyor. Konu önümüzdeki günlerde daha da alevlenecek. "Sevirci" değil "taraf" olduğumuz bu mücadelede tümüyle yenik düşmemek istiyorsak üç noktayı çok iyi anlamamız gerekir.

Birincil olarak, konu yalnızca Federal Almanya'daki yabancılardan ilgilendiren bir mesele değildir. Federal Parlamento'dan çıkacak yeni yabancılar yasası, yalnızca bu ülkede yaşayanlarımız değil, yabancı işçi çalıştıran bütün öteki Batı Avrupa ülkelerinde yaşayanlarımız da kaderlerini önemli ölçüde etkileyecektir. Büyüyen işsizlikle birlikte bütün Batı Avrupa ülkelerinde yabancılardan haklarına ve özgürlüklerine yönelik saldırılarında Federal Almanya başı çekiyor, yolu açıyor, cesaret veriyor, örnek oluyor.

İkinci önemli nokta, bu mücadelede tek başımıza koruyabilmemiz ve kazanabileceğimiz hiçbir şey olmadığının görülmektedir. Bütün toplumun ilgilendiren temel sorunların dışında, onlardan ayrı, tek başına bir "yabancılar sorunu" yoktur ve olmaz. Bunu ispat etmek için fazla söze gerek yok. Ameri-

Yabancılar yasası

Ahmet KARDAM

kan atom füzelerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesine kimler "evet" dedi, kimler "hayır" dedi? İşsizliğin azaltılması için 35 saatlik iş haftasına geçilmesi kimler "evet" diyor, kimler "hayır" diyor? "Füze değil, işyeri istiyoruz" diyenler kim, karşı çıkıyorlar kim? Ve son olarak, yabancılardan temel hak ve özgürlüklerinin daha da sınırlandırılmasını "late-yeniler" kim, yabancılara eşit haklar tanımamasını "savunulanlar" kim?

Hangi soruyu ele alırsak alalım, aralarındaki bütün farklılıklara rağmen aynı partilerin, örgütlerin ve kişilerin oluşturdıkları iki cephe buluyoruz. Bir yanda tekeller, işveren örgütleri ve NATO içinde Reagan yönetiminin savaşçı politikasının peşinden sürüklenen Kohl, Strauss ve Genscher... Öte yanda ise Yeşiller, Komünistler, Sosyal Demokratlar'ın önemli bir kesimi, sendikalar, barış girişimleri, ilerici ve demokrat bilim adamları, sanatçılar, yazarlar...

Peki, Türkiye ve Kürdistanlı emekçi kitlesi olarak biz hangi cephedeyiz? Bu soruyu net bir yanıt veremedikçe de doğru cephedeki yerimizi almadıkça kaderimizi Zimmermann'ın Strauss'un, Kohl'un ve bunlardan para dilenen Evren ve Özal'ın ellerine teslim etmekten başka yapacak bir şeyimiz yok demektir.

Üçüncü önemli nokta, bir şey yalnızca "karşı" çıkmakla fazla birşey elde edilemeyeceğini göstermektedir. Kohl hükümetinin hazırladığı yabancılar yasasına karşıyız. Bugün uygulanmakta olan yasa da karşıyız. Peki, nasıl bir yasadan yanayız?

Federal Almanya'daki Türk ve Kürt emekçilerini temsil eden örgütler bugüne kadar biraraya gelerek ortak bir "alternatif görüş" ortaya koyamamışlar. Ama bu şart da değil. Yeşiller Partisi'nin parlamentoya sunduğu ve bu sayımızın 12. sayfasında özetini sunduğumuz yasa önerisi, hem bütün yabancılardan hem de bütün ilerici Alman kamuoyunun desteğini kazanmıştır. Sosyal Demokrat Parti'nin bu konuda görüşlerine gelince: Bunlar, Yeşillerin yasa önerisinden ne temel anlayış bakımından tümüyle farklıdır, ne de daha ileri. Parlamento içinde değil ama dışında önemli bir başka güç olan Alman Komünist Partisi ise, bu yılın başında toplanan 7. Kongresinde, yabancılara "her alanda eşit haklar" istediğini bir kez daha ilan etmiştir ve Yeşiller'in yasa önerisini olumlu bulmaktadır; Şimdi bizim için yapılacak tek şey, bu "alternatif yasa"yı olanca gücümüzle desteklemektir.

Peki ama, bu Yeşiller'in hazırladığı yasa tasarısı parlamentodan geçer mi? Hayır geçmez. Ama önemli olan bu değildir. Önemli olan, bütün öteki ilerici ve demokrat güçlerle birlikte, ne istediğimizi bilerek Zimmermann'ın yasa tasarısına karşı dikilebilmek ve Kohl hükümetinin almak istediği bütün yabancı düşmanı önlemleri, gücümüzün yettiği her noktada engelleyebilmektir. Bu konuda elde edilecek her başarı, yalnızca yabancılardan değil bütün barış ve demokrasi güçlerinin ortak zaferi olacaktır.

F. Almanya'da hükümetin, yabancılardan ve demokratların gündemi: Yabancılar Yasası

Federal Alman hükümetinin hazırladığı yeni yabancılar yasası önümüzdeki aylarda Federal Parlamento'ya geliyor. Bu ülkede yaşayan bütün yabancılardan temel hak ve özgürlüklerini yok edeceğine sınırlandırmayı amaçlayan bu yasanın parlamentodan geçmesini engellemek üzere, Alman ve yabancı bütün ilerici güçler seferber oldular. Frankfurter Appel Koordinasyon Komitesi'nin bu amaçla düzenlediği 15 günlük "uzun yürüyüş" aysonunda başlıyor.

● Yazısı 7. sayfada

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Satılık çocuklar

"Anakkale'de yerel gazetede bir ilan, iri ri harflerle, 1984 Türkiye'sinden bir manzara çizer. Satılık arsa, satılık villa, satılık oto ilanlarının arasında: "Kalp hastası eşiyle Vesile Gönçe'yi ameliyat ettirebilmek için maddi durumum yerinde olmadıktan üç kızından birini satıyorum. İsteyenlerin İntepe bucağında Erdoğan Gönçe'ye baskınamaları rica olunur." Erdoğan Gönçe'nin üç kızından büyüğü bu yıl okula başlayacak yedi yaşındaki Ayten; ortancısı beş yaşındaki Aysel ve en küçüğü yedi aylık Kader... Bir tek Kader anlamıyor olup bitenleri. Oysa belki de asıl "mal" o... Erdoğan Gönçe ve hasta eşi, "İlani gazetye belki halimize acıyan olur diye verdik. Çocuk hiç satılır mı?" diyorlar ama gerekli olan kalp ameliyatının bir buçuk milyon Lira'ya malolacağını, bu parayı bulamadıklarını, çaresiz olduklarını da hemen ekliyorlar. Son günlerde tüm ilgili kurumlar, Türkiye'de çocuk terk etme ve evlatlık verme olaylarının görülmemiş oranda arttığını belirtirken, şimdi de çaresizlikten çocuklar satılığa çıkarılıyor.

Gel de şimdi ünlü Bektaşî fıkrasını hatırlama. Hani baba enlerinden birin ırnak kuyusuna oturmuş, camından insan heykelcikleri yapıp yapıp bir kenara koyuyormuş. Geçen ham socalardan bir gülemiş, "Bre zındık, demiş, bilmez misin ki insan sureti yapmak Allah'tan başkasına yasaktır..." Baba enler omuz silmiş, çelebiye gülümüş.

— Boş ver, demiş, rızıkını vermedikten sonra yap yap bırak...

Allah bir yastıkta kocatsın!

Türk Sermaye İş adımı alması daha uygun olacak Türk-İş'in son dönemlerde ilgililiye pazara çıkan Genel Başkanı Şevket Yılmaz'la Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin, Türk Metal Sendikası ile MESS (Metal Sanayicileri Sendikası) arasında bağtılanan toplu sözleşmeyi tam bir nikah töreni havasında imzaladılar. Ne kadar baba işveren ve ilgili bakan varsa hemen hepsi törene davetliler. Törenin yapılabacağı yer, sermaye kesiminin gönderdiği çiçeklerden, celenklerden tam bir bahçe ya da zengin nikahı görüntüsündeydi. Gelince damadın arasından işe su sızdı. Bu nikahın nasıl bir hilkat garibesi doğacağını merak eden işçilerin dokuz ay on gün beklemlerine bile gerek kalmadı. Sermayenin hasarı, uçarı oğlu "düdenen razı" gelinin hatırını çoktan sorduktan, gelin Yılmaz nikah masasına otururken zaten karın burnundaydı. Kimi kötü niyetliler dedikodu yapıyorlarsınlar, Türk-İş Genel Başkanı'nın sermayeden çoktan gebe kaldığını en açık belirtirleri, o kadar yağır güldükten sonra,

kamu işletmelerinde hükümetin zorladığı yüzde 30 ücret zammı sınırı içinde kalınması, kudem tazminatlarının uçup gitmesi-ne seyrilecek olmak ve tükürdüğünü yalayıp emeklilik yaşının 55'e çıkarılmasını da sessiz sedasız sineye çekmekte. Bizce yukarıdaki fotoğrafların anlamı budur. Ancak sökemeyiz bir nokta var: Acep bu nikah kıyılırken, nikah memuru nasıl sordu: Örneğin "Kızım Şevket, sen bu naria damadı efendiliğe kabul ediyor, hayatın boyunca onun ve onun gibilerinin dümece

Bebeleri de koydular mapus damına...

Bakacak kimseleri olmayan çocuklar mahkum anaları ya da babalarıyla birlikte hapis-hanelerde yaşarlar Türkiye'de. 6 yaşındaki Kenan Gök de altıncı yaşına Muş Cezaevi'nde girmiş. Evi hapis-hane; bahçesi, hapis-hane avlusu olmuş. Ama sokakları, kırıları sevir. "Annemi bıraksınlar da evimize dönelim" diyor. Bebeleri de koydun mu demir parmaklığın ardına, ne güzel, ne rahat idare edecekler Evren'ler, Özal'lar şu bizim Türkiye'yi!

Bayat, bozuk ekmeğe hücum...

Asgari ücretin ancak günde 12 ekmeğe alması, yettiği Türkiye'de, kalabalık emekçi aile-

Bu da kaçak işçi adayları kuyruğu

Özal, "kuyrukları yok ettik" diye övüne düşün, gıda, yakacak vs. gibi maddeler önünde, bunları alacak para bulunmadığından kimseler kuyruk olamıyor artık ama, yeni kuyruklar uzadıkça uzuyor. İş ve İşçi Bulma Kurumu önündeki bitmez tükenmez kuyruklar, hastane kapılarındaki, çeşme başlarındaki, ucuz et satan Et ve Balık Kurumu'nun, bozuk ve bayat ekmeği yarı fiyatına satan fırınların, kendilerini satmak isteyen kadınlara "vesi-

ka" veren dairelerin önündeki kuyruklar uzaresin, Özal tipi kuyruklardan biri de yurt dışına turist pasaportuyla çıkarak kaçak çalışma kuyruğu... Fotoğrafa, Gaziantep Pasaport Şube Müdürlüğü'nün kapısındaki "kaçak çalışma hayali" kuyruğu görülmüyor. Haftada ortalama 600 kişi, işsizliğin, pahalılığın cana tak dediği Türkiye'den çıkabilmek ve bazan hayatlarına dahi malolan acılı bir servüse atılabilmek için kuyruk oluyolar.

Bunlar da "küçük" ortadirekler...

Yasalar 16 yaşını doldurmuş küçüklerin ağır ve tehlikeli işlerde çalışmaya çağını, 13-18 yaş grubundakilerin ise ancak belli saatlerde, sağlık muayenesiyle ve tüzüğe göre çalışabileceklerini söylüyor ama, çalıştırılmaları yasak olan 12

Yılda 1324 işçi "kaza kurbanı !"

İş kazalarında dünya birinciliğini kimselelere kaptırmayan Türkiye'de, geçen yıl meydana gelen 145 bin iş kazası sonucu, 1324 işçinin öldüğü, 2760 işçinin de sakat kaldığı açıklandı. İş kazalarının oranısal dağılımında yapı ve maden çıkarma dalları yine başta geliyor.

yaşından küçükler iş kazasında ölebiliyorlar bile. Geçenlerde İstanbul'da 7 küçük işçinin bir atölyede çıkan yangında can verdiği hala hatırlarda... İşte Trabzon Sanayi Sitesi'nde bir lastik tamircisinin çıracı olarak çalışan Resul Özkan, 2 yıldır, ailesinin geçim sıkıntısını hafifletmek için, haftada 1500 Lira'ya (12 Mark) günde 12 saat çalışıyor. Sigortanın adını bile duymamış. Pazarları izin yapıyor. "Hiç doktora gitmedim hayatımda" ve "Her türlü lastiği tamir edebilirim" diye çocuğu bir sevinçle övünüyor. Bir başkası Mehmet Bektaş, şimdi 15 yaşında, Ama cılız mı cılız, 10 yaşında var yok sanırsınız. "Ailem ortadirek, çalışmak zorundayım abi" diyor. Onun haftalığı da 1500 Lira, yani 30 ekmeğ parası.

boyunca onun ve onun gibilerin dümen suyunu gimeyi kabul ediyor musun?" fiian diye mi sordu derstiz? En iyisi kendisine sormak. Tabii sorğu sual günü geldiğinde sorğu için araya girecek işçilerden fırsat kahtrsa...

Asgari ücretin ancak günde 12 ekmeğ almayı yettiği Türkiye'de, katabahı emekçi ailelerinin tek ve ana gıda ekmeğ. Ama gün geliyor ekmeğ bile para yetmiyor. Adana'da, sebze ve meyve halının hemen yanında oluşturulan Ucuz Ekmeğ Pazarı'nda bayat, bozuk, lokantadan veya okullardan toplanmış ekmeğler yarı fiyatına satılıyor ve kapış kapış pidiyor. Yoksul emekçiler dört gözle ekmeğ arabalarını bekliyor ve bozuk, bayat ekmeğleri yarı fiyatına alabilmek için birbirlerini çigniyorlar.

ŞU "BİZİM" AVRUPA

Batı Avrupa'nın herhangi bir kentinden, kasabasından ...

Türkiye, Trakya'sıyla, Anadolu'suyla rengarenk bir halklar meşheridir. Türk, Kürt, Arap, Abaza, Çerkes, Pomak, Gürcü, Yahudi, Rum, Ermeni, Süryani, Laz, Dürzi, Acem, Azeri ve hatırlayamadığımız niceleri bu yaşlı topraklar üzerinde yaşıyageliyorlar, yaşayagelecekler... İşte bu çok renklilik çok kültürllük hemen tüm özelliklerini koruyarak Batı Avrupa'ya bir kaç milyonluk göçmenlerini salınca bu harikulade tabloya bir de Batı Avrupa halklarının kültürleri, gelenekleri, görenekleri, yaşam biçimleri eklide bulundu ve ortaya "Şu bizim Avrupa" çıktı. Bu sayıda biz de "Şu Bizim Avrupa" köyesine bir fotoğraf açalım sunalım dedik...

Sunduklarımızdan daha ilginçlerini herhangi bir Batı Avrupa kentinde, köyünde her zaman gözlemek olanaklı...

Federal Almanya gezisinde protestolarla karşılandı ve "uğurlandı"

Özal, işçi haklarını değil, Leopard tanklarını değil, Leopar tanklarını konuştu

Turgut Özal'ın, 50. kuruluş yıldönümü-nü kutlayan Alman Yakin ve Ortadoğu Demeği'nin davetisi olarak çıktığı Federal Almanya gezisi, bunun resmi bir ziyaret olmadığının belirtilmesine rağmen askeri törenler ve resmi karışmalarla geçti. Özal'ın Federal Almanya'yı ziyaret etmesinde Türk ve Kürt göçmen işçileri Alman ileri ve demokrat güçleriyle birlikte Frankfurt, Bonn ve Hamburg'da yoğun protesto eylemleri düzenlediler.

Almanya'da bayram günlerinde de yayınlanan Türkiye gazeteleri, "gurbetçilerin gözü Özal'da", "Sorunlarımız artık çok şiddetli", "Başbakan gurbetçilere teminat verdi" gibi tantanalı başlıklarla, Özal'ın, Almanya ziyaretini, bu ülkede yaşayan Türküyle emekçilerin geçit açılması sorunları konusunda ağırlık koyacağı, ziyaretin asıl amacının bu olduğu görüldü. Yaratmak istedikler ise işin asıl çok geçmeden ortaya çıktı. Özal, Almanya'da yaklaşık 1 milyon 700 Türküyle ilgili çeşitli sorunlarını konuşmaya ve ortak çözümler aramaya değil, Kohl hükümeti ile, Federal Almanya'nın Ortadoğu'ya açılan köprü olmak ve Alman sermayesine Türkiye'de kolaylıkla göstermek karşılığında Almanya'nın Ortak Pazar'da ve Avrupa Konseyi'nde Türkiye'ye arka çıkmasını sağlamaya ve Alman sermayesini Türkiye'de yatırımlara teşvik etmekti.

5 Eylül Çarşamba günü Bonn'da yapılan görüşmelerde Türküyle emekçilerin sorunları değil, başlıca Federal Almanya'nın, Türkiye'de kurmay ve Ortadoğu ülkelerine de ihrac etmeye planladığı Leopard Tankları Projesi, Alman KWU firmasının nükleer santral inşaatında öncelik tanınması ve 1986'da yitirilene karşılık Türkiye'nin vazgeçmesi gibi konular gündeme geldi. Daha sonra Özal'ın, Federal Almanya işadamları ve yatırımcıları ile yaptığı toplantı sırasında sık sık tekrarlanan "Türkiye

Altı yaş sınırıyla "kendini işçilerdir" diyerek ilgilenecek Federal Almanya'ya "anlayış" gösterdi. Özal'ın Federal Almanya gezisi Türk, Kürt ve Alman ilericilerinin Frankfurt, Bonn ve Hamburg'daki yoğun protestolarına sahne oldu.

Ortadoğu'ya bir köprüdür" sözlerinde ifadesini bulan görüş, Kohl-Özal görüşmelerinde de önemli yer tuttu. ABD ve Federal Alman gerici, gerek siyasal, gerekse askeri ve ekonomik alanda, Ortadoğu'ya ve özellikle de gerici Arap rejimlerine Türkiye eklenmeden uzanmak niyetindedir. Leopard Tankları Projesi, bu niyetin başlıca sonuçlandırılmasını biriydi. Al konunda taraflar bir ilke anlaşmasına varabildiler. Nükleer santral inşaatında, Alman KWU firmasına öncelik verilmesi yolundaki talep, Özal'ın olumlu cevabı, ancak konuya ilişkin yeni teknik istemlerle, tam konuşa bağlanamaması kalırdı. Türkiye'ye satmayı planladığı Airbus yolcu uçaklarının alımı konusunda da yeşil ışık yakıldı. Ve nihayet önemli konulardan birinde, Türkiye'nin 1986'dan itibaren Ortak Pazar ülkelerinde ve asıl Federal Almanya'da serbest dolaşımında konusunda da Özal, Almanya'ya kolaylık gösterdi. Bu konunun AET Ortaklık Konseyi'nin işi olduğunu belirtti ve konuyu en az 1988'e ertelemeyi kabul etti.

İşine gelmeyen soruları demagoji ve yalanla cevaplamaya alışık olan Özal, şu günlerde Federal Almanya'daki Türküyle işçileri en fazla ilgilendiren 6 yaş sınırı konusunda ve yeni yabancılara yasası konusunda, "Bunlar Federal Almanya'nın ken-

di iş sorunlarıdır" demekle yetindi. Türkiye işçilere tek tavsiyesi ise para biriktirmeleri oldu.

Perşembe günü Bonn'da yaptığı basın toplantısından, koyunların tümünü kurda kapırdıktan sonra, sürü başlı suratına bir kase yığıldı. "Oh, bu işten yüzünüzün aklıyla çıkın" diyen cobanın yüzünün bir benzeri ile çıkan Özal, daha önce "Basın toplantısından camınızı sakabiller" demesine karşılık, toplantının hiç de kötü geçmediği düşüncesindeydi. Basın toplantısından sorulardan ağırlığı Türkiye'de demokrasi ve insan hakları oldu. Özal son derece yüzeyden ve demagojik cevaplarla sık sık 1980 öncesi tarihlerle sınırlıdır. Toplantıda tuza sığındı. Yeterince, yasalara, anayasaya atarak işin içinden çıkmaya çalıştı. Ancak zaman zaman sinirlerinde de gözlemlendi. Özellikle, aydınlar Dilekçesi ile ilgili soruya cevaplarken iyice bozaldı. "Bu dilekçenin bile demokrasi belirlendi" dedi. "Almanya'nın çeşitli kentlerinde aleyhine yayınlanan gösteriler 'yerli teröristlere' ve onlarla çalışan Türkiye'den kaçmış 'watan hainleri'ne yüküldü.

Çeşitli sorunların çözümü bekleyen 1 milyon 700 bin Türküyle kitlesi ve Türkiye'nin genel çıkarları açısından Özal'ın Federal Almanya'ya zırtı tam bir sıfırdır. Buna karşılık, milyarlarca dolarlık ortaklıklar, Alman sermayesine ve Alman silah sanayisine Türkiye'nin kaplarını açması gibi konularda milyarlık kararlar alındı. Bir de Özal, Kohl'den, çok ihtiyaç olan uluslararası siyasal destek açısından da yardım istiyordu. Türkiye işçileri "helas"ndan en rahat biçimde kurtulması ve Alman sermayesinin kapıları arada kadardır. Özal'ın karşılığında Kohl, uluslararası forumlarda diğer Avrupa hükümetlerini de etkileyerek Türkiye'de demokratik hakların yerle bir edilmesini, baskı ve terör rejimini, faşizmi gözlemekten gelecek.

OYA BAYDAR Yorum

Takke düştü ama...

SAVAŞI kazanmak için düğmanı tanımak gerek. Türkiye demokrasi güçleri Evren-Özal faşizmine karşı verilen savaşa yenilgiye uğrarsa, bu, ileriden bir bölümünün "teşhis hatası"na düşmeleri yüzünden olacak. Tipta teşhis hatası hastayı öldürür. Toplumsal savaşta teşhis hatası yenilgiye yada -eninde sonunda aynı kapıya çıkan- savaşı bırakmaya, savasın kaymaya götürür. Tipta teşhis hatasının nedeni hekimin cehaleti, konusunda yeterince uzman olmamasıdır. Toplumsal-siyasal konularda teşhis hatasına sınıfsal konular, sınıf uzlaşmaları ve egemen sınıfın ekonomik ve siyasal olduğu kadar ideolojik de olan ağırlığı ve baskıları yol açar.

TÜRKİYE'de bugün demokrasi savaşına darbe vuran, faşizm karşısındaki güçleri zayıf düşüren ve birikimleri engelleyen, demokrasi güçlerinin demokrasi cephesini oluşturmalarının önüne set çeken teşhis hatası ANAP konusunda ortaya çıkıyor. Brakalım 12 Eylül rejiminin kalemlerini bir yana, gerçekten demokrasiden yana olan demokrasi güçlerinin parçası sayılan aydınlar, yazarlar arasında bile ANAP'ı 12 Eylül rejiminden ayırma ve Özal'da demokrasiyi kurma niyetleri vehmetme eğilimi oldukça yaygın. Burjuva muhalefeti sağdan veya soldan Özal'a karşı çıkarken, ANAP'ın faşizmin ayırmaz parçası ve yaygın olduğunu gözlemekten gelip, askersel faşizmi "ehven-i şer" saymayı sürdürüyor. Son Ağrı yerli seçimlerinde SODEP adayının, bölgedeki güçlü aday MHP'li olduğu için, o kazanmasın diye ANAP'ı destekleme eğilimi bunun küçük bir örneği. Bir zamanların burjuvalarından kalırdırmayın bu "sözcük"leri, Lenin'i, Marks'ı hatta toplumsal yasaın inkar etmekte birbirleriyle yarışırken, dergilerinde, yazılarında, sohbetlerinde ANAP'a demokrasiyi nasıl geliştirebileceği konusunda akıl öğretiyor. Özal'ın "demokratik özlemlerine" engel olan şer kuvvetlerinin geri gelmesini işin eleştirilerinde ınsafı olmalarını istiyorlar. Geniş yaygınlar ise, 6 Kasım seçimlerinde faşizmin simgesi olarak gördükleri askere karşı "ehven-i şer" olarak iktidara getirdikleri Özal'ı -eski ağırlıkta olmasa bile büyük ölçüde- yine aynı nedenle desteklemeyi sürdürüyorlar. Özal ve ANAP'ın demokrasiyi köprü olabileceği yanılgısına besliyorlar.

TOPLUMLU ve aydınların burjuva muhalefetinin geniş kesimlerine kadar, potansiyel anti-faşist güçlerin büyük bölümünü saran bu son derece tehlikeli teşhis hatası öncelikle, ANAP'ın ve Türkiye'deki faşizmin niteliği ve özellikleri konusunda yanlışlığı düşen güçlerin sınıfsal konularından kaynaklanıyor. Bu güçler, Türkiye'nin oldukça karmaşık tarihsel-toplumsal özelliklerinin sonucu olarak, tutarı anti-faşist ve demokratik konularla geçmiyorlar. Yine kendi sınıfsal yapılarının bir sonucu olarak da, demokrasinin savagının başını zorunlu koşulların demokrasinin en tutarı savagı olarak işçi sınıfı, onun siyasal güç ve ideolojisiyle ortak savaşım olduğunu görüyorlar. Daha doğrusu, görseler bile, işçi sınıfından, onun siyasal hareket ve ideolojisinden, burjuvazinin faşizmin kanadından ve bizzat faşizmin kendisinden korktuklarından daha fazla korkuyorlar. Kimilerinde ise bu teşhis hatası faşizm olgusunun ve faşist siyasal örgütlenmelerin koşullara göre çok değişik biçimler kazanabileceğini

Olaysın basit bir vurgun olmadığı ve üst katlara uzandığı anlaşılıyor ve...

Gümrük vurgununda yangın bacayı sarınca yayın yasağı kondu

Sonunda dananın kuyruğu... kopmadan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı gümrük vurgunu ve "devamı" ile ilgili haberlerin yayınlanması yasaklandı. Böylece son yıllarda halk kitlelerinin, bujuvazinin, onunla bütünleşmiş bürokrasinin içyüzünü gözlemlenmesi olanak veren bir olay ne yazık ki faşist sansürün sisleri altına gömüldü.

Olay başlangıcı 12-13 Temmuz gecesi gümrük memurlarının, sınır geçmek üzere iken yakalanan bir kaçakçı otobüsünün zula yerlerinde bulunan Türk Lirası ve dövizlerin önemli bir bölümüne el koymalarından ibaret, sıradan bir vurgun olayı idi. Topu topu 125 milyon liralık bir vurgun söz konusu idi ve bir kaçakçı cetesinden (Volkan Turizm adı altında faaliyet gösteren ve daha çok Kapalıçarşı'nın altın kaçakçısı kuyumcularıyla bağlı bir otobüs firmasından) bir başka kaçakçı cetesine (Jandarma albaylığında emekli, MIT askeri kanadından, Genel Kurmay Seferberlik Tetkik Kurulu - yani MIT'in askeri kanadı- görevlisi, Gümrük Muhafaza Başmüdürlüğü Haluk Aydın ve ekibine) geçmişti panlar. Bu yönüyle hiç de önem taşımayan vurgun.

Ankara, konuyu bilmedenler için şaşırıcı gelişmeler gözlemmeye başladı. Kapıkule vurgununun sonurturması, bir yandan kaçakçılık ve vurguncululuğun özelliği Maliye ve Gümrük Tekel Bakanlığı üst bürokrasinin naslı sarılaşmış gözler önüne seriyor, bir yandan da çok yüksek tepelerdeki eteklerdeki büyük operasyonlarına yol açıyor.

Eski AP'li olduğunu pek de kekinde duymaksızın açıklayan Gümrük, Tekel ve Maliye Bakanı Vural Arıkan, birden yıllar boyu Türkiye ile Avrupa arasındaki uyuşturucu ticaretinin önemli bir kesimini elinde tutan Nurca liderlerinin hedefi haline geliyor. Bu tatlı karı alannı MSP'li Nurca biraderlerin elinden kaptamak için ta MC hükümetleri önündeminden birer savaşçı veren MHP'li ler ise bu durumda faşist örgütlerde başlı olmaları Vural Arıkan'a adeta sahip çıkıyorlar. ANAP'ın MHP'li lerinden Veyssel Atsoy ile Halil Şiğin rüvet ve vurgun olaylarının üstüne gidilmesini istiyorlar. ANAP Genel Sekreteri Mustafa Tarzı tarafından kamu-

VURAL ARIKAN

Bir şeylere, bir yerlere oynuyor ama...

oyuna yansıtılan bu yönelimler, ANAP'ın gerçek 2. adamı, MSP'nin Konya eski Belediye Başkanı Mehmet Keçeciler tarafından -şimdiki- engelleniyor.

Keçeciler konusunu Özal'ın Federal Alfamfya gerisi bilene kadar alevlendirilmesini konuşurunda, partisindeki "dişim-kardeş" MHP'li leri ikna ediyordu. Aynı günlerde Özal'la birlikte Federal Alfamfya'da bulunan bir başka MHP'li bakan, Mesut Yılmaz da aynı yönde efilim belirlence Şiğin-Taraz-Aksoy içli-sü içli yapıpcaak pek bir şey kalmamıştı.

Ankara 1983 yılı İstanbul vergi şampiyonları arasında 34. sırada yer alan, ENKA Holding'in hukuk danışmanlığından, doğru ANAP'ın sorumlu noktalanı ve oradan da Maliye'nin başına gelen Vural Arıkan için bu kadarlık bir uyan dozda yeterli değildi. Nitekim bakan, biraz da tekelilerin hükümetteki dolayus temsilcisi olmanın verdiği güvenle, Eyyıl ayının ilk günlerinde gümrük vurgunlarına şu ya da bu biçimde bulup parmaklarını yaldı-lanlar arı kuşku kalmayana Edirne Valisi Enver Hızlan ile İstanbul'un yıllardır değişimlen valisi Nevzat Ayaz'ın istifa etmelerini gerektirici gazetecilerin önünde

açıklıyor ve "Kapıkule'deki üç baştan biri" olarak nitelendiği Vali Muavini'nin görevden alınmasını zar zor sağlayabiliyordu.

Ankara'nın açıklamalarından İşçileri Bakan ve Özal'ın bacasına Ali Tanrıyar hakkında "Bizim İşçileri Bakan"ın sorun. Anlamaz... Bu konuları okumaya zahmet etmez" ya da "Kapıkule vurgunu tabakikatı stürken bütün İşçileri Bakan"ın ne hikmetse Dişilerine bile haber vermeden Sri Lanka'yı, bilmeden ne konferans girmesin dediği hikmetli bana vormaly-nuz" demesile olay birden ANAP hükümetinin iç sorununa dönüşüyordu.

Sorunuzu bu yönünü çözmek için Özal'ın bizzat müdahalesi gerek. Olayın gelişimini gören Turgut Özal, iki gün önce Çankaya'da, Kenan Evren ile görüşmesini rağmen dilini tutmamakta kararlı görünen Vural Arıkan'ı taa Federal Alfamfya-lardan arıyarak, ertesi günü yapaçakını açıkladığı basın toplantısında konuşması için ikna (f) ediyordu. Oysa bakan, bu basın toplantısı için "Çok önemli açıklamalar yapaçakım. Belki bazı valiler ve yüksek memurlar bu basın toplantısından sonra istifa etmek mecburiyetini hissedebilirler" demişti. Basın toplantısı Özal'ın önerileri çerçevesinde gerçekleştirildi. Bakan genel gazetecilere masal anlattı. Ama basın toplantısında Ercüment Konukman gibi Özal'ın, Halil Şiğin ve Veyssel Atsoy gibi MHP'li nün mütemedden başkanın, muatla olmadıkları halde güçlenice olarak katıldıkları da gözden kaçmıyordu. Nitekim Vural Arıkan da "Bu kupaşına ve susturmasa operasyonu" nu resmen yalanlamaya yoluna girmede ve gazetecilerin sorularını kendine özgü ayağı dıslıyup yanıtlıyarak geçiştirme yolunu seçti.

Özal, sadece Arıkan'ın istenmedik açıklamaları yapmasını engel oldu. Ancak Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı konuyla ilgili haber yasağı getiren olayın tümünü kapalı kapılar ardındaki pazarlıkları çözümlenmek için bujuvazinin en tepele-ri olanak sağladı. Bundan sonrası ne yazık ki kamuoyu önünde yazılıp çizilmeye ve her şey kapalı kapılar ardında cereyan edecek. Ancak leşin kokusunu önle-menin de pek mümkün olmayacağı gözüküyor.

günlükten keşiflere göre çok değişik ölçülerle kazaleten keşifler mekremetler kanyakla görüyor.

ÖRNEĞİN faşist saydığı MHP adayı kazanmasını diye ANAP adayını desteklemeyi göze alan Ağır SODEP örgütünü gözünde 1984 Türkiye'sinde faşizmin hane ve sadece MHP ile özdeş. Özal'ın demokrasiye geçiş çabalarının baltalanmamasını isteyen "demokrat" yazar için bir faşizme sadece askeri diktatörlük yani omzu kalabalıklı demek. Bir başkasına göre "İçinde dört siyasal eğilime barmırdan ANAP" faşist olmak bir yana böyle bir tehlikele eğilime bile karşı karşıya değil... Eninde sonunda ANAP olgusunu yanlış değerlendirmeye varan tüm bu görüşler İspanya'daki Franco faşizminin, Yunanistan'daki Salazar faşizminden, Sili'deki Pinochet faşizminin, Portekiz'deki Aljbar Cuntası'ndan, Uruguay'daki faşizmin Brezilya'daki faşizme re-emeden, daha eskilge güldücek olursa bir Hitler Nazizmi'nin İtalya'daki faşizmden biçimsel farklılıklar oluşturun hatırlamak istemiyorlar. Oysa 20. Yüzyılın belası faşizm, bazen askeri üniformasının, bazen papaz çubucubasının, bazen profesör giysisinin, bazen Sıkago okulu ve Friedmann'ın iyi öğrencisi bir teknokratın, bazense bunların birliğin altında gizlenibölüyor. Faşist siyasal örgütlenmeler, faşist partiler ülkelerin durumuna, toplumsal, tarihsel koşullarına göre değişik biçimlenmeler gösterebiliyor.

EGER Türkiye'yi aydınlığa çıkarmak, baskıya, teröre, demokrasi düşmanlığına vatan satıcılığına son vermek istiyorsak, tüm demokrasi güçlerinin, teşhis hatalarından kaçub kurtulmaları; Evren ve Özal'ın ve artlarındaki güç ve yapıların Türkiye faşizminin iki ayağı olduğunu iyi kavramaları ve takkesi çoktan düşmüş olan ANAP ve Özal'dan "demokrasi" beklemenin "ölü gözünden yas" bekleme olacağını tüm açıklığıyla kavramaları gerek.

21 Komünist Partisi, Evren'e kınama mesajı yolladılar

Dünya komünist ve işçi partilerinin teorik yayın organı "Barış ve Sosyalizm Sorunları" dergisindeki 21 komünist ve işçi partisi temsilcisi ayrı Kenan Evren'e birer telgraf çekerek, aydınları yapılan baskıya protesto ettiler. Aralarında Sili, Vietnam, Uruguay ve Brezilya komünist partisi temsilcilerinin de yer aldığı 21 parti temsilcisinin Evren'e kettiği telgraf-ta, Türkiye'de dışıncıyı ağıllama ve örgütlenme özgürlüğüne konan yasakların derhal kaldırılmasını, keyfi tutuklamaları, işkencilerin, idamların durdurulmasını, genel af kaldırılması ve tüm sendikal özgürlüklerin geri verilmesini istenerek, "aydınları karşı bu barbarca baskı ve davalardan durdurulmasını girişimede bulunarak, Cumhurbaşkanları olarak sizin sorumluluğunuzdur" denildi.

DSF, Baştiirk'ün hâlâ hapiste tutulmasını protesto etti

206 milyon üyeli Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) Adalet Bakanı Nejat Eldem'e bir telgraf çekerek, Abdullah Baştiirk'ün hapiste tutulmasını protesto etti. DSF'nin kettiği telgraf-ta, "DISK Genel Başkanı Abdullah Baştiirk'ün serbest bırakılmasını şiddetle protesto ediyoruz" denildi ve "derhal serbest bırakılması" istendi.

DSF, ayrıca uluslararası kuruluşlara birer mesaj göndererek Baştiirk'ün tutukluluk halinin devam ettiğini duyurdu ve bu kuruluşlardan Baştiirk'ün serbest bırakılmasını için girişimede bulunmalarını istedi. DSF'nin mesajında, "Baştiirk'ün 6 aylık başka bir hapis cezası bahanesiyle ipekte tutulacağı haberi aldık. Baştiirk'ün serbest bırakılmasını şiddetle talep ediyoruz" denildi.

Cenaze töreninde komünist partileri, ünlü sanatçılar, politikacılar, tüm Kürt ve Türk örgütleri "üst düzeyde" temsil edildi

Yılmaz Güney, Paris'te toprağa verildi

● Fransa Kültür Bakanı Jack Lang, yayınladığı mesajda, "Yılmaz Güney'in ölümü beni derinden sarstı. Ülkemizin dostu olan Yılmaz Güney, uluslararası sinemanın en ön sıralarında yer alıyordu. Cesur bir yaratıcı olarak yaşamını çizilenlerin savunmasına adanmıştı. 1981'de Fransız hükümeti adına kendisine yaptığımız misafir olma çağrısını kabul ederek bize onur vermişti" dedi.

Yılmaz Güney 9 Eylül Pazartesi günü saat 5'i 20 geçe, kaldırıldığı Paris International Üniversitesi Hastahanesi'nde yaşamaya gözlerini yumdu. Yakalandığı kanser hastalığından kurtulamayan Güney'in ölüm haberi, dünyanın belli başlı bütün haber ajansları ve gazeteleri tarafından birinci haber olarak duyuruldu. Fransız televizyonunun 1. Kanalı Güney'e ilişkin olarak 1,5 saatlik bir doku-manter program sundu.

Yılmaz Güney'in ölümü Türkiye'de ve bütün dünyada ılerici ve demokrat çevrelerde büyük üzüntü yarattı. Fransız Kültür Bakanı Jack Lang yayınladığı mesajda, "Yılmaz Güney'in ölümü beni derinden sarstı. Ülkemizin dostu olan Yılmaz

malarımız neticesinde, onun insançıl milletan niteliklerini tanıma olanakını buldum. Yılmaz Güney'de Türkiye insanlarını karırlı bir savunucusunu yitirdik. Bu sanatçının sevis ölümlüde saygı ile eğilir, Türkiye demokratlarına, Fransız komünistlerinin kendileriyle dayasma içinde olduklarını bildiririm."

Ünlü Yunanlı müzik sanatçısı Teodorakis de gazetemize verdiği özel de-mecette, "Büyük sinema yöneticisi Yılmaz Güney'in ölümünü derin bir üzüntüyle öğrendim. Bu ölüm, bütün ılerici hareket ve çağdaş sanat için büyük bir kayıptır. Onun eseri, halkının özgürlük, demokrasi ve insan hakları için savaşımını yansıtmıyordu. Bu yönümlü, onun cunta tarafından mahkum edilmesine ve yurtdından atılmasına zorunda kalmasına neden oldu. Tüm Yunan halkıyla birlikte, Türkiye halkının bu güç günlerinde askersel rejime karşı savaşımını tüm yüreğimle destekliyorum" dedi.

Yurt dışında bulunan Türkiye'li yazar-

lar ve sanatçılardan Dursun Akcam, Tülay German, Melike Demirgöz, Ufuk Adalı, Emekçi, Nihat Behram, İzzet Akay, Zamanı, Erdem Buri, Fuat Saka, Şanar Yurda-tapan, Ali Asker, Ömer Polat, Şivan, Demir Özlü, Mahmut Bakslı, Hüseyin Erdem, Nizamettin Arıç, Sümeysa, Doğan Özgüden, Nazım Alifalı, Tektaş Ağaoğlu, Server Tanilli 32 sendikacıyla birlikte ortak bir bildiri yayınlarken, "Bir sanat ustası, bir sinema dehası, bir eylem adamı, bir halk kahramanı, Türkiye ve Kürdistan halklarının yiğit evladı, dostumuz, arkadaşımız, yoldaşımız, ustamız Yılmaz Güney'imizi bizleri acılar içinde bırakan aramızdan ayırdı. O bir kahramandır, o bir mitos-ter, halkların yüreğinde sümeyen sevgi dolu bir aştır" dediler. Türkiye Komünist Partisi'nin Sesi Radyosu da, 11 Eylül günü yaptığı yayında Güney için "Kürt ve Türk halklarının acılarını, gılelerini, sa-vaşlarını, dirençlerini sinemaya büyük bir güçle aktarabilmiş ender sanatçılardan biridir. İçinden çıktığı halkın gönlünde,

yurdumuzun onur defterinde hep yaşaya-caktır" dedi.

Yılmaz Güney kurucuları arasında bulunduğu ve Güney'in vasiyetinde cenza-zesini kaldırma görevini üstlenen Paris'teki 'Türk Enstitüsü'nün Başkanı Kerdal Nazım da gazetemize verdiği özel de-mecette, "Sanatını özgürlük mücadelesi yönde bir silah olarak kullanan, şöhretine rağ-men ezilen halkını ve emekçileri unuttu-mayan bu büyük insanın ölümü Kürt ulusu için, Türkiye halkları için ve sanat dün-yası için çok büyük bir kayıptır" dedi.

Görkemli cenaze töreni

Cenaze töreninin yapıldığı 13 Eylül gü-nü, törenden önce dostlarının, sanat ve politik yaşay arkadaşlarının onurla veda-lanmasını sağlamak amacıyla Yılmaz Gü-ney'in tabutu Parisi'eki Türk Enstitüsü'nde düzenlenen özel bir katafalka kondu. Burada yaklaşık 2 bin kişi Gü-ney'in tabutu önünden geçerek son saygı ödevlerini yerine getirdiler.

Kürt Enstitüsü'ndeki bu törenin ardından düzenlenen cenaze töreni 5 bin kişinin katılmasıyla Türkiye'deki faşist rejime karşı dev bir gösteriyi dönüştü. Türk ve Kürt ılerici ve sol partilerin, po-litik akımların temsilcileri, üyeleri ve yandaşları, Fransa'daki Türkiye'li göç-men işçi örgütleri, Türkiye sanatçıları, sendikacılar ve politik sığınmacıların ya-nı sıra, törene komünist, sosyalist parti-lerin üst yöneticileri, dünya ünlü sa-natçıları ve bazı ılekelerin resmen gön-derdikleri temsilcileri de katıldılar. Töre-ne katılanları bulamayan sanatçı ve po-litikacılar ise mesaj gönderdiler. Bu ara-da bir çiçek bahçesine dönen cenaze kor-tejinde Türkiye'den gönderilen çelenkler özellikle dikkati çekti. Böylece Yılmaz Güney'in cenaze töreni belki de hiçbir Türkiye'li sanatçının ölümünde görül-memiş düzeyde uluslararası bir katılma ta-nık olundu.

Cenaze töreni, Güney'in toprağa verildiği ve ünlü Paris Komünçüleri'nin ve Fransa'nın en iyi evlatlarının gömüldü-ğü tarihi Pere Lachaise mezarlığında son buldu. Burada yazar ve bilim adamı Pro-fesör Server Tanilli bu sayfa da met-

Yılmaz Güney'in Paris'te düzenlenen cenaze töreni 5 bin kişinin katılmasıyla Türkiye'deki faşist rejime karşı dev bir gösteriyi dönüştü (yukarıda). Soldaki fotoğrafta cenaze töreninde bir konuşma yapan 1980 öncesinde Türkiye'de faşistlerin kurucularına hedef olup, tekerlekli sandalyeye mahkum edilmiş yazar ve bilim adamı Profesör Server Tanilli Güney'in es. Fotos Güney ile birlikte yürüyorlar. Türkiye

1981 sonrasında Türkiye'de faşistlerin kursunlarına hedef olup, tekleri sağduyulu mahkum edilmiş yazar ve bilim adamı Prof. Dr. Yılmaz Güney'in eşi Fatma Güney'i de birlikte götürüyor. Türk ve Kürt ileti ve sol partilerin, politik aktörlerin temsilcilerinin, Türkiye'de sanatçı, sendikacı ve politik sığınmacılarına yansın komünist ve sosyalist partilerin üst düzeydeki yöneticilerinin kâğıdı ceneza töreninde Türkiye'den gönderilen telenkler de dikkati çekti. Foto: Türkiye Postası-İzel

Yılmaz Güney'i uğurlarken..

Arkadaşlar, dostlar, yoldaşlar,

Sinemamızın bir büyük ustası, "doğrusunu söyleyim" en büyük ustası, Yılmaz Güney'i kaybettik. Ve buraya, onu son yolculuğuna uğurlamak için toplanmış bulunuyoruz. Hepimiz adına ona "elveda" demenin görevini de ben üstlenmiş bulunuyorum. Yaşamının en acı anlarını yaşıyarak yapacağımız bunu. Şu önemli dakikalarda, Yılmaz Güney üstüne söylenmiş gereken birkaç önemli nokta var ki, belirtmem gerekir; şu beklersiniz benden, o da bekler.

Sinema, "malum" güç bir sanattır. Ama onu, uygarlık yolunda en temel sorunlarını çözmemiş, üstelik ilkel bir kapitalizmin bataklığında ve emperyalizmin pençesinde düşüp kıvranan bizim gibi ülkelerde yapmak çok daha güçtür. Bizim gibi ülkelerde bilim adamının, sairir, romancının, ressamının önünde engeller vardır; ama sinema sanatçısının önünde çok daha korkunç engeller vardır. Mal ve teknik önlemleriyle, en başta da özgürlük ve sanat düşmanı iktidarların "sansür"üyle, düzen, sinemacının karşısına gelip dikilir. Bunları yenmek, her babayıldırım kârı değildir. Yılmaz Güney de, sanatını haksız ve yurdunun gereklerine adanmış her namuslu sinemacı gibi, bütün bu engellerle boğuşup durdu.

Ama Yılmaz Güney, sadece bu değildir. Onu, ülkesinin büyük sinemacısı yapan, gidermek o sinemamızın uluslararası temsilciliğine yükselten, tek kilmeye Yılmaz Güney'i Yılmaz Güney yapan, başka şeydir.

Nedir?

Gerçekliği bakış biçimi, yeni yöntem. Bu yöntem, onun, sinemacıya başladığı anda bırakıldığı kavuşmuş değildi elbette; Türkiye'nin siyasal ve sosyal gelişmelerine atbaşı olarak ve özellikle 1960'lı yılları beraber geliştirdi ve yetkinleşti.

Gerçekten, 27 Mayıs'la birlikte, ülkemizde "görece" de olsa- demokrasinin bir hava esmeye başlamış; on yıllık Demokrat Parti döneminde dile getirilmeyen, getirilemeyen sorunlar gündeme gelirmişti. "Sol" akımlarında da yaygınlaşmaya başladığı bir ortamda, sosyal sorunları sergilemek, sinemacılar da çekilişmeye başlamışlardı. Bunun sonucu olarak da, 1960-1965 yılları arasında, sosyal gerçekliği- şu ya da bu ölçüde- dile getiren filmler görüyorduk. Ne var ki, egemen güçler, bu filmlere ve onların yapımcılarına da hoşgörülü bir tavır takınmışlardı. Tersine, Kıbrıs olayları nedeniyle başlayan ve giderek anti-emperyalist bir boyuta ulaşan gençlik eylemleri, Türkiye İşçi Partisi'nin 1965 seçimlerinde sağladığı başarı, egemen güçleri yeni önlemler almaya götürmüştü. İşte bu durumda, yerleşik düzenin sinemasına karşı direnmek, gerçek bir sorun olup karşı. Böylece, 1965 yılına kadar, gerçekliği dile getirme noktasında birleşen yönetmenler, bu tarihten sonra bir "yol ayrımı" na gelirdi.

Nedir onları bu "yol ayrımı" na getiren?

Gerçekliği kavrama ve yansıtırma yöntemi konusundaki görüş ayrılıkları. 1965 yılı, sinemamızın gerçekten bir "yol ayrımı"na başladığı yıldır. Bu ayrılma, zamanla bir kutuplaşmaya dönüşür; "Tutucu" ve "dönüşümcü" eğilimler çıkar ortaya.

Tutucu eğilimler, toplumumuzun temel sorununu "Doğu-Batı çatışması" olduğunu ileri sürmekle, "sınıf gerçeği"ni, gidermek "sınıf çatışması"ni reddetmektedirler; başka insanların ve halkların kültürlerine kapalı, salt yerli geleneklere yaslanan bir sinema anlayışdır bu. Dönüşümcü eğilimdekilerin önderlikleri sinema anlayışı ise, bir çözüm önerisi getirmeden, toplumsal aksaklıkları sergilemektir.

Her iki eğilim, kendi içlerinde de ayrışmalara uğrar zamanla: Tutucu eğilimlerin ayrışımı, "ırkçı" bir sinema anlayışına kadar varırken, dönüşümcü eğilimin ayrışımı, bir noktada "ilerici-devrimci" bir sinema anlayışının doğmasına neden olur. "Sınıf gerçeği"ni ve "sınıflar arası mücadele"yi kabul eden, perdede her şeyin bu bağlamda içinde gösterilmesi gerektiğini önsere bir sinema anlayışdır bu.

Bu eğilimin en büyük temsilcisi, işte bugün buradası son yolculuğuna uğurlamaya geldik Yılmaz Güney'dir. Yılmaz Güney, gerçekten, sinemacılığımızda yeni bir sâhnin ilk harfidir. Kendisinin de içinde yer aldığı dönüşümcü eğilimleri daha ileri götürmüş; niteliksel bir değişime uğratarak, "devrimci" bir boyuta ulaşmıştırmış onları.

Bu nedenle de o, sinemacılığımızın bir "dönemci"dir.

Yılmaz Güney, yönteminin tastamam berraklaştığı anda başlayan, "Umut"uyla, "Arkadaş"ı, "Düşman"ı, "Ağrı"uyla, "Yol"uyla, "Duvar"ı, hele hele "Sürü"süyle, yaşadığı toplumun acı gerçekliğine kamerasını çevirmiş ve onunla aldığı "insan manzaranı", kimsenin ilgisiz kalamayacağı, zaman zaman "epik" bir anlatımla, seyircilerine sunmaya ve onlara seslenmeye başlamıştır; yalnız Türkiye'deki değil, bir tarihten başlayarak Türkiye dışındaki seyircilerine de.

Onunla sinemamız, ulusal plandan, uluslararası plana çıkar.

Bizim yapıpımızdaki toptumlarda her şey, gidermek devrimci sanatının karşısına olduğu gibi, düzen, onun da karşısına, bütün kahredici araçlarıyla ve bu arada hapishanelerle çıktı. Ama o, hapishane duvarlarını arkaşından da, topluma mesajını göndermeyi sürdürdü. Gerçekliği öteden beri çarpıtılmış olan "resmî ideoloji"

nin bütün sahtekârlığına suratına vurdu durdu.

Arkaya bıraktığı miras görkemlidir. Birim olarak görkemli, içkeri olarak görkemli.

Türkiye'de sinemacılık güçtür; ama Yılmaz Güney'den sonra daha da güçleşecektir. Çünkü, sinema sanatçısı, sanatının bilincinde olan, yani yurdunu ve halkını seven her namuslu sinema sanatçısı, kamerasını, Yılmaz Güney'in bıraktığı noktadan çevirmek zorundadır gerçekliği. Bugün, burada bir şey sana eriyor değil, hayır, bir büyük çıgım, Yılmaz Güney'e başlamış yepyeni bir çıgım yeni bir aşaması başlıyor.

O yüce çıgım açana da, onu git gide yükseltecek olanlara da selâm!

Yılmaz Güney, kardeşim, dostum, yoldaşım.

Ölüm elbette ki yaşamın kanununu, bilmez miyiz? Ama, erken gelince gaddır oluyor. Bilesin ki, bu vakıtsız ayrışın, bizleri can evimizden vurmıştır. Senin bıraktığın sanat mirası başımızın üstünde, ama gidilemez yerlerimize saldığın acı, kolay kolay göğüsleyebileceğimiz bir şey değil. Şimdiki yurdundan uzak bir yerde, virmiş ve onunla aldığı "insan manzaranı", kimsenin ilgisiz kalamayacağı, zaman zaman "epik" bir anlatımla, seyircilerine sunmaya ve onlara seslenmeye başlamıştır; yalnız Türkiye'deki değil, bir tarihten başlayarak Türkiye dışındaki seyircilerine de.

Nur içinde yat!

Yılmaz Güney elveda; elveda kardeşim, elveda dostumuz, elveda yoldaşımız!

Elveda I..

(*) Bu yazı Tanilli'nin, Yılmaz Güney, 13.09. 1994 günü Paris'te Père Lachaise'te toprağa verildiğini, tabutu önünde yaptığı konuşmanın metnidir.

SERVER TANILLI

Cenaze törenine katılanlar

Türkiye Postası muhabirlerinin saptayabildiğine göre, Güney'in cenaze töreninde Türkiye'de dışında şu kişi ve kuruluşlar yer aldı:

Fransa Kültür Bakanı Jack Lang, Amiral Sanguinetti, Başbakanlık adına Louis Joinet, Fransa Dışişleri Bakanlığı adına Madam Cécile Sperti, Yunanistan Başbakanı Andreas Papandreu adına Yunanistan'da Fransız Büyükelçisi, CGT adına Marius Bertou ve CGT Uluslararası Sekreteri Avukat Christian Rostolov, Uluslararası Demokratik Hukukcular Birliği adına Frederik Well, Kıbrıs Başbakanı Kıprıyanı adına bir milletvekili, İran Büyükelçiliği heyeti, Paris Belediyesi temsilcisi, Fransa Barış Derneği temsilcisi, 21 Haziran Derneği temsilcisi, CFTD temsilcisi, Türkiye-Fransa Dostluk Derneği yöneticileri, l'Humanité gazetesine adına Marc Delouze, Unité gazetesine temsilcisi, Yunanlı anti-faşist sinema yönetmeni Costa Gavras, İranlı Avukatlar Komitesi, İran Yazarlar Komitesi.

Törene temsilci gönderen siyasî partiler ise şöyle:

Fransız Komünist Partisi adına Guyhermier, Herri Costa, Maxime Gremetz, Lucier Marest, Yunanistan Komünist Partisi, Şu Komünist Partisi, Çin Komünist Partisi, Vietnam Komünist Partisi, AKEL, Uruguay Komünist Partisi temsilcileri, Fransız Sosyalist Partisi Birinci Sekreteri Lionel Jospin ve Ulusal Sekreteri Jean Jacques Guayrre, Fransız Sosyalist Birlik Partisi temsilcisi, Belçika İşçi Partisi adına Alice Bernard, İspanyol Sosyalist Partisi temsilcisi, Belçika Sosyalist Partisi adına dört parlamenter, İran Halkın Mücahitleri Örgütü, İran Halkın Fedaileri Örgütü, Gabon Devrimciler temsilcisi, İran için CNR, Komala İran, Kürdistan Yurtsever Partisi, İran Kürdistan Demokrat Partisi, Venezuela Rejim Karşıtı Örgüt temsilcisi, Gabonlu devrimciler adına bir heyet.

Ayrıca ABD'den sinema yönetmeni Ella Kazan, Türkiye'den romancı Yasar Kemal ve eski parlamenter Şerafettin Elçi de mesai yolladılar.

Son duruşmada Aziz Nesin, YÖK hakkında suç duyurusunda bulundu

Dilekçe Davası'nda aydınlar ödün vermiyor, baş eğmiyor

Aydınlar Dilekçesi'yle ilgili olarak haklarında dava açılan 59 aydının duruşmalarına Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde devam ediyor. Henüz sorgu aşamasında olupmasına rağmen "sanıklar", Evren-Özal rejimini yargılıyor ve ödün vermezsiniz demokrasiye ilişkin görüşlerini savunuyorlar. Nitekim, 14 Eylül Cumartesi günü yapılan duruşmada da davanın bir numaralı "kanığı" Aziz Nesin, daha önce sorgusu yapılmış olmasına rağmen yeniden söz aldı ve YÖK hakkında suç duyurusunda bulundu. Aziz Nesin dilekçeye inmez konay üniversite öğretim üleri hakkında YÖK tarafından yürütülen koğuşturmanın ve uygulanan disiplin cezalarının Anayasal bir suç oluşturduğuna ifade etti.

Sorgusu yapılanlardan yazar Yalçın Küçük ise, Cumhuriyetçileri Evren'i dilekçesi imzalamaları hakkında "Vatan haini" dediğini hatırlatarak, "Cumhuriyetçilerin mahkemeye vermek istiyoruz. Ancak Anayasa buna olanak tanımıyor. Bu bakımdan hakkımızdaki vatan haini nitelemesinin çürütülmesine hizmet edeceği için bu davanın açılması pek isabetli olmuştur" dedi. Sorgusu yapılanlardan İlhan Tekeli,

AZİZ NESİN

YALÇIN KÜÇÜK

MAHMET T. ÖNGÖREN

Erbil Taysal, Uğur Mumcu, Mahmut Talı Öngören, Profesör Şerafettin Turhan Mete Tuncay da ödünüzür bir tutuma savcının iddiasını yanıtlayarak, Bir yandan savcının "bildirdi" iddiasına karşılık ortada bir "dilekçe" bulunduğuna ilişkin hukuksal kanıtlar ortaya koyarlar. Bir yandan da ülkede demokrasinin egemen olmasını istemenin 'r' suç değil bir ödev olduğuna dikkati çektiler.

Hemen hemen aynı günlerde Başbakan Turgut Özal da, 12 Eylül'ün döndüğü yıla dolayısıyla Anadolu Ajansı'na verdiği bir "özet" deyişinde, demokrasiye ilişkin bilinen sakat yargı ve demojileri yineli. Nitekim Özal, demagoji, Aydınlar Dilekçesi'yle ilgili olarak "Cumhuriyetçilerin"na kadar dilekçelerini ulaştırıldıklarına göre demokrasinin varolmadığını suç etmek mümkün değildir" dedi.

"Tarafsız" arabulucuların tümü tekellerin temsilcisi, danışmanı ya da memuru

150 bin işçinin toplu sözleşmesi IMF-ANAP-Türk İş kışkacında

Türkiye'de kağıt üzerinde ve yasa maddelelerinde, sendikalar, topluluk çalışma özgürlüğü, özgür söz hakkı, pazarlık hakkı, hatta grev bile var ama, ücret zamlarının tuttu da işyerlerinde çalışma koşullarına kadar, kendilerini ilgilendiren hiçbir konuda işçilerin, hatta sendikaların söz hakkı yok.

Cumla'nın faşizmi yasalarıyla, grev kullandığına ilişkin hükümlerle, işçilerin, hatta sendikaların söz hakkı yok.

İşçilerin, hatta sendikaların söz hakkı yok. İşçilerin, hatta sendikaların söz hakkı yok. İşçilerin, hatta sendikaların söz hakkı yok.

AYDIN ENGİN Tirmikçi

47 yaşında... sürgünde...

– Aydın Abi duydu mu?

– Neyi?

– Şimdi radyo söyledi: Yılmaz Güney ölmüştü.

İlk tepki: Kavrıyamadım. Soruyu yinlemek. Aynı yanıtı aynen yinlenmesi...

İlk düşünce kırıntısı: 47 yaşında... Sürgünde...

İlk duygu: Keder... Frankfurt'a yağmur yağıyor. İçinden, kederli...

Bir aykırı düşünce: Kederin filmini çekse, herhal böyle bir havayı yeğlerdi...

Aykırı düşünceye aykırı bir başka düşünce: Yoksa Çukurova'nın ırıl damla, deli yağmurları mı yeğlerdi?

Sonra, yürekte ince bir sızı, gökten keder yağar bir Batı Avrupa kentinde, kırı sulamı tembel tembel akıtın Main ırmak kıyısında yürümek...

Bir türlü boşanmayam yağıma inat, boşanveren anılar sağanağı. Çukurova'nın deli yağmurları gibi...

Bu satırların yazıcı üç yıl (1966-1969) Yılmaz Güney'le çalıştı. Üç uzun yıl boyunca bir sürü kötü film senaryosunu yazdı; tasarlanmış yüküleri senaryolaştırdı; bitmiş benzer senaryoları kesip biçti, diyalogladı, onardı, aladı, telledi, pulladı; uzamış senaryoları daha da uzatıp ikiye böldü, çift filmli hale getirdi... hasılı bir sürü haliydi...

Kötü filimleri bunlar. Kitlelerin giddet duygularını gıcıklayan, bireysel kurtuluşu (ya da ölümüne) övgüler düzen, kıldılar da birikmiş haklı öfkeleri yor çözümleri boşaltan kötü filimlerdi...

Bizim için ne de olsa hava hoştu. Baştan ayrılmıştık. Senaryolarda imzamız olmayacaktı. Buğün burada olduğu gibi, ıtır atmadık, bizim günah hanemize yazılan pek bir şey yoktu. Oysa bizim ve bizim gibi daha bir kaç kişinin de katliyatıya pişen bu

maz oluyor küçük çatı katında. Şiir, kepezeliği yeniyor. (Hep yener).

Konyak, sigara, şirve geleceğe katlanılmış umut. Yılmaz Güney ödünleri biriktiriyor. Ödünüz bir sanatçı olmak için...

Bir Batı Avrupa kentinde, Frankfurt'ta, Main ırmak'ın kırı suları boyunca yürümek. Gökte yağmur ve keder.

– 47 yaşında... sürgünde...

Aynı kuşağın çocuklarız biz. İlk gençliğimizi, 50'li yılların sonlarını, şir, hikaye, roman doldurmuş. Türkiye'de edebiyatın altın çağlarından birinde, yerli ve yabancı ustaların özsuyuyla besleniyoruz ve büyüyoruz.

Büyüyoruz. Büyüdükçe yollar ufaktan ufaktan ayrılıyor. Biz yaşamımızı daktilo makinasının tuşlarında kazanmaya cabalıyoruz. Kimileri uslu aklıla iyi aile çocukları. Üniversite'yi tamamlıyorlar. Doktor, mühendis çıkıyorlar. Yılmaz Güney bir başka akıntıya salıyor kendini: Sinemaya.

Bir yandan da hikayeler, utanç sağır taslakları ve Çukurova toprağına amansız bir bağılık. (Bu Halk'a bağılık maki). Seyhan Köprüsü'nden sallak mallek, kırılacak kendini suya bırakırken kavruk Çukurova çocuklarının "Dellooooo" çıkışları ile düşünme egemen kaçış edebiyatının ürünü birbirine karışıyor hikayelerde. Sonra 142. Süren mahkemeler ve 24 ay hapis, 6 ay Konya bozkırında sürgün.

Hâpisten dönüş. Çirkin Kral efsanesi büyüyor. Uykusuzluktan kızarmış gözlerle bir film setinden ötekine dölüdüğü bir yer. İçice çekilen film, uyanınca daha da uzatılıp "çift filme" dönüştürülen film. (Bu çift ücret demek, ne iyi).

Yılmaz Güney Yeşilçam batağına ödün biriktiriyor. Hiç ödünüz bir sanatçı olmayı kafaya koymuş bir kere. Kürt inadı bu, koymuş kafasına...

İlk gençliğin umutlarından ve Çukurova'nın...

lan'tın'ın faşizmi yasalarıyla, rev. kullanılmaz ve etkisiz bir silah haline getirildikten sonra, toplu sözleşme prosedürü de çeşitli engellerle ve işçi aleyhine hükümlerle dolduruldu. Yeni toplu pazarlık dönemine girildikten sonra, var sanılan hakların sadece kadar üzerinde kaldıkları açıkça görüldü. Önce Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) tüm üyelerinin uymasını istediği "İlke kararları" aldı ve gelecek toplu sözleşmelerde verilecek ücret zamlarından çeşitli haklara kadar sınırlamalar getirdi. Ardından kamu kesimi işyerleri için hükümet bir Koordinasyon Kurulu kurdu, tümü işçi düşmanı sermaye adamı kişilerden oluşan bu kurul kamu kesimi ücret zamlarında yüzde 30'un üzerinde kısımlamasını kararlaştırdı ve bunu tüm kamu kuruluşlarına bir emir olarak ilettili.

Kamu işyerleri için ücret zammı tavanının yüzde 30 olarak dayatılması, sadece bu işyerlerindeki toplu sözleşme pazarlıklarını etkilemekle kalmadı, aynı zamanda özel işyerlerde de yüzde 30'un üstüne çıkmamakta direnmeye başladılar. Kamuda imzalanabilen tek önemli sözleşme olan Sağlık İş Sendikası'nın 12 bin SSK işçisi adına bağlatıldığı sözleşme,

ün alma görevinin bile altına düşmüştür olacaktır. Kamu kesiminde, halen Türkiye Genel Maden İş ve Türkiye Maden İş Sendikaları'nın Türkiye Taşkömürü İşletmeleri'nde 75 bin işçi adına sürdürdükleri sözleşme, kamu işvereninin yüzde 30 ücret zammının üzerine çıkmama si nedeniyle çıkmazda. Sümerbank'ta 30 bin işçi, Türkiye Çimento Sanayinde 14 bin işçi, Yol İş İşçileri, Basın İş, Petrol İş ve Harp İş'in çeşitli işyerlerindeki işçilerinin durumu ve toplu sözleşme görüşmelerinin içine girdiği çıkmaz da aynı. Yine Petrol İş'in sözleşme görüşmeleri yürüttüğü Deva, İbrahim Ethem, Sandoz, Asaf Alemlî, Karlo-Erba işyerlerinde de, işveren kamu kesimi gibi yüzde 30 tavanında ısrarlı.

Yasa, toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlığa düşülmesi halinde önce "tarafsız" arabulucuya gidilmesini, yine uyuşma olmazsa, son sözün YHK'da olmasını öngörüyor. Görünür o ki pek çok sözleşme uyuşmazlığa gidecek. Bu arada "tarafsız" arabulucular da tesbit edildi. İş anlaşmazlıklarında arabuluculuk yapacak 65 kişi bir "Seçici Kurul" seçti. Seçilen ardı arda ortaya çıkmış, en iyimser çevreler bile şaşkınlığa uğradılar. Çünkü tarafsız arabulucuların tümü ser-

bulunmaktaydı ve 65 arabulucunun adı o-yu çokluğuyla falan değil tam o-yu bidingiyle tesbit edilmişti. Şevket Yılmaz'ın "Çanım peşin hükümlü olmayalım, daha adamlarıyla başlamadan taraflı olacak-larını düşüncemeyim" diye bir kez daha sapsarı bir sendikacılık tepsisini utanamazca dile getirdiği bu "tarafsız arabulucular" arasında gelmişgeçmiş birkaç aday olacak olursa durum daha iyi anlaşılır-yı: Erdal Egemen: ENKA Holding koordinatörü, Nejat Bakırcı: Işıklar Holding murahhas azası, Teoman Akınal: Halit Narin'in danışmanı, Tekstil İşverenleri Sendikası Hukuk Müşaviri, İsmet Basri Eren: TİSK müşaviri, Hasan Sipahi: MESS Toplu Sözleşme Dairesi Başkanı, Fikret Eren: Kur. Karaca Takma adıyla Milliyetçi Türkiye kitabını yazan eski MHP'li profesör, Kenan Tunçmaka: DEVA Holding hukuk müşaviri vs.. vs..

Birbiri üstüne binen ve giderek ağırlaşan işçi düşmanı uygulamalara karşı Türk İş yönetici kılıfı, faşizm ve sermaye ile anlaşmazlık durumunda, Gev silah ol-maktan çıkmış, askeri ve terör kol gezi-yor... 1980 askeri darbesi ve onu izleyen faşizmin ana hedefinin işçi sınıfı ol-duğu her gün biraz daha ortaya çıkıyor.

Özal "olay bastırılmış ve kapatılmıştır" derken Evren ve ordu onu yalanlıyorlar Kürdistan'da resmi terör sürüyor

"Bu olaylarda öyle büyütiler abartılacak bir durum yok. Bunu açıkça ifade edeyim. Bir basit eylem, terörist olaydır. Bastırılmıştır. Zaten kendileri bir iki saat-lik bir gösteri yapıp kaçmışlardır. Bir kısmı yakalanmıştır. Gerekli tedbirlerin hepsi alınmıştır. Hadise budur..." Bu söz-ler Turgut Özal'ın. Bodrum'daki bilmem kaçınıcı tatilini bitirip Ankara'ya dönen Özal, ayağını tozuyla düzlenildiği basın toplantısında, Şemdinli ve Eruh ilçelerinde-ki "baskın", bahane edip hafifletiyor Türkiye Kürdistan'ında zulüm estiren Türk ordusunun "operasyonu" ile ilgili soruyu, işe böyle yanıtlıyor.

Ancak Özal'ın bu sözlerinin daha mürekkebi kurumunda, 30 Ağustos Zafer Bayramı dolayısıyla bir mesaj yayınlayan "devletin başı" Kenan Evren ise sunları şöylemekteydi: "...Türk milletinde öz o-lan silahlı kuvvetlerimiz, bu gibi izan ve irdakten yoksun capuculu ve kuşları ar-ıklarıyla geçmişte olduğu gibi bugün de gerekli dersi verecektir..."

Bir üçüncü alıntıya da tekeli basın

başlıklarından yapılm. Özal'ın olayların "bastırıldığını" söylediği 28 Ağustos'tan yedi, Evren'in mesaj yayınladığı 30 Ağus-tos'tan beş gün sonra, 4 Ağustos günü Hürriyet gazetesi "Tek eylemi kalmayacak" diyor, Milliyet bu koruya "Eskiya-ya baskın" teranesiyle katılıyor, Tercüman ise eski bir başlığı yineliyordu: "Küstürül-diler"...

Ancak kısırıldı, yakalandı, vuruldu, kın-ıldı... çıkıldan arasında bir gerekçet tüm dünyadan hünerle saklanmaya çalışılıyor-yu: Türkiye Kürdistan'ında sürdürülen zalim ve kanlı terör. Türkiye Kürdistan'ın da artık sadece halka yönelikliği saklan-maz hale gelen operasyona koskoca bir kolordu kapatılmıştır. 7. Kolordu Komutanı Korgeneral Kaşık Yazgan, Başbakan Özal'ı yanıtlarcasına, "Eruh-Pervani-Sırnak üçgeni ile Şemdinli-Hakkâri-Yüksekov üçgeni arasındaki bölgede kuşat-ma çemberimiz kapanmak ızderir" di-yordu.

Nitekim Özal'ın "bitti" dediği askeri ha-

rekat 26. gününü doldurdu ve sürüyor. Son alınan haberlere göre Pervani yöre-sinde 7. Kolordu komandalanına kuşatı-larından özgü öldürüldü. 14 kişi işe yaralı olarak yakalanıp gözaltına alındı. Ancak bu bilgiler tekeli bastırıldı diye edildi.

Buna karşılık, Türkiye'de faşist iktida-nın Türk halkına bir kez daha saldırmak için bahane ediliyor Eruh ve Şemdinli Bas-kını üstüne sağlam ve ayıntılı olmayı ola-ğı etmek hâlâ mümkün olmuyor. Ola-ğı haber kaynakları, ayağa uygulanan ağır sansür yüzünden işlemleri. Bu yüzden henüz baskın olayının sağlıklı bir değ-lendirilme tabi tutmak mümkün değil. Ancak 19 Ağustos'ta İran Azerbaycan'ın-ıza ve Mehabad yöresinde Kürdistan'ın büyük çaplı askeri operasyon ve Eylül'ün ilk günlerinde Irak Kürdistan'ında Saddam'a bağlı birliklerin bastırıldıkları saldırı bir arada ele alınıldığına, bahanesi ne gerekçesi ne olursa olsun tüm Kür-distan'da bölgedeki egemen güçlerin Kürt-lere ağır bir saldırı yönelttikleri açık.

Yoksa bizim ve bizim gibi daha bir kaç kişinin de katkılarıyla pişen bu kepezlikler corbasının bütün gün-uhâ Yılmaz Güney'in airtına yükleni-yor, onun günah hasinesine yazılıyor-yor. Magazin başının pek sevdiği deyimle "Çirkin Kral"ın ünü yayılır-yor; yayılan ün sorumluluğu artırıyor; artan sorumluluk üretilecek kötü filim-le rin sıkıntısı, ofkesini, domuzsuzlu-ğuna yoğunlaştırıyor.

Taksim Meydanı'na yakın küçü-kük, sevimli bir çatı katında aynı ko-nu belki yüzüncü kez açılıyor, belki yüzüncü kez aynı tartışma yürüyor-du:

- Ödün veriyoruz...
- Tabii veriyoruz. Bu kurtlar so-fasında ayakta kalacağız. Verdi-ğim ödünleri birkiriyorum ben. Hiç ödün veremeycek bir sinemacı ola-bilmek için...

Sonra, çelebi bir Çukurova gülüşü:
- Gel boş verelim bu lafları. Şu yeni kepezlikte kendimize bir ke-yif, bir gar kımlıtsı üretelim.
(Galiba) At Hırsızı filminin senaryo-suna çalışıyoruz. Bir serim yakalamış, onu aktarmak niyetinde. Yeşilçam bataklığında şiir kıvılcımlarıyla avu-nacağız.

- Hani ağa çocukları, şehirden gelen kızı çiçekler getiriyorlar ya, At Hırsızı da çiçek getirsin.

Bizde daha jeton düşmemiş:
- İyi, bir de baloda dansettirelim bari de millet bile gülsün.

Tadını çıkıyor-yor:
- Şiirkin sen kim. Anlamıyorsun. Bak dinle. Ağa çocukları çiçek bu-keti veriyorlar ya. İşte o günün ağ-şamı At Hırsızı, gece gülsün kız odasına gırsın. Kız uyanınca bira-k-sın çiçeklerini...

Bizde jeton hâlâ düşmemiş, dağa geçiyor-yor:

- Çok güzel! Çiçekler orkide mi olsun, kırzantem mi?
Tadını çıkıyor-yor:
- Kızın odasına zerdali ağacı ge-trisin. Çiçekleri bahara dumuş koskoca bir zerdali fidanını diksin kızın odasına. Kız sabah uyanınca, gözünü bahara açsın. Sabah güne-ği zerdali çiçeklerinin arasında vursun kın yüzüne...

Ey okuyucu, söyle: Şiir nedir? Yoksa bahara dumuş bir zerdali ağa-cı mı?

Yeşilçam batağının kokusu duyul-

kürt inadıdır ki, kuyruk kafasına...
iki gençlini umutlandırıyor ve Çu-kurova toprağından doğuyor ilk film: Umut... Adanaltı kavruk, arabacım yürek yakan büyüklü. Yeşilçam'ı sar-sıyor. Sinemamız bir dönemcek ya-samakta. Dönemeci muştulayan imza: Yılmaz Güney...

Yıllar geçiyor. Yollar da aynılıyor ya-şatan. Derinim yolu üstüne farklı-laşmalar derinleşiyor. Bir yerlerde, bir rastlantıyla karşılaşıldığında, eski güzel günlerden kalma doğuşa, sıya-sal farklılaşmalardan doğan soğuk bir selamlaşma. 12 Mart. Hapishane. Seliymie günleri. Bir savcı odasının kapısında elleri kelepçeli iki eski ar-kadaş karşılaşıyor. Gardiyan erle-rin bir anlık gafletinde hisdanveren bir şiir dizesi:

- Keleşçemin demiri, seni pulluk yapacağız.
Ardından o utangaç Çukurova gü-lüclüğü. Erler iltih ediyor-yor:
- Konuşmak yok!
Yılmaz Güney'den keyifli bir yanıt:
- Konuşmadım ki. Şiir söyle-dim...

Frankfurt'ta yağmur yağıyor. Yü-rekte ince bir sızı. Gökte keder... Ve deli Çukurova sağanakları gibi boşa-nan anılar, anılar...

- 47 yaşında... Sürgünde.
Çukurova'nın Yenice köyünden Paris'e Père Lachaise Mezarlığı'na. Paris Komünclerinin, tarihin ilk pro-leterya devletinin yitiglerini yanı-başına...

Gökten keder yağıyor:
- Ey komünçler, ey Parisli kah-ramanlar, arkadaşımız arkadaş olun. O buna fazlasıyla layıktır. Biz-ze... Bizze ona layık olmaya çalış-ılim.

Sinemacı, derimci Yılmaz Güney'i anlamakda bu yazıda. Yılmaz Gü-ney'i anlatık... Baceremedikse ke-derimize verin

Frankfurt'a yağmur yağıyor ince-den. Yüreğimizde ince bir sızı.

- 47 Yaşında... sürgünde...

30 Kasım-2 Aralık tarihleri arasında toplanacak konferansa FIDEF, HDF ve HTIB de çağrıldı

Uluslararası Göçmen İşçiler Konferansı İsveç'te yapılacak

Konferansın, işçi sorunları etrafında yeni ve olumlu çözümler için bir diyalog başlatılacağına işaret eden Hazırık Komitesi katılacak örgütlerin şimdiden bu yönde çalışmaya başlamalarını tavsiye etti

Batı Avrupa ülkelerindeki göçmen işçi örgütleri, 30 Kasım-2 Aralık tarihleri arasında İsveç'in başkenti Stokholm kentinde uluslararası bir konferans toplamaya karar verdiler. Ekonomik kriz ve yabancı işçilerin sorunları konusunu ele alacak konferansın hazırık çalışmalarını aralarında **Türk İşçi Demekleri Federasyonu**'nun da yer aldığı İsveç'deki göçmen işçi örgütlerinin oluşturdukları bir komite yürütlüyor.

Gazetemize özel demec veren İsveç Göçmen Örgütleri Ortak Çalışma Grubu Sekreteri **Susanne Brandhild**, konferansta ele alınacak konuların dört ana başlık altında toplandığını açıkladı. Buna göre, "Ekonomik krizin göçmen işçileri ve aileleri üzerindeki etkileri", "Toplumsal kararların alınmasında göçmenlerin de katılması", "Uluslararası düzeyde ortak çalışma ve işbirliği" ve "Göçmen gençliğin

geleceği" konularının ele alınacağı konferansın, Avrupa Konseyi, Uluslararası Çalışma Örgütü, Dünya Kiliseler Birliği ve birçok hükümet tarafından desteklenmesi bekleniyor. İsveç, Finlandiya, İtalya, İspanya ve Portekiz hükümetleri şimdiden desteklediklerini bildirmiş bulunuyorlar. Federal Almanya, Yunanistan, Belçika ve Fransa henüz kararlarını açıklamadılar. İngiltere ise konferansı desteklemediğini bildirmiş bulunuyor.

Susanne Brandhild'in açıkladığına göre, Federal Almanya'da FIDEF ve HDF, Hollanda'dan HTIB ve Fransa'dan **Association de Travailleurs de Turquie** konferansın çağrılıları arasında bulunuyor.

Bu arada konferansın hazırık çalışmalarını yürüten komite bir açıklama yaparak, Batı Avrupa ülkelerinde huzur artmakta olan işsizliğin kazanılmış hakları için bir tehdit haline gelebileceğine ve bundan öncelikle göçmenlerin zarar görmeye işaret ederek, "birçok Batı Avrupa ülkesinde sert önlemlerle göçmen işçileri geri göndermeye çalışıldığı"nı söyledi. Yapılacak konferansın göçmen işçi sorunları etrafında yeni ve olumlu çözümler için bir diyalog başlatılacağına işaret eden Hazırık Komitesi, katılacak örgütlerin bulundukları ülkelerde bir tartışma ortamı yaratma yolunda şimdiden çalışmalarına başlamalarını tavsiye etti.

Foto: Türkiye Postası-İzel

İsveç Göçmen Örgütleri (SİOS) Ortak Çalışma Grubu Sekreteri **Susanne Brandhild**, yapılacak olan uluslararası konferansa 150 dolayında delegenin ve sendika ve hükümetlerden de 100 dolayında gözlemcinin katılmasını beklediğini söyledi

Batı Berlin'de 2131 genci sınır dışı edilme tehlikesi bekliyor

Batı Berlin'de yaşamakta olan 2131 yabancı gencin, bu yıl ve önümüzdeki yıl içinde sınır dışı edilme tehlikesiyle karşı karşıya oldukları açıklandı. Batı Berlin İşçileri Senâtörü'ğün'nün yaptığı açıklamaya göre bu gençlerden 1435'ini Türkiyeli gençler, gerisini Yugoslav gençleri oluşturuyor.

Hatırlanacağı gibi, Batı Berlin İşçileri Senâtörü CDU'lu Lummer 1981 sonbaharında kendi adıyla anılan bir kararname çıkararak, 20 Kasım 1981'den sonra Batı Berlin'deki ailesinin yanına gelen yabancı gençlerin 18 yaşını doldurduklarında oturma iznileri uzatılmayarak sınır dışı edileceklerini ilan etmişti.

Batı Berlin Bilim ve Eğitim Sendikası GEW geçtiğimiz günlerde bir broşür yayınlarak, gençleri 18 yaşına gelmeden "erken sınır dışı oturma izni" (Xorgerogene Unbefristete Aufenthaltserlaubnis) almak üzere derhal harekete geçmeye çağırdı. Sınır dışı edilmeyi engelleyen bu oturma izninin nasıl alınabileceğini açıklayan broşür, Batı Berlin'de yaşayan Türkiyeli'lerin yoğun olduğu bölgelerdeki gençlik evlerine, kurslara ve dükkanlara dağıtıldı.

RÖPORTAJ

İngiliz barış hareketi (CND) Genel Sekreteri Bruce Kent Türkiye Postası'nın sorularını yanıtladı

MAHUT ÖKERDEM

Edith Cavell'in önünde bir kararlı adam...

Abdullah YILMAZ

Edith Cavell anıtı, Trafalgar Alanı'nın kuzey çıkışına düşer. Hemen National Gallery'nin "portreler" girişi ile merkez postanesi arasında. Anıt bu üç yol ağzında kuruludur.

Monsenyör Bruce Kent'in barış ey-

Kalabalık... Oysa bu ne bir yürüyüş, ne de bir miting.

Birden göründü **Bruce Kent**. Anıtın arkasından girmiş. O mu, değil mi, derken etrafı doluverdi. Fotoğraf çekenler, mülakat isteyenler, yüzüne, gözüne, rengine bakanlar... Fakat torunları önüne katıp gelen ninenler ne yapmış?

CND Genel Sekreteri Bruce Kent, İngiliz İşçi Partisi eski genel başkanı Michael Foot, milletvekili Clare Short ve Londra Belediye Başkanı Harrington bir arada

Militarizmin egemen olduğu her yerde özgürlük yasaklanmıştır

TÜRKİYE POSTASI: Birkaç yıldan beri Türkiye ile ilgili çalışmalarını saygıyla, büyük değer vererek izliyoruz. Şimdi burada, Türkiye barış hareketini mahkumiyetten kurtarma eylemi içindesiniz. Bu eyleminizden hangi sonuçları bekliyorsunuz?

BRUCE KENT: Bu nöbetin, kısa dönemdeki amacı: Türkiye ve Britanya hükümetlerinin Türkiye Barış Derneği yöneticilerinin serbest bırakılmasını istemektir. Bu insanlar suçlu değildir. Bu insanların hapiste tutulması her kimsenin bir yararı olmaz. Batıda bu konuda büyük bir ilgi ve endişe var. Bu nöbetin, uzun dönemdeki amacı ise: Dünya kamuoyunun dikkatini, militarizme karşı olan, barış için ça-ba gösteren insanların tutulmalarına, uluslararası olaylar hakkındaki görüşlerini de ötürü hapse atılmalarına çekmektir.

TÜRKİYE POSTASI: Bugün, Türkiye Amerika'dan çok silah satın alan bir ülke durumunda. Türkiye'de de askeri sanayi kompleksleri kurulmakta. İngiltere'de olduğu gibi bir monetarist ekonomik model yürütülmektedir. Her iki ülkede de barış ve insan hakları baskı altındadır. Bununla monetarist ekonomi politikası arasında bir bağ var mıdır?

BRUCE KENT: Kuşkusuz. Sürekli olarak ve güttükçe daha da yoğun biçimde kamp-lara bölünmekte olan bir dünyada, militarizmin güttükçe ekonomilere çok saldıgı

ortada, özellikle Türkiye gibi Amerika etkisiyle militarizme sürüklenen ülkelere, militarizmin egemen olduğu her yerde, özgür düşünce ve barış hareketi yasaklanmıştır. Barışçılar olarak görevimiz tüm askersel blokları ortadan kaldırmaktır. Militarizm, aşırı milliyetçiliğin kaynağı olup, bu çerçevede söz söyleyen herkesin cezalandırılmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla sorunumuz belirttiğiniz gibi ekonomik öğelerle militarizmin arasındaki ilişki gerçekten son derece yakındır. Önemli olan gerginliğin azaldığı bir dünya için çabalamamız ve bu yeni düzende ekonomilerin gerekçe almadık işleri ve toplum yararına çapaşan, insanları sosyal ihtiyaçlarına cevap veren, insanları işsiz bırakmayan bir yapıya kavuşmasıdır. Ekonomilerinin milliyetleşmesinden uzaklaşmak gerekir.

TÜRKİYE POSTASI: Avrupa Konseyi'nde, Türkiye için en büyük desteği, İngiliz muhafazakar milletvekilleri sağladı. Bu çalışmanın başını, CND'yi eleştiren broşürün yazarı Sir Frederick Bennet çekti. Bu durumu nasıl açıklarsınız?

BRUCE KENT: Sir Frederick Bennet'in, Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne yeniden kabulü için büyük çaba göstermesi beni hiç şaşırtmadı. Bildiğiniz gibi kendisi Muhafazakar Parti sağ kanatının milletvekiliydi. Çeşitli defalar örgütüldü CND'nin "Soyut alanları" olup Sovyetler tarafından finanse edildiğini iddia etmiştir. Çe-

şitli vesilelerle kendisini bu iddiaları ispatlamaya davet ettiğini belirtmek isterim. Kuşkusuz en küçük bir delil gösteremediği gibi cevap da vermedi; veremez de... Benim için, İngiltere sağ kanadının Türkiye'yi Avrupa Konseyi'nde görmek istemesi bir sürpriz değil. Bu NATO için de geçerli. Türkiye ile birlikte, Batı bloku-nun tümüyle birleşik ve sert bir tutum içinde olmasını istiyorlar. Sir Frederick Bennet'in Türkiye ilişkisi bu çerçevede içinde son derece doğaldır.

TÜRKİYE POSTASI: Avrupa kamuoyu Türkiye'de olup bitenlere gereken ilgi ve desteği gösterdi diyemeyiz, Türkiye'de faşizmin bir süre daha devam edeceği görülmektedir. Acaba şöyle dayanışmayı geliştir-mek için neler yapılmalıdır?

BRUCE KENT: Güç bir soru. Önce gereken Batı basını ve yayımını Türkiye'ye karşı gösterdiği ilgisizlik nedeniyle kamuoyunda Türkiye'de olup bitenler hakkında bilgi eksikliği var. Örneğin Polonya hakkında 50 haber çıkıyorsa Türkiye ile ilgili bir tane bile zor çıkıyor. Bunun bir nedeni İngiltere'de basın ve yayımın olay-ların sağ aşından değerlendirilmesidir. Bu açıklamam herseyi anlatmıyor. Aynı zamanda gerek sizlerin, gerekse benim gibi kişilerin olup bitenleri yeterli şekilde kamuoyuna yansıtmamalarının da getirdiği güçlükler var. Örneğin, Avrupa Konseyi mekanizmasını yeterli biçimde kullanmak gerekir.

zinde kurulur. Mensenory Bruce Kent'in bir eylemine gidiyorduk. Çağrısında demiş ki Genel Sekreter "21 Ağustos günü, Ankara'daki Yarıştay'da Türkiye Barış Derneği davası mürafası başlayacak... Burada emekli büyükelçi ve kanser hastası Başkan Dikerdem savunulacaktır..." Ve eklemiş: "Ben 20 Ağustos saat 10.00-14.00 arası Edith Cavell'de saygı nöbeti tutacağım..."

Trafalgar'ı geçip antın önüne çıkınca bir "Oh be!" çekmiştik. Trafalgar küldüğü boğuntuluydu. Gerçi ip gibi uzun kaidesinde Amiral Nelson "Ben ki Napoleon'u yendim!" der gibi mağnurla. Ve eşkin pazulu kraliyet muhafazaları, gergin bakışlı avdukları ve de aslanlar, kapıları alıcak zeminlerinde ondan emir bekliyorlardı. Şaridam havuz, uçupması kuşlar ve pislikleri... Bir savaş tablosu ki, hariz tala sanki...

Belli ki, bir zamanları "güneş batma-yın imparatorluğunun" bir çapıt inatlaşmasıydı bu. Ama dinleyen kıldı ki? Yenilmiş yemmiş! Birkaç punk kılıkli turistin çat-püt eden fotoğraf makinasından öte, ortaklık ağılsı, sevgiyle bakılan bile okuyor. Tablo kanıksanmış...

Denebilir ki, insanların yönü daha çok Edith Cavell'e doğru. Ve hafif meyilli tırmanıp "Barış antı"nın önüne varılarda bir: "Oh be!"

Üstelik Edith Cavell yalnızca değildi. Başkan Dikerdem, kocaman posterleri çekil dikimlitti yanına. Ve öte başta, cunta hapisanelerinin "tek tip" eibelse içinde Türkiye Barış Derneği yönetim kurulu üyeleri...

Edith Cavell bir İngiliz hemşiresi. Birinci Dünya Savaşı sırasında, savaşçı karışma "cürreli" gösterdiği ve savaş esirlerini kaçırması kalkıştığı için kurşuna dizilmiş, 1915'de, Brüksel'de. Edith Cavell'in "Yurtseverlik yetisi" değildi. Her kimsenin için ve nefret duyulmaması" sözleri, antının tabanına yakın yerlere hakkedilmiş. Süz beyaz yüzü ise gü-nün ortami ile bütün...

Ve Başkan Dikerdem kendine yönelen umutlu gözleri tanışık ve kararl... Ve de gazeteciler, foto muhabirleri, BBC ve ITN'nin röportaj ekibi... Bekleşiyorlar. Hep de gözler Türkiye gazetecilerde. Ve soru belli: Neden? Neden Barış savaşçılar hapis tutuluyorlar? Biraz sonra... Mensenory Bruce Kent gelecek ve "saygı nöbeti" başlayacak.

rengine bakılır... Fakat torunları önüne katıp önüne kılın neler yaparsın? "Oh! Yes, Dikerdem!" deyip postere yaklaşılar, papazın ardında dolasılar... Üstelik çağın seçkinler sökün edecekli... Öyle ya bu adam yüzbinleri miting alanlarına dolduran CND'nin başıydı. Katolik papaz, Mensenory Bruce Kent... Papa'nın homurdandıgı, kilise tepelerinde "dın dümanı", Thatcher Hükümeti'ne "Rus uşağı" ilan edilen adam... "Nöbet tutacağım" di-yordu. Nasıl?

Ve işte önü piyes yazarı Harold Pinter ve eşi Lady Antonia Fraser; Papaz Lord Sorep, rahip Oestrelcher, haham Friedlander... Ve işte milletvekili Clare Short ve eşi Alex Lyon Oc, Meg Beresford, E.P. Thompson, Prof. Peter Worsley, Phil Bosover... Ve işte Londra Belediye Başkanı Ilyd Harrington, Observer'den Andrew Wilson, Guardian'dan Jonathan Steel... Ve bilim adamları, sendikacılar, sanatçılar. 4 saat boyunca gelip gelip duruldu. Çiçekler, meşajlar. Herbirinin gelisi ay-n bir kaynaşma yaratıyor ve sevgi haley-i Mensenory'ün ve Başkan Dikerdem'in etrafında dolanyordu.

Hele İşçi Partisi eski başkanı Michael Foot'un gelisi ve buna Türkiyeyi barışçılar temsil eden heyetin eklenisi... Türkiye Barış Derneği Yönetim Kurulu üyesi Karabekir Kalkan ve üyeler Çahit Baylav, Fazıl Bostancı ve Ayşe Bircan- "Türkiyeli barış tutukluları adına teşekkür ediyoruz" yazılı kocaman kırmızı karafelli bukteni CND liderine sunduklarında ve anında Türkiye'deki yurtseverler ortalgı doldurdugunda, hem Mensenory ve hem de Michael Foot "Türkiye'de bu kadar barış var mıydı?" der gibiydiler. Şaşkın fakat sevinçli...

Bu, Bruce Kent'in sözüydü. Çağır-sının altına ilri yazmış. Buş mümkün dır! Ne Cunta savcısı'nın "zindan", "sürgün" diye göz belertmesi, ne de "sahibin" Pentagon jandarmalığında ki sadakati... Hayır, bunlar sürçü değil, olmaz...

Sabahattir burdayız. Yedi düvelin insan-ları geldi gitti. Yürekleri iltı atıyor, gözleri yaşam ırılratıyor. Başkan Dikerede, barış güçleriyle haldışlar. Ve de asşığıdık! Nelson'ların arşidiparlı halk-ların kahredildiği savaş tablosuna dön-mek istemiyorlardı. Ne şimdi, ne de hiç bir zaman...

Evet, "Barış mümkündür" ve kaçınıl-maz...

"Frankfurter Appell Koordinasyon Komitesi"nin girişimiyle yapılan yürüyüşü 40 kadar kuruluş destekliyor

(Yeni Yabancılar Yasasına karşı) Uzun yürüyüş başlıyor !

Federal Almanya'da yürürlükte bulunan yabancılar yasasını değiştirmeyi amaçlayan yeni yabancılar yasa tasarsının sonbaharda Federal Parlamento'da tartışılmasına başlanacak. İçişleri Bakanı Zimmermann'ın hazırladığı ve bu sayımızda geniş bir biçimde tanıtılmış yeni yabancılar yasa tasarsının (12. sayfa) bakınız) parlamentodan geçmesini önlemek üzere, "Frankfurter Appell" Koordinasyon Komitesi'nin girişimiyle 26 Eylül'den 13 Ekim'e kadar sürecek ve bütün Federal Almanya'yı kapsayacak bir "uzun yürüyüş" düzenlendi.

Yürüyüş nasıl yapılacak ?

"Bizi bölmelerine izin vermeyeceğiz", "Almanlara ve yabancılara eşit haklar" ve "Yeni yabancılar yasası kabul edilmemesin" sloganları altında düzenlenen "uzun yürüyüş" iki koldan başlayacak. Batı Berlin ve Hamburg'dan hareket edecek olan "Kuzey Kolu" birçok kent ve kasabadan geçerek Bonn'a ve Köln'e doğru ilerleyecek, Münih'ten hareket edecek olan "Güney Kolu" da, gene birçok kent ve kasabadan geçerek Bonn'a ve Köln'e ulaşacak. Her iki yürüyüş kolu, 12 Ekim günü Bonn'da (Erfkreis'da) birleşecek ve 13 Ekim günü birlikte Köln'e gidecekler. Yürüyüş kolunun burada büyük bir politik görüşleriyle karışılmasından sonra bir "Tribünal" düzenlenecek ve akşam yapılacak "kültür gecesi"yle yürüyüş sona erecek.

Otomobillerle yollu almak her iki yürüyüş kolu da, bu eylemi destekleyen girişimlerin temsilcilerinden, tanınmış sanatçıların ve kültür adamlarından oluşacak. Yürüyüş kolu, güzergahı üzerindeki her kent ve kasabada yerel girişimler ve örgütler tarafından gösteriler ve toplantılarla karşılanacak.

Yürüyüşü aktif destekleyen siyasi partiler, girişimler, yabancı örgütleri, tanınmış

YÜRÜYÜŞ PROGRAMI

KUZEY KOLU: 1 Ekim: Batı Berlin. 1 Ekim: Hamburg 2 Ekim: Bremen 3 Ekim: Hannover, 4 Ekim: Bielefeld, Gütersloh, Herford, 5 Ekim: Münster, 6 Ekim: Dortmund, 8 Ekim: Witten, 8-9 Ekim: Bochum, Gelsenkirchen, Essen, 10 Ekim: Oberhausen, Mülheim, Duisburg, 11 Ekim: Krefeld, Düsseldorf, 12 Ekim: Bonn (Erfkreis), 13 Ekim:

Köln. **GÜNEY KOLU:** 29 Eylül: Münih, 30 Eylül: Nürnberg, 1 Ekim: Heilbronn, 2 Ekim: Schwäbisch Gmünd, 3 Ekim: Ulm, 4 Ekim: Pforzheim, Karlsruhe, 5 Ekim: Stuttgart, 6-7 Ekim: Mannheim, Darmstadt, 8 Ekim: Wiesbaden, Mainz, 9 Ekim: Frankfurt, 10 Ekim: Giessen, 11 Ekim: Kassel, 12 Ekim: Bonn (Erfkreis), 13 Ekim: Köln.

DİKKAT

Yürüyüş konusunda daha ayrıntılı bilgi ve bildiri, afiş ve kaset gibi malzeme edinmek isteyenler ve kendi kentlerindeki yerel iritab adres ve telefonlarını öğrenmek isteyenler şu adrese başvurmalıdır: Koordinationsbüro Frankfurter Appell, AG Marschvorbereitung Kirchplatz 6 a, 5000 Frankfurt 90, Tel: 069-70 08 22

lanma hareketi, bütün kadınlara, gençliğe, işsizlere, vb. yönelik saldırıların bir başlangıcıdır. Tehlike hepimize yönelmiştir. Ve herkes bilmelidir ki, bugün yabancılar karşı alınan önlemler yarım hepimizi tehdit edecektir.

Ekonomik kriz ve işyerlerinin yok edilmesi hepimizi etkileyecek. İşsizler "birinci sınıf", "ikinci sınıf" ve "üçüncü sınıf" diye ayrılacak. Eğer herkes iş istiyor, sak, Yunanlı, Türk ve Portekizli iş arkadaşlarımız da iş istiyoruz demektir.

Yabancılar politik haklarına konan bütün kısıtlamalar kaldırılmalıdır. Çünkü İçişleri Bakanı Zimmermann, grev gücünü, taktiklerini karşı gösteri yapmasını, barış hareketinin düzenlenmesiyle emelleri "yasaklanmış politik faaliyet" ilan et-

miştir ve yabancılar bu gerçekle sınırlanmış edilecektir."

Yürüyüşü destekleyen örgüt ve kişiler

Yürüyüş için yapılan ortak çağrıda 40'a yakın siyasi parti, girişim ve yabancı örgüt imza atarak aktif desteklerini açıkladılar. Bunlar arasında Batı Berlin Alternatif Liste, Yeşiller Partisi'nin çeşitli yerel örgütleri, Alman Komünist Partisi (DKP), Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi (SEW), Terre des Femmes, Devrimci İşçilerin Müfettişi, DİFED, KOMKAR, Halkçı Devrimci Federasyonu (HDF), DİDE, ATİF, KAWA-Hamburg, Kirtalya-Stuttgart, Proleter Dayanışma-Batı Berlin de yer alıyor.

"DAS MILLIARDENDING"

Bir DKP'lının kitapta sergilediği gerçekler ülkede büyük yankılar uyandırdı

Hayali bir Amerikan firması için rüşvet yarışı

● Devlet tekeli kapitalizmini tüm çirkefliliği ve somutluğu gösteren Das Milliarden-Ding (Milyarlık İş) kitabı Federal Almanya'da basının organlarında geniş yankı uyandırdı

Alman Komünist Partisi (DKP) Yönetim Kurulu üyesi Jörg Heimbach ve DKP'nin yayın organı Unsere Zeit (UZ) gazetesinin redaktörlerinden Otmir Stelbicker, kendilerini bir ABD firmasının temsilcileri olarak göstererek çeşitli kent yönetimlerinden sözkonusu firmaya kolaylıklar sağlanmasını istedik. Belediye başkanları, eyalet yöneticilerinin ve hatta maliye bakanlarının, "firmaya" vergi indirimlerinden, arazilerden, nakit paralara kadar yaptıkları bir dizi

İngiliz Maden İşçileri sendikasıdan Joe Holmes Batı Almanya'da dayanışma toplantıları düzenliyor

İngiliz madencileriyle uluslararası dayanışma

İngiliz maden işçileri sendikasıdan Joe Holmes Batı Almanya'da dayanışma toplantıları düzenliyor. Holmes, "Ancak", dedi, "Holmes, "ba-bu- Ayırtmaya, Amerika ve Batı Avrupa

İngiltere'de 25 haitlyan işçi bir süredir devam eden madencilere grevine gerek ülke içinde gerekse tüm Avrupa ülkeleri düzeyinde dayanışma götürmekte. Eylül ayı başında Brighton'da kongresi yapan TUC (İngiliz İşçi Sendikaları Federasyonu) dört şaşı sendikaların karşı çıkmasına rağmen, grev Thatcher hükümetinin sendikal haklara bir saldırısı olarak nitelendirilerek desteklenmesi kararı aldı. Karara göre TUC içindeki sendikaların hepsi, her sendika üye sayısı kadar ve her üye birer "penny" olmak kaydıyla maden işçilerine mali destek verecektir.

İngiltere'de sendikalar maden işçileri ile dayanışma komiteleri örgütlenirken, İngiltere Maden İşçileri Sendikası Kent bölgesi Başkanı Joe Holmes da bir süredir Batı Avrupa'da maden işçileri için dayanışma amacıyla toplantılar düzenliyor. Joe Holmes'un katıldığı bir dayanışma toplantısı 31 Ağustos günü Federal Almanya'da Gelsenkirchen'de, Gelsenkirchen İşçi Birliği, Gelsenkirchen Kadınlar Birliği, Gelsenkirchen Gençler Birliği ve GEW bölge yönetiminin katılımıyla düzenlendi.

Joe Holmes, basın-yayın organlarının grevi işçileri saldırıyan olarak tanıtmaya çalıştıkları, ancak bunun gerek olmadığı, işçilerin sadece hükümetin polis saldırılarına karşı koyduklarını anlattı. Daha sonra Holmes polislerin bütün yolları tutarak madencilere grev yerlerine gitmesini engellemeye çalıştığını, grev yerinde bin işçi varsa en az da 2-3 bin polisin bulunduğunu, ayrıca maden işçi-

si kalındaki ajan provokatörler kanahtıyla çeşitli yüceltme yöntemleri düzenlediğini ve işçilere madencilere bin çıkartmalar sonucunda tutuklandığını anlattı. Şimdiye dek grevlerde iki madenci ölmüş, pek çok kişi yaralanmış, beşbinin üzerinde işçi tutuklanmıştı. Tutuklanılanlar 24 saat ile bir hafta arasında polis hücrelerinde tutulmakta, sorgulamalar sırasında kendilerine grevle ilgili sorular değil, politik eğilimlerine ilişkin, örneğin gerçek sevgilerinde komünistlere mi, muhafazakarlara mı oy verecekleri gibi sorular yöneltilmekte idi.

Grevin politik ve maden işçilerinin saldırıyan olduğu konusunu hükümet ve sağcı basın sürekli olarak işlemiş, böylece sendikaların ve kamuoyunun grevde destek vermesini sağlanmaya çalışılmış-

tı. "Ancak", diyorodu Holmes, "bu bölümlü cabalarla rağmen İngiliz işçi sendikalarının çoğunluğu hükümetten madencilere karşı tutumunu sendikal haklara ve tüm işçi sınıfına yönelik bir saldırı olarak değerlendirdi. Pek çok işçi sendikası grevleri maddi destek verdi ve dayanışma grevine gitti."

Holmes maden işçilerinin grev parası almadan grevde olduklarını söyleyerek, bunun grevin başarısı ve işçilerin tüm gücleriyle grevi desteklemeleri açısından çok önemli olduğu konusunu üzerinde durdu. "Eğer işçiler sendikadan alacakları grev parasına güvenerek grev çıkarırsa bu daha hastan yenilgiyi kabul etmek demektir" dedi Holmes, "çünkü o zaman grevi ancak sendikadan parayı yetiştirebiliriz."

Avusturya, Amerika ve Batı Avrupa sendikalarının şimdiye dek maden işçileri dayanışmaya girdiklerini anlatan İngiliz sendikacı "Fransız liman işçileri kendi ülkelerinden, Belçika liman işçileri ise Belçika limanlarından ve Hollanda'lı liman işçileri'ne kömür taşımadılar, böylece bizim dayanışma gösterdiler. Almanya liman işçilerinin de aynı dayanışmayı göstereceklerini umuyoruz" dedi.

Federal Almanya'da FIDEF örgütleri de İngiliz maden işçilerinin grevini aktif olarak destekliyor ve bu konuda çeşitli etkinlikler düzenliyorlar. Bu çerçevede Eylül ayının ilk haftasında Stuttgart ve çevresinde FIDEF üye ve sempatizanları aralarında topladıkları 112.500 DM'yi destek mesajlarıyla birlikte İngiltere Maden İşçileri Sendikası'na ulaştırdılar.

IG Chemie'nin 12.Olağan Kongresi toplandı

Federal Almanya'nın Kimya-Kağıt-Keramik İşçileri Sendikası'nın (Industriegewerkschaft Chemie-Papier-Keramik) 12. Olağan Kongresi, 2-8 Eylül tarihleri arasında Batı Berlin'de yapıldı. Sendikadan 650 bin dolayındaki üyesini temsil eden 450 dolayındaki delegeler bir hafta süren kongre boyunca toplam 343 karar tasarlama görüşü ve onayladı. Bu karar tasarlardan 13'ü Federal Almanya'da yapılacak olan yabancı işçileri ve ailelerini ilgilendiren oldu.

Kohl hükümetinin önümüzdeki günlerde parlamentoya getireceği yeni yabancılara yasasına karşı çıkan ve Federal Almanya'daki yabancıların sahip oldukları hakların daha da genişletilmesini isteyen kongre, 5 yıldır Federal Almanya'da yasal olarak yaşayan bütün yabancıların "oturma hakkını" tanımaları için yeni seçilen sendika yönetimini girişimlerde bulunmakla görevlendirdi. Kongre kabul ettiği bir başka kararla, yürürlükte olan İş Yasası'nın 19. maddesinin değiştirilmesini ve işe alınışlarda Almanlara ve Ortak Pazar üyesi ülkelere vatandaşlarına tanınan önceliğin kaldırılmasını istedi.

Türkiye'de sendikacılara karşı yürütülen davaların durdurulmasını ve bunlara tekrar sendikal faaliyette bulunma özgürlüğünün tanınmasını da isteyen kongre, Bonn hükümetinden de Türkiye'ye yapılacak olduğu yardımları durdurmasını talep etti. Kararda, "İşçi düşmanı bir politika bizim ödediğimiz vergilerle des-

tekenemez" denildi. Kongrede kabul edilen bir başka kararla da, "faşist" diye nitelendirilen Türk Federasyonu'nun veya başka yerel örgütlerin kapatılması ve yöneticilerinin de sınır dışı edilmesi istendi ve yeni seçilen yönetimi bu konuda girişimlerde bulunmakla görevlendirildi.

Wolfgang Schultze'nin sözleri

Kongre sırasında sendikadan yürütme kurulu üyesi, yabancılara bölümlü yöneticisi ve Aşağı Saksonya Eyalet millet-

vekili Wolfgang Schultze ile Türkiye Postası arasında yaptığımız özel görüşme, Schultze, Türkiye'deki rejim konusundaki görüşlerini de açıklayarak özetle şöyle dedi:

"Türkiye'de demokrasiye geçişte yolunda atılmakta olan adımlar bizi tatmin edebilecek bir düzeye varmakla çok uzaktır. Sendikacılara karşı açılmış olan davalar sürüyor. Türkiye'ye geri dönüş yapan emekçiler arasında tutulanlar oluyor, kendilerinin günceler haberi alamıyor. Bu durumu anlamamız bizden beklenemez."

Kimya-Kağıt-Keramik sendikasının kongresi sırasında sendika Yürütme Kurulu üyesi Wolfgang Schultze Türkiye Postası'yla özel bir görüşme yaparak sorunlarını yanıtladı ve gazetemiz konusundana bilgi aldı. (Soldan sağa: Wolfgang Schultze, Ahmet Karaman, sendika merkezinde görevli Türkiye sendikası Özcan Sağlam)

vegi, mülkiyetlerinden, azanmış ve nakli paraları kadar yaptıkları bir dizi rüşvet önerileri üzerine, Heimbrecht ve Steinbicker, devlet tekelci kapitalizminin tüm çirkelliğiyle ve somutlukla gösteren bu gelişmelerini kaleme aldılar. Pahl Rugenstein yayınevi tarafından "Das Milliarden-Ding" (Milyarlık İş) adıyla basılan kitap Federal Almanya'nın her köşesinde, yerel basında, radyo ve televizyonlarda geniş yankılar uyandırdı.

Heimbrecht ve Steinbicker, geçmişimiz aylarda "İşverener Danışma Bürosu" adı ve özel olarak bastırılan kartvizit ve antelli kağıtlarla kentlerin su, gaz ve elektrik idarelerine basıyarak büyük bir ABD firmasının Avrupa kolunu kurmak istediklerini bildirdiler. Belediyeler, eyalet yöneticileri ve maliye bakanlıkları, bu "ABD kimya tekel" ne kolaylıkla göstermede adeta birbirleriyle yarışa girdiler. Evlerde kullanılan elektrikli kilovat-saatı 25 Feniş gelirken, "ABD tekel" işi indirimi yapılarak 9,5 Feniş bulan teklifler, elektrik, gaz ve su tesisatlarının ücretsiz kurulması, işi indirimleri teklifleri birbirini kovaladı. Gelen teklifler arasında devlet rüşveti, milyonlarca Marklık nakit "hediye", firmanın Federal Almanya'da kurulabilmesi için gerekli arazinin bedava verilmesi ve hatta firmamın kurulucağı bölgedeki liman ve havaalanlarının sözkonusu tekele hediye edilmesi dahi yer aldı.

Kitap, kamuoyunda ve eyalet yönetimlerinde çeşitli tartışmalara yol açarken, bakanlar rüşvet iddialarını tek tek yalanlamaya kalktılar. Trier kenti meclisindeki Yeşiller grubu, çevre kirlenmesine en fazla yol açabilecek olan bir kimya firmasına "doğay koruma bölgesi" sayılan bir arazinin nası teklif edilebileceği konusunda kent yönetimine bir soru önergesi verdi. Rheinland-Pfalz Ekonomi Bakanı Holkenbrink, "firma" için göstermiş olduğu vergi indirimi vb... "kolaylıklar" kitap yasaklandıktan sonra yalanlarken, çok sayıda yetkili "firma kurulsaydı yeni işyerleri açılacaktı, onun için çeşitli kolaylıklar sağlanırdı" gerekçesiyle yasadışı uygulamaların temize çıkartmaya çalıştılar.

İngiliz sendikacı Joe Holmes

Umud'la başlayıp Duvar'la noktalanın sanat yaşamı sinemamızda bir dönemeci başlattı ve henüz aşılamadı

Yılmaz Güney faşizme değil, ölüme yenildi

Sinema sanatı
öksüz kaldı
Türk ve Kürt
halkları derin
acılar içinde

"Çukurova topraklarından zalim de çıkar mazlum da; adam da çıkar eşek de; yığın da çıkar yığılı de..."

Bu sözler Yılmaz Güney'in. Çukurova topraklarını yetiştirdiği mazlumlardan, a-damlardan, yığıllardan birinden, Türkiye'de sinema sanatının yüzü, sanat savaşçısı Yılmaz Güney'den bu sözler...

"Türk sinemasının en iyileri arasında bir sıralama yapışsa, birinci Yılmaz Güney olurdu. İkinci, üçüncü, dördüncü de o. Onu izleyen ilk sinemacının sırası olsa olsa sekinizcilik, belki de dokuzunculuk olurdu..."

Bu sözler de bir başka sinema ustasının, Türk sinemasının "Yorgun Savaşçı" Lütfi Ö. Akad'ın. Yılmaz Güney'in "dönemeci" filmlerinden "Hudutların Kanunu"na rejisör olarak imza atan namuslu sinema sanatçısı Lütfi Akad'ın...

Yukarıda aktardığımız iki "söz", iki yararı rastgele seçilmiş. Yaşar Kemal'ler, Orhan Kemal'leri yetiştiren, Türkiye halkına armağan eden o "Bereketli Topraklar", sinema sanatına da bir Yılmaz Güney armağan etti.

Kuşkusuz onu salt sinema sanatçısı gibi ele almak -hele ölümünün ardından sığınacağı yazılan bir yazıda- haksızlıktır. Sanatçı kişiliğinin ayrılmaz, bölünmeyen bir yanı olarak siyasetin içinde yer alan bir eylem adamıydı da. Güney siyasal alanda kararlı, ödünsüz bir anti-faşist, düzenle uyumlayan bir ılerici olarak yaşadı, savaşta ve öyle öldü... sürgünde.

Özellikle "düzenle uyumlayan bir ılerici" niteliyesi önem taşıyor. Güney'in sinema sanatında ulaştığı düzey, kazandı-ğı haklı ün, elde ettiği üstelik bir kaç katna kolayca ulaşabileceği, servet düzenle uyumlamak için güçlü bir irade, sağlam bir bilinç ve teklemeyen bir yürek gerektirirdi. Öyle oldu. Öyleyse övülmeli, dir.

Peki, sinema sanatçısı Yılmaz Güney üstüne ne söylenebilir. Hem de ölümünün hem ardından... Hayır, Cannes Film Festivali'nde büyük ödül kazandı, bu ödülü Costa Gavras gibi bir başka büyük

usta ile bölüşmüş olması değildir Yılmaz Güney'i sanatçı olarak yücelten.

Umud, Sürü, Seyyit Han, Endişe, Arkadaş, Ağır, Baba ve hatırlayamadığımız nice soylu filmin tasarımından senaryosuna, oyuncu yönetiminden baş oyunculuğuna, montajından pazarlama başarısına kadar tümünde Yılmaz Güney imzası var. İnsan harcamayı ön plana alan kimileri hemen hatırlayacaklardır: Kovboy Ali, Yedi Dağın Aslanı, Aslanların Dönüşü, Kasımpaşa, Kasımpaşının Oğlu, Çirkin Kral ve hatırlayamadığımız "kötlü" "yoz" sinema eserleri sayılacaktır, bunların altında da Yılmaz Güney'in imzasının bulunduğu söz edilecektir.

Doğrudur. 142. maddede "suçlusu" olarak 18 aylık hapis, altı aylık sürgün "cezasını" tamamlayıp Yeşilçam'a dönen Yılmaz Güney "bu sinema"ya ödümler de vermiştir. Halka salt şiddet, birgöç kahramanlığı övül, lümpenliğe özen, sahte, yarı bir dünya sunan filmler de yapmıştır. Bir başka sanatçı için, sanat yaşamı-

na başlamadan bitirecek kadar kötü filmlerdir bunlar. Ama Yılmaz'ın büyüklüğü de buradadır. Yılmaz Güney'ün vermiş bir sanatçıya ödülleri kırarak ödünsüz bir sanatçı olmayı başarmıştır.

Nedir Yılmaz Güney'i sinema sanatında önemli, değerli kılan?

Güney, sinemanın kendine özgü bir dili olduğunu, biraz hareketli fotoğraf, biraz bol diyaloglu roman ya da hikaye, biraz müzikten oluşan paçal olmadığını kavrayan az sayıdaki sinemacından biriydi. Ve bu dili iyi konuşturdu. Güney'i Güney yapan filmlerinde şiddet özesi abartılmı olduğu (Ağır) filmlerinde fazla şematik olduğu (Arkadaş), dramatik örgütün gevşek olduğu (Umud), çok şey birarada ve birinden anlatılmak istenen çokları payanırna dönüştüğü (Sürü) söylenebilir. Ama bütün bu -doğru ya da yanlış- değerlendirmeler Türk sinemasının en iyi örnekleri üstüne yapılmaktadır. Utanılacak kadar büyük bir çoğunluğu eleştirmeye bile değmez Yeşilçam sinemasında Yılmaz

Güney, "Yeşilçam'da" bir seçkinler sineması tuzaklarına düşmeksiniz, ama Yeşilçam'ın tuzaklarına da düşmeksiniz sinema sanatını taçlandırın filmler üretti. Eleştirilmeye değer ama öncelikle övgüye değer filmlerdir bunlar.

Çukurova topraklarında Yenice köyünde başlayan bir yaşam 47 yıl içinde başdöndürücü bir serüven gibi geçti. Bu serüvenin yaklaşık 12 yılı da mapus damlalarında geçti. 47 yılda, çocukluğu ve ilk gençliği atın, 30 yılda 12 yıl hapis. İşte Türkiye burjuvazisinin, bu toprakların yetiştirdiği pek çok soylu sanatçı gibi, Yılmaz Güney'e de "lâyık" görüldü... En verimli olabileceği yıllarda demir parmaklıklar altında olmak belki bir şair, bir romancı, hatta bir ressam için kimi olumsuzluklar, olanaklar yaratır. Ama bir sinema sanatçısı için, bunu lâyık görmek cinayet işlemekten ne kadar az farklıdır? İnatçı, savaşçı kişiliğiyle Yılmaz Güney büyük bir çoğunluğu eleştirmeye bile değmez Yeşilçam sinemasında Yılmaz

filmin rejisörüne neredeyse hiç iş bırakmayacak kadar ayırtmı (plan plan, kamera açıları verilerle, mercek numaraları sıralanarak, tek tek mekan tanımlarıyla yazılmış) senaryolarla karşı koydu. Mapusundaki görüş günlerinde sinema, sadece ve çekilecek ve çekilen ve çekilmiş filmlerin konuşulduğu "brifflingler" e dönüştürerek karşı koydu. Yeniliği kabullenmedi.

Tıpkı faşizmin zindanına tıkılıp kalmayı da kabul etmediği gibi. Eski dönem filmlerini çağın taşıdığı senaryo ile zindandan kaçtı. Faşizme yenilmedi.

Amma ölüme yenildi. Paris'te. 47 yaşında... ve sürgünde!

Yılmaz Güney'in kısa yaşam öyküsü

1937 yılında Çukurova'da, Adana'nın Yenice köyünde doğdu. Yoksul, çok yoksul bir ailenin çocuğuydu. İlkokul bahane Mısır yabesinden Çukurova topraklarına emek parası için göçmenlik bir Kürt'ü. Yüksek öğrenim için İstanbul İktisat Fakültesi'nde kararkıldı. Ancak iktisat öğreniminden çok edebiyata ilgilendi. Bu arada Yeşilçam'a ilk adımlarını attı. Bir daha da sinemadan kopmadı, 1958'de Atıl Yılmaz'ın "Bu Vatandaşın çocukları" filminden senarist, rejisi asistmanı ve oyuncu olarak görev aldı. Bir yandan hikayeler de yazıyordu. "Çiğdemliye" adlı hikayesinden komünizm propagandası yapıtı iddiasıyla 24 ay hapse mahkum edildi. 18 ay hapse yatı. 1963'de döndü ve gene Yeşilçam'da çalışmaya başladı. Çirkin kral olarak ünledi ve ününü kısa sürede alabildiğine genişletmeyi başardı. Endişe filminin çekimine başladığında Adana'nın Yunurtaş ilçesinde yargıcin öldürülmesi olayına adı karıştı. 18 yıl hüküm giydi. 1981 yılında İsparta Cezaevi'nden bayram bahanesiyle dışarı, oradan da yurtdışına çıkabilmeye başardı. 1982'de Cannes Festivali'nde Altın Palmiye Ödülü'nü Costa Gavras'la bölüştü. Kanseri onu sürgünde yakaladı. 9 Eylül sabahı Paris'te öldü. 47 yaşındaydı...

Güney'in son resimlerinden biri (solda) ve Güney 1980 yılında İmrak Cezaevi'nde (sağda)

Bulgaristan'da 23 Eylül ayaklanmasının şairi: Georgi Milef Kasabov

Geo Milef: "Eylül, Mayıs'a dönüşecek !.."

Bekir KARAKURT

Kısa adıyla **GEO MİLEF** olarak tanınan Georgi Milef Kasabof Bulgaristan halkının, kralçıga ve faşizme karşı yürüttüğü çetin savaşlarda, aydın kitlesi içinden verdiği sayısız kurbanlardan birisidir.

Georgi Milef'in babası köy öğretmeni. Milef, 1895 yılında, Stara Zagora sancağına bağlı Radevno köyünde doğdu. Edebiyat alanındaki çalışmaları daha ilk gençliğinde başlamıştı. 1912-1914 yıllarında Almanya'da öğrenimine devam etti. Bu sırada Almanya'da yaygın olan "Sembolizm" ve "Ekspresyonizm" sanat akımlarının etkisinde kalan şiirler yazdı. Sanat yolunda bir hayli bocalamalardan

geçerek "toplumsal gerçekçilik"e ulaştı. Georgi Milef sanat hayatına, Bulgar Edebiyatı'nın babası sayılan halk şairi Ivan Vazov'un yolundan yürüyerek girmişti, ama o yolda durmadı, daha ileri aşamalara doğru atılmalar yaptı.

Milef, 1. paylaşımlı savaşına katıldı. 1917 savaşlarında başından yaralanarak bir gözünü yitirdi. 1918'de tedavi olmak üzere gittiği Berlin'de Alman sanat ve edebiyat hayatına olduğu kadar toplumsal hayata da ilgi gösterdi. 1919'da "Spartaküsçü"lerin yönettiği işçi sınıfı ve emekçilerin ayaklanmasını dikkatle izledi ve bu olaylardan etkilendi. Bu ayaklanma bastırıldı. Alman burjuvazisi, Alman işçi sınıfının o günkü iki önderi Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg'u katlet-

ti. Georgi Milef, Bulgaristan'a döndükten sonra, bu olaylara ilgili izlenimlerini "Çirkin Düzyazılar" adlı eserinde dile getirdi.

Mart 1919'da Bulgaristan'a döndükten sonra çok yönlü bir sanatsal çalışma içine girdi. Tiyatro eleştirileri yazdı, çeşitli

piyaset sahneye koydu. 1919-1922 yıllarında "Terazi" adlı dergiyi yönetti. Bu dönemde genellikle öznel bir içerige sahip "Merhametsiz Yüzük" (1920), "Ekspresyonist Takvim" (1921), "Sair Yavaro-fa Ağrı" (1922), "Uyuyan Tapınaklar" (1922) kitaplarını yayınladı. Bu arada ve sonraki yıllarda Bulgaristan'ın toplumsal yapısında gelişen olaylar ve Sovyet Devrimi'nin dünya çapında etkisi, Milef'in sanat anlayışında toplumsal gerçekçiliğe doğru bir ivmeye yol açtı. 9 Haziran 1923'deki askeri-faşist hükümet darbesi mecliste politik durumu kökten değiştirdi. İktidara, burjuvazinin en gerici ve karşı-devrimci kesimi geçti. Aleksandar Tsankov iktidarı kanlı bir terör yarattı. İşçi ve köylüler 23 Eylül 1923 günü ayaklandılar. Bu ayaklanma dünyanın ilk anti-faşist halk ayaklanmasıydı. Ayaklanma kanlı bir biçimde bastırıldı. Ardından vahşi bir terör tüm Bulgaristan'ı kasıp kavurdu. Bu olayı Milef'in bilincinin netleşmesine, bütün varlığıyla emekçilerin toplumsal kurtuluşunu uğruna yürüttükleri mücadeleden yanına yer almasına yol açtı.

Eylül Destanı

(5. Bölümden alındı)

Ayaklandılar halk –
tezgâhlardan, ocaklardan çıkarak
– çekik elde,
– lale, kuruma, kuvicimla
yöğürmüş hâlde;
– ve elde orak,
yürüdüler ovalardan
topraktaki kara için adamları
ilkilerine işlemler rutubet ve ayaz
ve ömür törpüsü sabırları
hiçbir eyleme sığmaz.

(Bunlar ne üstün insan,
ne kabiliyet,
ne protestan,
ne kürsülerde sözcü,
ne ejlatör,
ne fabrikatör,
ne uçman,
ne bilgi taşıyağı,
ne yazar,
ne general,
ne yurtluk sahibi, hazırdañ yiyen,
ne Çemosot
ne müziyen).

– Bunlar
düpedüz köylü,
sıradan işçi,
kaba saba,
baldırıciplak,
ne imza bilirler, ne kitap,
sap olamamışlar bir baltaya,
dikkafa,
yabani,
alınazırları insandan sayılmamak
bunlar bilnlerce bir
yığın
halk!

1924-1925 yıllarında yönettiği "Alev" isimli dergide çeşitli eserlerini yanı sıra, dünyanın ilk anti-faşist halk ayaklanmasının destanı "Septemvri" (Eylül) yayınladı. "Eylül" destanı yayınlanınca toplumu derinden etkiledi. Ayaklanmanın bastırılmasından sonra başgösteren yığınlar eğilimlerine karşı adeta bir panzehir işlevi gördü. "Eylül" destanından dolayı Milef 1 yıl hapis cezasına çarptırıldı, 15 Mayıs 1925'de tutuklandı. Ve tirmanan faşist terör sonucu vahşice katledildi. Faşizmin 1923 ve 1925 katliamlarını yaşayan ve yurtseverlik duygularını dile getirdiği için faşist celtalarca katledilen **GEO MİLEF**, "Eylül" adlı destanını büyük bir öngörü ile noktalar:

Eylül Mayıs'a dönüşür. Yine bir Eylül sabahı 1944'de... Bu yüzden Bulgaristan halkının hayatında önemli bir yer vardır Eylül'ün. Yığıt sair, iletir görüştü aydın **GEO MİLEF**'in anısı, Bulgaristan'da Eylül'ün Mayıs'a dönüşümünden 40. yılında sevgiyle yüreğimizde...

(*) Eylül Türkiye'de de yayınlandı. 1. basırsı: Ö. Ufuk, Öncü Kitabevi yayınladı, İstanbul, 1971.

"EYLÜL"ÜN TÜRKÇE BASKISININ KAPAK RESMİ ÇİZİM: AYNI MEMEDOĞLU

Sovyet yazarı
Rady Fish
F. Almany'a'da
Türkiyeli işçi
örgütlerine
söyleşilere
katılıyor

Türkiye okuyucusunun "Nazım'ın Çilesi" kitabı ile tanıştıkları Sovyet yazar **Rady Fish**, özel bir gezi için bulunduğu Federal Almanya'da Türkiye işçi örgütlerinin çağrılarını kabul ederek çeşitli edebiyat söyleşilerine katılıyor. Bir süre daha Federal Almanya'da kalacağı öğrenilen yazar Fish'in bu tür sanat etkinliklerini sürdüreceği bildiriliyor.

Nitekim gazetemizin yayınlanacağı 21 Eylül günü, Kuzey Ren Westfalya Sanatçılar Birliği (San-Der) de yazar ile aynı yönde bir toplantı düzenledi. Geçen günlerde de Münih, Frankfurt, Freiburg kentlerinde, kalsabak dinleyici gruplarının katıldığı sözkonusu söyleşilerde **Rady Fish** özellikle Nazım Hikmet üstüne yıllardır sürdürdüğü araştırmalarından örnekler verdi ve dinleyicilerin sorularını yanıtladı.

Sovyet edebiyat tarihçisi ve araştırmacısı yazar **Rady Fish** ile Türkiye Postası da ağırlıklı **Nazım Hikmet** üstüne kurulmuş bir söyleşi yaptı. Gelecek sayımızda bu söyleşiyi okuyucularımıza sunacağız.

DDR devlet Başkanı Honecker ve Başbakan Kohl, 13 Şubat 1984'de Andropov'un cenaze töreninde biraraya gelmişti.

Honecker'in Bonn gezisini gericiliğin kampanyası engelledi

Eylül ayı başında DDR'in Federal Almanya'daki büyükelçisi Molt, DDR Devlet Başkanı Honecker'in Eylül ayı sonu için tasarlanmış olan ziyaretinin artık gerçekleşmeyeceğini bildirdi. Molt, açıklamasında, Federal Almanya'da Honecker'in gezisiyle ilgili olarak yürütülen tartışmaların biçiminin bağışsız devletler arasındaki ilişkilerde kesinlikle yer verilmemesi gereken bir yön aldığına da işaret etti. 9 Eylül günü de Federal Almanya'daki Bulgaristan Büyükelçiliği Devlet Başkanı Jivkov'un 19-22 Eylül arası için planlanan Bonn ziyaretinin ertelendiğini açıkladı.

Honecker'in ziyaretinin ertelenmesinin ardından bir açıklama yapan CDU-CSU parlamento ortak grubu başkanı, ve DDR aleyhine sorumsuzluk yürütülen kampanyanın başını çekmiş olan Dregger, bu sefer de bu durumu hiç şaşırtıcı bulmadığını söyledi. Daha önce "Federal Almanya'nın kaderi Honecker'in ziyaretine bağlı değildir" gibi demecler vermiş olan Dregger, bu sefer de bu ziyareti Moskova'nın istemediği konusundaki yalanlarını yineledi.

Bilindiği gibi başını Dregger'in çektiği sağcı çevreler bu ziyareti engellemek için özel bir kampanya yürütmüşler, DDR'in bağışsız devlet statüsünü hiçe sayan hakaret dolu demecler vermişler, Başbakan Kohl da bunların hiçbirini engelleyici bir tavır almadı. Dahası bu arada rövanşist bir derneğin toplantısına katılan Kohl, onların "Almanya sorununun yeniden ele alınması", yani 1937

Kohl: "Alman topraklarından bir daha savaş çıkmayacak"

CDU/CSU ortak parlamento grubu başkanı Dregger'in başını çektiği sağcı, rövanşist, yabancı düşmanı ve militarist bir politikanın sürdürülmesinden yana olan hükümet çevrelerinin yürüttüğü sorumsuz kampanya sonucunda bu tarihsel fırsat kaçırılmış oldu.

Karşılıklı Güven ve Güvencilik Sorunları Konferansı Üçüncü Dönem Çalışmaları

Bariş için bir fırsat: Stockholm Konferansı

1984 yılı Ocak ayı içinde başlamış olan Avrupa'da Karşılıklı Güven ve Güvencilik Sorunları Konferansı yaz döneminde verilen aradan sonra 11 Eylül'de Stockholm'de tekrar çalışmalarına başladı. Arnavutluk dışında 33 Avrupa ülkesi ile Amerika ve Kanada'nın katıldığı Konferansı, müzakereler, konuşularda, NATO ülkeleri

Federal Almanya'ya ilk saldırı silahlarının yerleştirildiği, NATO manevralarında bunların tatbikatının yapıldığı bir ortamda DDR Devlet Başkanı Honecker'in Bonn ziyareti de Reagan'ı destekleyen güçler tarafından engellendi. Oysa bu ziyaret, Batı Avrupa güvenliği açısından gerekli olumlu bir atmosfer yaratacak, barışın korunmasını ve iki Almanya arasındaki ilişkilerin sağlamlaştırılmasına yönünde önemli bir diyalogun başlangıcı olabilecekti.

Ocak ayından bu yana Konferans'da, ABD ve NATO'nun sosyalist ülkelerin yaptığı somut önerileri tartışmaya yanaşmaması ve toplantıyı ticarî aksele

Şili'de yığınlar diktatörü devirmek için her yola başvuruyor.

Şili'de ulusal talep: Pinochet gitmeli !..

Şili'de sendikaların ve Demokratik İttifak (AD)'nin çağrısıyla Eylül ayı başında yapılan protesto gösterileri ile 11 Eylül'de, 1973 darbesinin 11. yıldönümünde yapılan eylemlere ağır polis baskısına rağmen güçlü bir katılım sağlandı. Dokuz kişinin ölümü, yüzlerce kişinin yaralanması ve yüzlerce insanın tutuklanması ile sonuçlanan eylemler Şili'de özellikle son aylarda artan teröre karşı anti-faşist güçlerin elde ettikleri konumları koruduklarını gösterdi; Şili halkının Pinochet'e kar-

şı direnmekte kararlı olduğunun bir göstergesi oldu. Anti-faşist güçlerin özellikle son bir yıl içinde yükselen örgütlülük düzeyi ve eylemleri "Pinochet Götme!" talebini ulusal bir talep haline getirmiş durumda. Bu belgi artık sadece miting alanlarında değil, futbol maçlarında bile dile getiriliyor.

Demokratik Halk Hareketi (MDP) için de yer alan Şili Komünist Partisi'nin Genel Sekreteri Luis Corvalan darbenin 11. yılında yaptığı açıklamada Pinochet'in yıkılması için tüm muhalefet güçlerinin birleşmesi ve onu devirmek için her türlü eylem biçimine başvurulması gerektiğini, mücadelesiz hiçbir değişiklik olmayacağı vurguladı. Corvalan ayrıca Şili'deki son ulusal protesto gösterilerinin iki muhalefet bloğu AD ve MDP'nin ortak hareket etmelerinin olacağını olduğunu gösterdiğini de belirtti.

Bugün Şili'de Pinochet'e karşı güçlerin oluşturduğu iki blokta bir olan Demokratik İttifak (AD) Hristiyan Demokratlar ve diğer buyuva örgütleri tarafından 1983

güdüyorlar; tartışmaları teknik sorunlara boğuyorlar. NATO ülkelerinin bu tavır pederisiyle şimdiye dek Konferans'ta herhangi bir somut sonuç alamamış durumda.

Ote yanda Batı Avrupa güvenliği açısından somut önlemleri tartışmaktan kaçınan NATO, Kuzey Norveç'ten Türkiye'ye

nurun yeniden ele alınması", yani 1937 sınırlandırma dönümüne konusundaki görüşleriyle dayansa içinde olduğunu belirtmişti.

Kohl Hükümeti'nin Honecker'in ziyaretinin gerekçesizliğini konusundaki tavrı, SPD, Yeşiller ve DKP tarafından eleştirilmiş, bu partilerin sözcüleri CDU-CSU'nun sorumsuz tavırını protesto etmişler, rövanşist kampanyayı yürüten güçlerin bars içinde yaşama politikasına karşı oldukları, çatışma politikasına yöneltilmesi konusunda üzerinde durmuşlar, barışın korunması için sosyalist komünistler başçılığında örgütlenmesi ve iki Almanya arasındaki ilişkilerin sağlanmasını konusunda vurgulamışlardır.

Amerika ve Kanada'nın Kongo'daki sonrasını güvence altına alarak NATO ülkeleri ile Varsova Pakı ülkeleri arasında barışın korunması yönünde ciddi adımlar atılabilecek ve diyaloglar kurulacak bir platform olarak önem taşıyor. Konferans başlatılarda önce 6 Eylül'de Moskova'da bir basın toplantısı düzenleyen Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, Konferans'a bir savaş tehlikesinin azaltılması yönünde ciddi önlemlerin tartışılması gerektiğini belirterek, Sovyetler Birliği'nin bu konuda Ocak ayından bu yana NATO ülkelerine yaptığı önerileri yinelediler.

Başından beri politik bir mücadele alanı olan Konferans'a sosyalist ülkeler somut öneriler yaparak Konferans'ın başarısını bu önlemlerin gerçekleştirilmesine bağlı olduğunu belirtiyorlar. Sosyalist ülkelerin en

toplantıyı ikinci askerleşme sonucuna boğması, somut sonuçlara ulaşılmasını engelledi.

önemli önerileri arasında nükleer silahları ilk kullanıla çıkarma, askerleşme harcamalarının azaltılması, Avrupa'nın kinyasal silahlandırılmasını, Avrupa'da nükleer silahların artırılmasını, Avrupa'da nükleer silahların artırılmasını alanlar oluşturulması yer alıyor. Sosyalist ülkeler bu konularda adam atılabilecek Avrupa'da güvenliği ve karşılıklı güvenin artırılacağı belirtiliyor. Oysa, ABD ve NATO ülkeleri güven ve güvenlik sorunlarına tümüyle farklı yaklaşıyorlar. Bu tür somut önerileri tartışmaları kaçınarak, Konferans'ın ikinci ve teknik baş askerleşme sorunlarını ele alınıldığı bir düzeye indirme hedefini

nan NATO, Kuzey Norveç'ten Türkiye'ye kadar uzanan alan üzerinde yapılmamış olan sonbahar manevralarını şu günlerde Federal Almanya'da sürdürüyor. Eylül ayının ilk haftasında Brüksel'de düzenlenen bir basın toplantısında NATO Başkomutanı General Rogers, İkinci Dünya Savaşı sonrası en büyük askerleşme gövdesi gösterisi olan ve ilk saldırı silahlarının tabiatının yapıldığı bu manevraların Batı'nın savunmasını ve güvenliğini açısından gerekli olduğunu söyledi.

Bu koşullarda, ABD'nin ve NATO ülkelerinin Stockholm'de bu dönemde de Avrupa güvenliğini açısından sosyalist ülkelerin ileri sürdüğü somut önlemleri tartışmaya yanaşmalarını beklemek iyimserlik olacaktır.

Iran-Irak savaşı dördüncü yılını doldururken...

Irak'ta 1984'ün ilk iki ayında 670 politik tutuklunun öldüğü ailelerine bildirildi. Ağır hapishane koşulları ve işkenciler sonucu ölen bu insanlar İran-Irak savaşına ve savaşı sürdüren Saddam Hüseyin hükümetine karşıydılar. Geçtiğimiz Mart ayında ise Irak'ta birçok kıyıda yüzlerce subay savaşı gıtmeyi reddettiler için özel idam komandolarınca öldürüldüler.

Savaşta karşı çıkanlar bunu canıyla öderken, şu günlerde dördüncü yılını dolduran İran-Irak savaşının bilançosu şunu gösteriyor: 500 bin aşan ölü, 600 bin yaralı, 60 bin savaş esiri, yurdunun tertekmek zorunda kalan iki milyona yakın insan, 12 kez sivil öldürüldü, cephelelere sürülen çocuklar ve dipsiz kuşullara atılmış 100 milyar dolar savaş harcaması, her iki ülkede de düpen petrol gelirleri, çöken ekonomi, gerçekleştirilemeyen ekonomik ve toplumsal reformlar, gittikçe güçlenen gerilicilik, demokrasi güçleri üzerinde artan baskılar, zincir vurulan işçi sınıfı herkeş...

Tüm bunlara karşın, ilk iki ay arasında sömürgecilik dönmelerinden kalma bir sınır anlaşmazlığı nedeniyle başlayan silah çatışmaları boyutlarını genişleterek sürüyor. Şu anda iki ülke halkı için de bir karabasan olan savaş, tüm bölge halkları ve dünya barışı açısından da bir tehdit unsuru haline gelmiş durumda. Ve hiç kuşku yok ki savaş yalnızca bölgede ABD emperyalizminin ve onunla işbirliği içindeki gerici güçlerin çıkarlarına hizmet ettiği için sürüyor.

Hatırlanacaktır; Amerika, savaşın başında, tarafı olduğu İran ile etmiş ve hatta Amerikan Kongresi her iki tarafa da silah ve malzeme satışı yasaklamıştı. Ancak Kongre'nin bu tavrının "herkesin bildiği bir sır" kamuyönden saklama çabası olduğu daha sonraki gelişmelerle ortaya çıktı. ABD yönetimi İran-Irak savaşını daha en başından

bölgedeki hegemonyasını arttırmak açısından politik ve lojistik bir olanak olarak değerlendirdi. Bunun için kullandığı yöntem, resmen ilan etmeden savaş alevlerini kati tutmak için inisiyatif kimin elindeyse ondan yana tavır almak, her iki ülke ile de flört sürdürmek, ve bu arada savaşın yarattığı gerginlikten yararlanarak bölgedeki gerici Arap rejimlerini askerleşme açpandan güçlendirmek ve kendisine daha çok bağlamak oldu.

Aslında savaşın başından beri, Körfez'deki gerici Arap rejimlerinin ve özellikle de Suudi Arabistan ve Kuveyt'in tavrı, Irak'tan yana olmuştur. İran'daki anti-emperyalist kabarcığın kendi ülkelerinde de yansımaları ve düzenlerinin sarımsızlaşmasından çekinen Arap gericiliği, Irak'ta toplam 36 milyar dolar maddi Arap desteği sağladı. Şu anda da her ay iki milyar dolar yakın yardımda bulunmaktadır. Bir taraftan da Kuveyt, Suudi Arabistan ve Irak 1980'den bu yana "Boğazi" kapatalma ocağına karşı 1980'den bu yana Kızı Deniz'e, Akdeniz'e ve Oman Körfezi'ne altı petrol hattı döşediler. Bu girişimleri destekleyen, bunlara öncülük eden bizzat Amerikan tekelileri oldu. Irak Arap Yarımadası'nı boydan boya kateterek buru hattı projesi için Amerikan firması Bechtel ile 1,2 milyar Dolar'lık bir proje imzaladı.

ABD emperyalizmi bir taraftan savaşın doğurduğu ekonomik zorluklardan yararlanıp, bölgede kendilerini ve onlarla işbirliği içindeki bölge gericiliğini abideliğine palazlandırıncı, öte yandan da "Körfez'de İran tehdidi arıyor" yaygarasına gerici Arap rejimlerini kendisine bağli olarak silahlandırarak, onların kendileri arasında "fırtınaları durduracak, yani her türlü ılerici bir çıkışa karşı koyabilecek" askeri faktörleri oluşturmalarına önyak olmakta, bölgedeki kalıcı üsler elde etmeye çalışmaktadır. Bir arada bir çabası da petrolün önemli bir kısmını buradan sağlayarak Batı Avrupalı mütefliklerin

ni bu bölgedeki müdahalesine ortak etmek, NATO'nun sınırlarını Körfez'e doğru yarmaktır. Bugün Körfez'de petrol taşıyan Batı Avrupa ve Arap ülkelerinin tankerlerini korumak gereksinimi bölgede devrye geçen ABD savaş gemilerinin sayısı 40'a ulaşmıştır.

Amerika özellikle gerici Arap rejimleri kanalıyla Irak'a destek verirken, İran'la ıhmal etmiş değildir. 1979'da Şah'ın devrimlesinden sonra bölgede önemli bir kale sini yitirmiş olan ABD emperyalizmi daha en başından İran'dan umudunu kesmemiş, çir gerilicilikle işbirliği içinde devrimden emekli-emperyalist olan özünü değiştirilmiş hedeflerdir. Şah devrildikten sonra ABD yönetimi İran'a silah satışı ve yedek parça gönderilmesi resmen yasaklarken, fiilen göz yummuştur. Geçtiğimiz yıl içinde ise, Reagan yedi büyük kapitalist ülkenin Williamsburg'da toplanan Zirvesi'nde bu ülkelerin İran'la kesmiş oldukları ilişkilerini yeniden kuralmasını istemiştir. Bu yönde alınan kararın ardından İran petrolünün satışı artmış, İran'ın Batı ülkeleriyle ticareti gelişmiş, bu ülkelerin silah alması başlamıştır. Ekonomik yönden bir miktar palazlanan İran, savaşta danişiyatlılığı ele geçirince, ABD bu sefer Irak'a göz kırpmaya başlamış, Suudi Arabistan'a AWACS erken uyarı uçakları, "Stinger" füzeleri bu dönemde gönderilmiştir.

ABD için önemli olan savaşta her iki tarafın da son darbeyi vuracak güce ulaşmaması ve yararın kangrenleşerek sürmesidir. Savaşın uzaması ekonomiden ABD silah tekelileri, petrol tekelileri, onları etkeleri arasında iş yapan petrol zengini kralları, şeyhler için vurgun, askerleşme ise Körfez'de Amerikan hegemonyasının kalıcılığıdır demektir. Bu durumda bir gün savaş bittir, iki ülkeden biri savaşta kazanan ilan edilse bile, bu savaşta ne Irak'ın, ne de İran'ın kazanacağı açıktır.

Filiz KARDAM

Hedeflerini farklı ulus nedeniyle AD eylemlerini belli yasal kısıpırlar içinde tutmaya amaçlıyor ve kanlı olaylara yol açtığı öne sürerek MDP'nin başı protesto gösterilerini eleştiriyor. Ancak şimdiye dek MDP'nin güçlü eylemleri ve yine geçtiğimiz yıl içinde oluşturulan ÇNT (Sili Emekçileri Merkez Yönetimi)'nin cabala-nı sonucunda iki muhalefet bloğu bazı eylemlerde bir araya gelmişlerdir.

İrkçı Güney Afrika rejimi destek bulamadı

Eylül ayının ilk haftası içinde başına bir demec veren Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Peres de Cuellar Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ırkçı terör dalgaşının yıkılsesini karışmasında duyduğunda derin kaygısı oldu. İrkçı rejimin zenci halkı barışçıl protesto gösterilerine saldıracak işledikleri cinayetleri knadı ve rejimi desteklemeye devam eden ülke ve çevreleri uyardı. Bir süre önce Güney Afrika'da ırk ayrımı politikasını kalıcılıştırmak amacıyla yapılan anayasa değişikliği ve sahte seçimleri protesto eylemleri yer yer devam ederken, son eylemlerde polis saldırısına kurban gidenlerin sayısının 29'u bulduğu, yaralıların ise 300'ü bulduğu açıklandı.

Ortaoğlu'nun iki sermaye devi, Faisal ve El Baraka grupları için kapılar ardına kadar açıldı

Arap gericiliğiyle sarmaş dolaş nereye gidiliyor ?

Şu aylarda yıllık izin ya da bayram tatilinde Türkiye'ye giden hemen herkes bir "Arap salgını"ndan söz ediyor. Özellikle İstanbul'un belli başlı alışveriş merkezleri, her sınıftan otelleri tüküm tüküm Arap "turistlerle" dolu. Ülkenin en güzel kıyılar, en değerli yalıları, konakları Arap müşterilere satılıyor. Arap istilasının ekonomiyi getirdiği hareketlilik üstüne Turizm Bakanı'ndan holding profesörlerine kadar tekelcilerin temsilcileri pembe tablolar çizme yarışındalar. İstanbul'un ve öteki turizm merkezlerinin otelleri, turistik esya tüccarları, muhabbet tellalları, bakanları, telekizleri, bankacıları son derece mutlu ve "iyi iş" yaptıklarını ballandıra ballandıra anlatıyor. İstanbul'da sokak tabelalarına bir de Arapça yazılı tabelalar eklendi. Lokantalar Arapça yemek listeleri de bastırıldı. Suudi Arabistan Riyalı'nı, Kuveyt Dinarı'na Federal Alman Markı'nın, Fransız Francı'nın pabucunu çoktan dama attı ve Dolar'la pekişiyor. Evini Araplara pansiyon olarak verenlere Turizm Bankası'ndan yüksek krediler var. Turizm Bakanı, mahalle kabadayısı ağzıyla "Arap turistlere kötü davranmanın boynunu

koparırım" diyebiliyor... Kısacası ülkemizde her Arap salgınıdır gidiyor. Ancak sormak gerek: Hangi Araplar? Ortaoğlu'nda ABD emperyalizmine başkaldırmış, özgürlük ve barış için savaşımaya yatkın ileri Arap rejimlerinin yurttaşları mı? Politikalarında ulusal kurtuluşçu izler taşıyan Arap devletlerinin yurttaşları mı? Hayır! Ülkemizde kolgezenerler gerici Arap rejimlerinin, başta Suudi Arabistan olmak üzere kimi gerici Körfez Emirlikleri'nin petrol zengini, halklarının servetlerini Avrupalı'da, -sımdı de- Türkiye'de har vurup harman savuran egemen güçlerin çocukları, çocukları, prensleri, prensesleri, tüccarları, işbirlikçileridir. Ancak bu renkli tablo, işin sadece görünen yanındır. Kapalı kapılar ardında ise ülkemizin başına Reagan yönetimi -Arap gericiliği- ANAP iktidarı tarafından çorap örülüyor. Ortaoğlu'nda ilan edilmemiş askeri paklar oluşturuluyor. Ülkemiz ABD emperyalizminin bir sıçrama taşına dönüştürülüyor. Aşağıda bu tablodan kimi kesitler sunuyoruz.

F-16 projesi Arap sermayesine açıldı ve ortakları bir 'Özal' !

YORUM

Adı konmamış askeri ittifaklar

Son birkaç yıldır Ortaoğlu'nda Türkiye'yi ABD'nin "sıçrama tahtası" ve "Truva atı" konumuna sokacak hızlı adımlar atılmaktadır. ABD'nin bölgedeki çıkarlarının korunmasında, bölge ülkelerinin daha da silahlandırılmasında, ekonomide ve askeri alanda, Türkiye eskiye oranla çok daha aktif bir duruma getirilmekte ve Ortaoğlu'nda Türkiye'ye yeni görevler verilmektedir.

F-16 projesi petrol zengini Arap sermayesine açıldı ve Ortaoğlu'nun en büyük sermaye grupları Türkiye'ye girmeye başladı. Resmi Gazete'nin 5 Ağustos tarihli sayısında yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı'na göre, başını Suudi Arabistan'ın çektiği Ortaoğlu'nun en büyük iki sermaye grubu olan "Faisal Grubu" ile "Al Ba-

raka Grubu"nun Türkiye'ye girmesine izin verildi ve Al Baraka Özel Finans Kurumu ile Faisal Finans Kurumu Anonim Şirketi adı ile şirket kuruldu. Ortakları arasında cumhurbaşkanı, başbakanlar, kralları ve prenslerin bulunduğu her iki şirkete yerli ortak olarak Başbakan Özal'ın kardeşi Korkut Özal seçildi.

Korkut Özal'ın 8 Ağustos tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan açıklamasına göre, yeni kurulan bu iki şirket F-16 projesine dayalı olarak Türkiye'de tarım, tarıma dayalı sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerine yatırım yapacak. Ayrıca, her iki sermaye kuruluşu Ortaoğlu ülkelerinde inşaat sektöründe faaliyet gösteren Türk

şirketlerine teminat mektubu verecek (kefil olacak), dışatım ve dışatımcılara kredi açacak. Bunların yanı sıra, F-16 anlaşmasının silah yapımıyla ilgili projelerine de her iki şirketin ortak olması bekleniyor.

Öte yandan, 29 Ağustos 1984 tarihinde Milli Savunma Bakanı bir açıklama yaparak, Mısır ve Suudi Arabistan'la ortaklık temeline Türkiye'de ağır savaş sanayii kurma konusunda anlaşmaya varıldığını ve üretilecek silahların Ortaoğlu ülkelerini satılacağını söyledi. Bakan'ın açıklamasına göre, F-16 bombardıman uçaklarının yapımı, Orlikon Uçaksavar üretimi, Leopard tanklarıyla denizaltı ve hücum botlarının yapımı projelerine Mısır ve Suudi Arabistan ortak olacak ve kesin anlaşmaya imzalamak üzere, Suudi Arabistan Savunma Bakanı Prens Abdullah bin Abdülaziz Ey-

Arap sermayesi
Türkiye'de...
ve Türk askeri
birlikleri de

Özal'ın
Arap gerici

Ortadoğu ve Türkiye için yakın ilişkisi olan ABD silah tedarikçisi, petrol tedarikçisi, enerji Arap sermayesi ve Türkiye holdingi sermayesinin bazı kesimleri içine geçmeye başlamakta, bu üçlü ortaklık temelinde Türkiye'de ABD dışareel sanayi kompleksine bağlı büyük bir silah endüstrisi kurmanın planları yapılmaktadır. Bu girişimler, Türkiye ile Ortadoğu'daki enerji rejimleri arasında "adi konumlaşma" askeri ittifaklar oluşturma hazırlıklarının ekonomik temeli yaratma eğilimini de taşımaktadır.

Bu yeni durum, ABD ve Türk yetkilileri tarafından da açıkça ifade edilmektedir. Nitekim, atılan bu yeni adımlar için ABD'nin Türkiye-Büyükelçisi Strausz Hupe, açıkça "Biz Türkiye'yi bölgede ilerleyebilmek için bir ortak olarak görüyoruz" diye belirtirken, Turgut Özal da verdiği demeçlerde "Biz NATO sistemi içinde birileri karakol teşkil ediyoruz" demekten kaçınmamaktadır.

ABD'nin bölgedeki çıkarları nedir? Ve ABD, Türkiye'yi Ortadoğu'da neden daha aktif bir duruma getirmek istiyor? ABD bu isteklerini Türkiye'ye nasıl ve hangi koşullarda kabul ettirebilir?

Doğu Akdeniz ve Yakındoğu'nun Sovyetler Birliği ile sınır olması, dünya petrol yataklarının önemli bir bölümünün Körfez'de bulunması ve burada faaliyet gösteren ABD tedarikçilerinin ekonomik çıkarlarının korunması açılarından, ABD stratejisiyle Ortadoğu çok büyük önem taşımaktadır. Bölgede ulusal kurtuluş hareketlerinin gelişmesi, 1970'li yıllardan itibaren bazı ülkelerde ilerletilebilir ve ABD karşıtı yönetimler işbaşına gelmesi, CENTO ve Bağdat Paktı'nın çökmesi, ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarlarının korunması açısından bir boşluk doğurmuştur. Gerici Arap rejimlerinin bile İsrail'i karşı olmaları bir ortamda bölgede bu boşluğu dolduracak Türkiye'den daha uygun bir ülke yoktur ve su anda Türkiye'deki rejim de buna uygundur. Kuşkusuz, sorun yalnızca ABD'nin bölgedeki çıkarlarının korunması değil, aynı zamanda, ekonomik içkilerle ve atılan adımlar Türkiye tekeli sermayesi ile ilgili Arap sermayesinin de çıkarlarına uygun düşmektedir.

Ortadoğu'da yatırımı olan ABD tedarikçileri Reagan'ı destekliyor

Geçtiğimiz günlerde ABD basınında başkankil seçimleri dolayısıyla Reagan'ın arka çıkı ve ona seçimleri kazanması için maddi destek veren tedarikçilerin isimleri yer aldı. Yapılan açıklamada, Reagan'ın seçimleri kazanması için maddi olanak sağlayan ABD tedarikçilerinin başında Bechtel, General Dynamics, Lockheed, McDonnell Douglas Aircraft, Northrop ve Hughes Aircraft gibi Ortadoğu ve Türkiye ile yakından ilişkileri olan silah tedarikçileri yer aldı. Bunlar, Ortadoğu ülkelerindeki petrol yataklarının elinde tutan Exxon, Mobil ve Standard Oil tedarikçilerinin yanısıra, ABD'nin önde gelen iki büyük bankası Chase Manhattan Bank ve Morgan Guaranty Trust izildi.

Bilindiği gibi, Reagan'ın baş tedarikçilerinin General Dynamics, F-16 almasına göre F-16 bombardıman uçaklarını ve belli parçalarını Türkiye'de yapımını gerçekleştirecek ve bunları Türkiye Silahlı Kuvvetleri'nin yanısıra Ortadoğu ülkelerine pazarlayacak. Ayrıca, General Dynamics ve buna bağlı kuruluşlar, Türkiye'de tarım ve tarıma dayalı sanayi kollarına yatırım yapacak ve bu ürünlerin bir bölümünü yine Ortadoğu ülkelerine satacak.

ABD Savunma Bakanı Weinberger ile Dışişleri Bakanı Shultz'un ortak ve üst yöneticiliği altında Bechtel şirketi ise 21 ülkede ve özellikle Ortadoğu ülkelerinde faaliyet gösteriyor ve bu silah ve inşaat teknolojisi ortaklığı ilişkisi olan Enka Holding, aynı zamanda bu kuruluşun Ortadoğu'da taşeronluğunu yapar.

Bilindiği gibi, Chase Manhattan Bank ve Morgan Guaranty Trust adlı ABD bankaları bundan birkaç ay önce Türkiye'de şube açarak faaliyete başlamışlar.

S. Arabistan'da

Suudi Arabistan'ın silahlı kuvvetlerini güçlendirmek ve petrol yataklarını korumak amacıyla, Türkiye'nin bu ülkede askeri birlik, pilot, bombardıman uçağı ve bir grup subay gönderdiği açıklandı. İngiltere'de yayınlanan Foreign Report dergisinin Ağustos sayısında cıkış habere göre, Türkiye Temmuz ayı başında Suudi Arabistan'a F-5A jet savaş uçakları ile F-104S avcı uçakları, 50 pilot, bir grup subay ve bir komando birliği gönderdi.

Suudi Arabistan'a gönderilen Türk askeri birliği ve savaş uçakları, bu ülkenin doğu kıyısında Khamis Mushayt askeri üssüne yerleştirildi. Suudi Arabistan'ın en büyük üsslerinin birisi olan Khamis Mushayt, petrol yataklarına, İran ve Yemen Halk Cumhuriyeti'ne en yakın noktada bulunuyor. Foreign Report'un haberine göre, Suudi Arabistan'a resmi görüşmeler için giden Mili Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk 15 Temmuz 1984 tarihinde Khamis Mushayt üssüne giderek buradaki Türk askeri birliklerini teftiş etti.

Foreign Report'un haberine Türkiye ile Suudi Arabistan'ın aralarında gizli bir anlaşma imzalandığı kaydedilerek, kritik bir durumda Türkiye'nin başta petrol teslimi olmak üzere, bu ülkenin bütün stratejik noktalarını korumak amacıyla üç komando tugayı ve savaş uçakları göndermek kabul ettiği belirtildi. Ayrıca, Suudi Arabistan'ın istediği üzerine Türk silahlı kuvvetlerine bağlı askeri helikopterler Kuzey Irak'ta ve özellikle petrol boru hatlarında devriye ve koruma görevi yapmaya başladılar. Derginin haberine göre, bütün bunlara karşılık olarak Suudi Arabistan Türkiye'ye petrol ve nakit olarak 1,6 milyar Dolar ödeyecek.

Arap ülkesinin yurttaşları Türkiye'de mülk edinebilecek

Bakanlar Kurulu'nun 21 Ağustos tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan yürürlüğe giren kararına göre, altı Arap ülkesine ait kişi ve kuruluşlar, belediye sınırları içinde her türlü mülk edinebilecek ve turistik tesis, fabrika, arazi, konut ve benzeri gayrimenkulleri alıp satabilecekler. Bakanlar Kurulu'nun kararına göre, bu hüküm Suudi Arabistan, Kuveyt, Bileşik Arap Emirlikleri, Ümmü'l Sultaniye, Bahreyn ve Katar vatandaşları ile bu ülkelerin kuruluşları yararlanabilecek.

Yabancıların tarıma ve tarıma dayalı sanayi kollarına girmesini yasaklayan yasaların değiştirilerek, yabancı sermayenin ölümlüde bütün engelleri ortadan kaldırılmasından sonra, yabancıların belediye sınırları içinde gayrimenkul mülk edinmelerini yasaklayan yasanın bu altı Arap ülkesi vatandaşları için geçersiz kılınmasıyla, Özal Hükümeti petrol zengini Arap sermayesini Türkiye'ye çekmek istiyor.

Bilindiği gibi, eski uygulamaya göre, yabancı kişi ve kuruluşların belediye sınırları içinde mülk edinmeleri, tarım topraklarının mülkiyetine sahip olmaları ve ekonominin belli kollarında faaliyet göstermeleri yasaklanıyordu. Özal hükümeti, bütün bu yasaları değiştirecek yabancı sermayenin ekonominin her alanına girebileceği ve yabancıların tarım topraklarının mülkiyetine sahip olabileceği hükmünü getirdi. Son kararname ile de, yabancıların belediye sınırları içinde gayrimenkul mülk edinmelerini yasaklayan yasa hükmü bu altı Arap ülkesi vatandaşları için ortadan kaldırılmış oldu.

Özal Hükümeti, uluslararası bir hukuk kuralı olan "Mütekabiliyet" (karşılıklı yararlanma) esasına uyuma gereğini bile diydini ve çıkardığı Kararname ile bu ülkelere ait kimselerin belediye sınırları içinde "tek tarafı" mülk edinmelerine olanak tanıdı.

Özellikle Ortadoğu'da bulunan petrol yataklarıyla ilgili ayın ikinci yarısında Türkiye'ye gelecek.

Türkiye'de kurulan "Al Baraka Özel Finans Kurumu" ile "Faisal Finans Kurumu Anonim Şirketi"nin ortakları arasında en büyük pay Suudi Arabistan Kralı Fahd ile Fahd hanedanından dokuz prensin ait olduğu, Ortadoğu'da Suudi Arabistan için ABD yanlısı gerici rejimleri yöneten diktatörlerden oluşuyor. Örneğin, her iki şirketin ortakları arasında Pakistan Cumhurbaşkanı Ziya-ül Hak, Sudan Devlet ve Hükümet Başkanı Cafer el-Numeiry, Bahreyn emiri İsa bin Sultan ve Kuveyt Emiri hanedanından Seyh Muhammed Salman ile Yusuf Salman yer alıyor.

Türkiye'de faaliyete başlayan ve simdiiki yerli ortak olarak yalnızca Korkut Özal'ın katıldığı bu iki şirkete yerli holdinglerle ABD tedarikçilerinin de ortak olması bekleniyor. Nitekim, Resmi Gazete'de yayınlanan kuruluş kararına göre, 37 ortaklı olarak kurulan her iki şirketin asgari ortak sayısı 100'e yükseltilecek.

Neden Korkut Özal?

1982 yılında Halk Yatırım A.Ş.'adi kuruluşla ücretli yönetici olarak iş hayatına atılan Korkut Özal, ağabeyi Turgut Özal'ın Başbakan olmasından sonra hızla "Herled" ve Arap sermayesiyle birlikte yeni kurulan iki şirketin yanısıra, yedi büyük kuruluşun ortağı ve yöneticisi oldu. Korkut Özal'ın ortağı olduğu ve yöneticiliğini yaptığı kuruluşlar, Halk Yatırım A.Ş.; Halk Ticaret A.Ş.; Akabe A.Ş.; Bayraktar Firması; Özba A.Ş.; İspa A.Ş.; Aköz A.Ş.; Al Baraka Özel Finans Kurumu ve Faisal Finans Kurumu A.Ş.'dir.

Korkut Özal'ın ortağı bulunduğu ve yöneticiliğini yaptığı bu şirketler yurtiçi ve yurtdışı inşaat, sanayi, petrol taşımacılığı, TRT taşımacılığı, dışsatım ve dışalım yanısıra ticaret sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Ağabey Özal'ın Başbakan olmasından sonra Korkut Özal Suudi Arabistan'da büyük bir inşaat ihalesine katıldı ve Suudi Arabistan saray inşaatını yapımını Özal'ın Akabe inşaat şirketine verdi.

Ayrıca, Türkiye'den Ortadoğu ülkelerine petrol ürünlerinin dışsatımı ile Irak'tan Türkiye'nin satın aldığı ham petrolü taşıma hakkı Korkut Özal'ın Özba adlı şirketine verildi. Bunun yanısıra, Irak'tan petrol boru hatlarına Mersin ve Iskenderun'a gelen ham petrolün Avrupa ülkelerine pazarlanmasını da Korkut Özal'ın Özba adlı şirketi yapacak.

Yedi aylık dış ticaret açığı 1 milyar 755 milyon dolar

● Uzmanlar dışarıda önemli gerilemeler olabileceğini ve yıl sonunda açığın 3,5-4 milyar Dolar'ı yükseleceğini belirtiyorlar.

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) yaptığı açıklamaya göre, Ocak-Temmuz 1984 döneminde geçen yedi aylık sürede Türkiye'nin dış ticaret açığı 1 milyar 755 milyon Dolar olarak gerçekleşti. Ocak-Temmuz döneminde Türkiye'nin yaptığı 3 milyar 966 milyon Dolar'lık dışarıya karşılık gerçekleşen dışalım miktarı 5 milyar 721 milyon Dolar oldu.

1 Eylül 1984 tarihinden itibaren dışarıda vergi ade olanların (dışatımlara devlet teşviki) düzeltilmesi nedeniyle, uzmanlar önümüzdeki aylarda Türkiye'nin dışarıda önemli gerilemeler olabileceğini ve dış ticaret açığının yıl sonunda 3,5-4 milyar Dolar'a yükseleceğini belirtiyorlar. Bilindiği gibi, devlet para sıkıntısı içine düştü ve Özel Hükümeti, 1 Eylül 1984 tarihinden itibaren dışatımlara devlet kasasından verdiği desteği yüzde 45 oranında düşürmek zorunda kalmıştı.

Yıl sonunda Türkiye'nin dış ticaret açığının 3,5-4 milyar Dolar'a ulaşması halinde, uzmanlar yıllık dış borç ödemelerinin 3 milyar Dolar'a yaklaşmış bir durumda Türkiye'nin önümüzdeki dönemde dış borç ödemelerinde güçlükle karşılabileceğini belirtiyorlar. Nitekim, Merkez Bankası tarafından yapılan açıklamaya göre, kısa vadeli olanlar ve özel bankaların borçları hariç, Türkiye önümüzdeki yıl 2 milyar 671 milyon Dolar dış borç ödeyecek. Türkiye'nin 1984 yılı içinde ödeyeceği 2 milyar 671 milyon Dolar'lık dış borcun 1 milyar 862 milyon Dolar'ını anapara ve geri kalan 809 milyon Dolar'lık bölümünü de faiz ödemeleri oluşturmuyor.

Özal hükümeti, devletin mülkiyetinde bulunan kritik madenleri çokuluslu tekelere ve yerli holdinglere veriyor

Madenleri özel sektöre devredene tasarı hazır

Özal Hükümeti, devlet mülkiyetinde bulunan önemli maden işletmelerini özel sektöre devretmek amacıyla yeni bir yasa tasarısı hazırladı. Önümüzdeki günlerde meclise sunulacak olan yasa tasarısına göre, daha önce devletleştirilen bor mineralleri, linyit, demir ve asfaltit işletmeleri eski sahiplerine geri verilecek. Bilindiği gibi, 1978 yılında Ecevit Hükümeti döneminde çıkarılan 2172 Sayılı Yasa ile özel sektörün elinde bulunan bor, linyit, demir ve asfaltit yatakları devletleştirilmiş ve bunlar, Etibank, Türkiye Kömür İşletmeleri ve Türkiye Demir Çelik İşletmeleri'ne devredilmişti.

Yasa tasarısı özel sektör hazırıyor

Ancak, Ecevit Hükümeti döneminde çıkarılan bu yasa özel sektör ve maden sanayicileri büyük tepki göstermiş ve devletleştirilen maden yataklarını geri almak için her yola başvurmuşlardı. Ecevit Hükümeti'nin düşmesinden sonra, 1979 yılında yasanın iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmuş, fakat bu talep yüksek mahkeme tarafından reddedilmişti.

Konu 12 Eylül askerel devriminden sonra yeniden gündeme gelmiş ve

1983 yılında Ulusu Hükümeti tarafından çıkarılan 2840 Sayılı Yasa ile devletleştirilen madenlerin bir bölümü eski sahiplerine geri verilmişti. Ancak, bu yasa özel sektörün isteklerini tam olarak karşılamamış ve Ulusu Hükümeti, geniş tepki gelmesi nedeniyle yasa da "bor minerallerinin, doğal sodanın, nükleer enerjinin hammaddelerinin, bazı demir ve linyit alanlarının devlet eline işletileceği" hükümünü muhafaza etmek zorunda kalmıştı.

Özal Hükümeti'nin işbaşına gelmesiyle birlikte konu yeniden ele alınıyor ve hükümet, maden sanayicilerinin örgütleri olan Maden İhracatçıları Birliği (MİB) ile Maden Müstahsilileri Birliği'ni (MMB) yasa tasarısını hazırlamaya görevlendirilmiş. Nitekim, MİB Genel Sekreteri Behçet Firuz ile MMB Genel Başkanı Üner Günör Nüket dergisinin 3-9 Eylül 1984 tarihli 29. sayısında yayınlanan demeçlerinde tasarrufları kendileri tarafından hazırladığını kabul ediyorlardı.

16 anlaşmasıyla, kamu kesiminin mülkiyetinde olan bazı maden işletmelerini ABD tekelcilerine yerli ortakları ile paylaşımından arındıran, Özel Hükümeti'nin meclise getirmek üzere olduğu tasarı yasalasın ve bu maden yatakları eski

sahiplerine devredilirse, devlet sektörünün madencilik sanayi kolundaki etkinliği büyük oranda azalacak. Bilindiği gibi, F-16 anlaşmasıyla devletin mülkiyetinde bulunan önemli bakır, kurşun, mermer ve soda madenlerinin ABD tekelcileri ile yerli ortakları tarafından işletilmesi kararlaştırılmıştı.

Bunun yanı sıra, bu maden yataklarının özel sektöre devredilmesiyle en kritik madenler özel kesim ve çokuluslu tekelin kontrolüne geçecek ve bu durum, ulusal ekonomiyi olumsuz yönde etkileyecektir. Örneğin, dünya rezervinin yüzde 65'inin Türkiye'de olduğu bor mineralleri demir-çelik, alüminyum ve silah endüstrisi gibi çok sanayi kolunda kullanılan çok kritik bir madendir. Bilindiği gibi, Türkiye'nin bor mineralleri 1978 yılına kadar çokuluslu tekelcilerle yerli ortaklarının kontrolündeydi ve ka-

sıtlı olarak, bor üretimi ve dışatımı düşüklü tutuluyordu. Çünkü, çokuluslu tekelcilerin bor minerallerini kontrol etmesinin nedeni, bu yatakları verimli kullanmak değil, Türkiye'nin dışınaya pazarlanmasında kendisine rakip olmasını önlemektir. Nitekim, bu maden yataklarının devletleştirilmesiyle birlikte, Türkiye'nin bor dışatımı 2,5 kat artarak 1977'de 50 milyon Dolar iken 1980'de 124 milyon Dolar'a yükseldi.

Ayrıca, linyit ve demir yataklarının özel sektöre devredilmesiyle, enerji ve demir-çelik endüstrisi büyük bir ağırlıkla hammadde açısından dış sektöre bağımlı hale getirilecektir. Bilindiği gibi, bugün devletin mülkiyetinde olan elektrik üretimi termik santraller linyit kömürüyle çalışmaktadır. Aynı şekilde, demir-çelik endüstrisinin yaklaşık yüzde 90'ı da devletin mülkiyetinde bulunmaktadır.

ÖZLEM ÖZGÜR

Gündem

Hem tarafsız, hem uzman !

Cunta döneminde değiştirilen "Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası"nda, işçi-işveren ilişkilerine yeni bir sistem getiren bir hüküm var. Yasaya göre, 65 kişilik bir "Resmî Hakem ve Arabuluculuk Kurulu" oluşturulacak ve bu kurul, toplu sözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkta sonuçlanmadığı durumlarda sorunu çözümlenecek. Yine yasa hükümlerine göre, bu kurula göre yapacak kimseler hem tarafsız ve hem de, bu alanda uzman olacaklar.

"Resmî Hakem ve Arabuluculuk Kurulu"na seçilen 65 kişinin adları, bundan birkaç gün önce Resmî Gazete'de yayınlanarak açıklanmış bulunuyor. Bu kişilerin kimliklerine bakınca da, fazla yorumuna gerek kalmıyor. Ve Türkiye'de "demokrasiye geçişin" hızlı adımlarının atıldığı, "demokrasiye geçiş"le birlikte "özgürlükler"in ve "işçi hakları"nın "geri verildiği" kolayca anlaşılıyor !

İşçi-işveren uyuşmazlığını çözecek olan bu kuruluşta, "tarafsız" ve "uzman" kişilerden ikisi Enka Holding'den geliyor: Bilgin Özden, Enka'nın Personel Müdürü ve Erdal Egemen, Enka'nın Endüstriyel İlişkiler Koordinatörü.

Sürdürülm... Bu kurula, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Müşaviri Hasan Basri Esmer, Tekstil İşverenleri Sendikası Hukuk Müşaviri ve Halit Narin'in Danışmanı Teoman Akvut, TİSK Müşaviri Yüce Sun, Kimya İşverenleri Sendikası Avukatı Orhan Baran,

Yasaya göre, bor mineralleri, demir, kömür ve asfaltit yatakları özel sektöre devredilecek

Milyonların emeklilikleri tehlikede

- SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nın kaynakları holdinglere aktarılmış, bu kuruluşlar emekli maaşlarını ödemekte güçlük çekmeye başladılar. Özal hükümeti ise, bu kuruluşların yılda ödedikleri toplam emekli maaşı miktarını azaltmak için, emeklilik yaşını yükseltmeyi gündeme getirdi

Milyonlarca işçi memur, esnaf ve zanaatkar emeklilik kurumları olan Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK), Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nın kaynakları Cunta dönemi holdinglerin aralığalı haline getirildi ve bu kuruluşlar, emekli maaşlarını ödemekte güçlük çekmeye başladılar. Özal Hükümeti ise, bu kuruluşların holdinglerin çıkarnaa hizmet etme fonksiyonlarını sürdürebilmeleri ve bunların yılda ödedikleri toplam emekli maaşı miktarını azaltabilmek amacıyla emeklilik yaşını yükseltmeyi gündeme getirdi. Bilindiği gibi, geçtiğimiz günlerde hükümet tarafından hazırlanan bir yasa tasarıyla emeklilik yaşı kadınlarda 50 ve erkeklerde 55'e yükseltmek isteniyor. Şimdiki uygulamaya göre ise, kadınlara 20 ve erkekler 25 yıl çalıştıktan sonra emekli olabiliyorlar ve böylece, 18 yaşında çalışmaya başlayan bir kadın 38 ve erkek de 43 yaşında emeklilik hakkını elde edebiliyor.

SSK'nın geçtiğimiz günlerde yayınlanan 1983 yılı gelir gider hesapları, sosyal güvenlik kurumlarının üç yoldan işverenlerin aralığalı haline getirildiğini gösteriyor. Yayınlanan gelir gider hesaplarına göre, 1983 yılında SSK holding bankalarına 78 milyar 500 milyon Lira yattı ve buna karşılık, 12 milyar 100 milyon Lira faiz "gelir" elde etti. Bu sonuç, yuık faiz oranının yüzde 50-55 olduğu bir ortamda, SSK'nın holding bankalarına yüzde 15 faiz oranıyla hesap açtığını gösteriyor. Böylece, geçtiği-

miz yıl enflasyon oranının yüzde 40 olarak gerçekleşmiş olması nedeniyle, işçi paraları SSK etiyile holding bankalarına peşkes çekilecek 78 milyar 500 milyon Lira'nın 1983 yılı sonunda gerek satılma gücü yüzde 18 geriledi ve 63 milyar 370 milyon Lira'ya düştü.

Aynı şekilde, SSK'nın 1983 yılı verilerine göre, bu kurum özü sektöründen 88,5 milyar liralık tahvil (borç verme) satın aldı ve buna karşılık 21,5 milyar lira faiz "gelir" elde etti. Bu sonuç, devlet tahvillerinin faiz oranının yüzde 55 olduğu bir ortamda, SSK'nın yüzde 21,5 faiz oranıyla holdinglere borç verdiğini ve böylece, işçi paraları holdinglerin buyruğuna sunularak 88,5 milyar Lira'nın gerek satılma gücü 64,6 milyar Lira'ya geriletildiğini gösteriyor.

Bunlara ek olarak, SSK'nın işverenlerden tahsil edemediği alacakların miktarı, 1983 yılı sonunda 73 milyar liraya yükselmiş bulunuyor. SSK'da olduğu gibi, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur'un kaynakları, bu üç yoldan holdinglere aktarılmış, sosyal güvenlik kurumları emekli maaşlarını ödemekte güçlük çekmeye başladı ve böylece, milyonlarca emekçinin "emeklilik hakları" tehlikeye düştü.

Beş milyon işçiyi ilgilendiriyor

Sosyal güvenlik kurumlarının maddi olanaklarının köttüleşmesi ve Özal Hükümeti'nin emeklilik yaşını yükseltmek istemesi, beş milyon fazla emekçiyi ilgilendiriyor. Resmi istatistiklere göre, 1983 yılı sonunda Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur'a iştrakçi sayısı 5 milyon 61 bin işçiyi yükseldi. Aynı verilere göre, halen bu 5 milyon 61 bin kişiden 2 milyon 62 bini emekli maaşı almakta ve geri kalan 2 milyon 437 bini de çalışmaktadır.

Tofaş otomobil fabrikası Personel Müdürü Ersin Sağ, MESS Toplu Sözleşme Dairesi Başkan İsmet Sipahi, Profilo Holding Hukuk Müşaviri Oytun Atauz, Okumuş Holding Yönetim Kurulu üyesi Celalettin Özgen ve Agroteknik A.Ş. ortağı ve Yönetim Kurulu üyesi Mustafa Filiz gibi gayet "tarafsız" ve gayet "uzman" isimler var.

Bu kurula yer alan 65 kişinin kimliklerini, bu köşeye sığdırmak olanaksız. Ama belirteyim ki, geri kalanların hepsi de yukarıdakiler gibi "tarafsız" ve "uzman" kişiler. Ancak küçük bir ekleme yapalım. İşçi işveren ilişkilerinde ortaya çıkacak uyumsuzlukları çözmekle görevli kuruluştaki, bu gayet "tarafsız" ve "uzman" kişilerin yanı sıra, MHP'nin "teorisyen"lerine de yer verelim. İşte ki örnek: Kurt Karaca takma adıyla yazılar yazan ve Türkiye'de faşist ideolojinin diğer geleneklerinden birisi olan Prof. Fikret Eren'te aynı görevi yapan ve Türk-Metal ile Çelik-İş sendikalarının eğitimcisi olan Doçent Nermin Berk'i de bu kurula seçilenler arasında yer alır.

Böylesine büyük bir "titizlik" ve "ittina" ile görevlendirilen bu 65 kişiyi kimler seçmiştir dersiniz? Yasaya göre, Çalışma Bakan'ının Başkanlığında 40 devlet görevlisi, 2'si işçi ve 2'si işveren temsilcisi olmak üzere 8 kişilik bir "seçimler kurulu" tarafından seçiliyor.

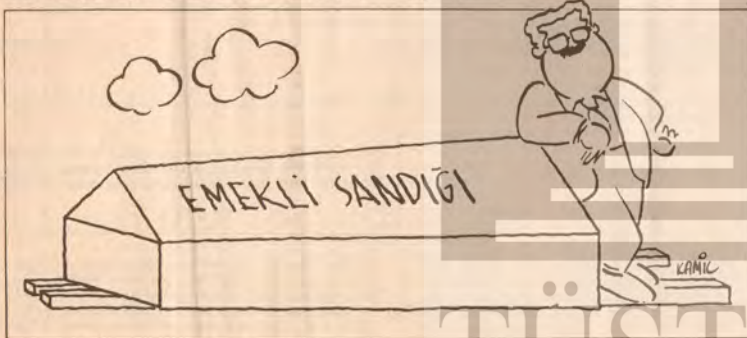
Seçimler kurulunda bakanlardan sonra, Çalışma Bakan'lığı Müsteşarı Kutlu Savaş var. Kutlu Savaş, işçi düşmanlığı ile tanınmış. Özal'ın yakın çalışma arkadaşlarından ve eski YHK üyesi. Üçüncü devlet görevlisi Çalışma Genel Müdürü Orhan Başakım'da, aynen Kutlu Savaş gibi Özal'ın "kemer sıkma" politikasını savunularından ve YHK üyesi. Dördüncü kişi ise MHP'li Prof. Turan Yazgan...

İşveren temsilcisi olarak, eski MESS Başkanı Şükrü Er ve kamu işverenleri adına MHP'li Hikmet Büyüklimanlı katılıyor. Hikmet Büyüklimanlı'nın MHP'li olmak yanında bir başka özelliği daha var. Hikmet Büyüklimanlı'nın "devletin parasını zimmetine geçirmek ve sahte evrak düzenlemek" suçlarından maliye müfettişleri tarafından iki dava açılmış bulunuyor.

Kalkıp diyeceksiniz ki, 2 temsilciyle işçilerin azınlıkta olduğu "seçimler kurulu"ndan başka ne beklenir? Ama, işin aslı pek öyle değil. 8 kişilik seçiciler kuruluna işçi temsilcisi olarak kimler katılır ve nasıl davranırlar dersiniz? Seçiciler kuruluna işçi temsilcisi olarak, Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide ile Teşkilatınca Sekreteri Kaya Özdemir katılıyor. Ve seçici kurulunda, yukarıda niteliklerini belirttiğimiz 65 kişinin hepsi de o çokluğu ile değil, oybirliği ile seçilir. Yani, bu 65 kişinin hepsine birden Sadık Şide ve Kaya Özdemir'in de parmakları kalkar.

Türk-İş'in bu iki kişi başı bu altı yerler de, Başkan Şevket Yılmaz durur mu? Bir gazetecinin "Sadık Şide ve Kaya Özdemir'in bu tavırlarına ne diyorsunuz?" şeklinde sorusuna, Şevket Yılmaz hiç de yüzü kızarmadan aynen şu cevabı verir: "Çeşitli şirketlerde belli görevlerde bulunan bazı isimlerin bu listelerde yer almış olmaları, onların ilerde de tarafsız davranmayacakları gibi bir izlenim uyandırır da, buna göre şimdiden önyargılı davranarak böyle bir hüküm vermek son derece yanlıştır."

Şevket Yılmaz, yerdin göge kadar haklıdır! Adamların fabrikaları, milyarlar var diye mutlak sermayeden yana taraf olmaları mı gerektirir? Bir bakarsınız, "Resmî Hakem ve Arabulucular Kurulu"na seçilen milyarlarca işadamlarımızdan Celalettin Özgen tarafsızlık bir yana, yarın birden işçiden yana taraf oluvermiş! Dünyada olmayacak şey mi var? Değil mi Şevket Yılmaz? Hatta ve hatta, kır yıldır kalemini faşist ideoloji için kullanan ve "Resmî Hakem ve Arabulucular Kurulu"na seçilen Kurt Karaca, bir de baktığınızda tarafsızlık bir yana, işçi sınıfından yana oluvermiş! Bütün bunlar olabilir olmasına da, yalnız gelecek için büyük bir tehlike var ortada. Bu adamlar işçiden yana taraf marif derken, bir de bakıyorsanız Marksist ve de Leninist oluvermişler! Aman bu büyük tehlikeye dikkat et Şevket Yılmaz...

Yeni Yabancılar Yasası: Kim, ne

Federal Alman İçişleri Bakanı Zimmermann'ın hazırladığı yeni yabancılar yasa tasarısrının önümüzdeki aylarda Federal Parlamento'da tartışılmasına başlanacak. Bugünkü hükümetinin Mart 1983'de seçilerek kazanarak hükümete kurmasından beri gitgide alevlenen "yabancılar sorunu", Sosyal Demokrat ve Yeşiller'in koalisyonuna getiren Hessen Eyalet hükümetinin bu eyalette yaşayan yabancılarla ilgili olarak 13 Temmuz günü aldığı kararlarla politik tartışmaların bay konularından birisi haline geldi. Kohl hükümetine meydan okurcasına, sınırdsı edileme koşullarını yabancılar lehine hafifleten, oturma hakkı alma süresini 8 yıldan 5 yıla indiren ve yabancı işçilerin eş ve çocuklarını yanlarına getirme koşullarını kolaylaştıran bu kararlar, iktidardaki CDU ve CSU partilerini ve hükümetleri çılgına çeviren, yabancılar yasasının serleştirilmesine karşı çıkan partileri yabancı dostu örgütleri ve bütün yabancıları da güçlü bir dayanağa kavuşturuyordu. Yabancılar konusunun Federal Almanya'daki politik yaşamın başlıca konularından biri haline gelmesi, iki yıl önce, Sosyal Demokrat-Liberal

koalisyonun bozulması ve bugünkü Hristiyan-Liberal hükümetin kurulmasıyla başladı. İki yıl önce, parlamentodan güvenoyu alan Kohl hükümetinin el attığı ilk işlerden biri "yabancılar" konusu oldu. İçişleri Bakanı Zimmermann'ın yetkisi altında kurulan "Yabancılar Politikası Komisyonu", üç aylık bir çalışmadan sonra, 1965'den beri yürürlükte olan bugünkü yabancılar yasasında yapılması düşünülecek değişiklikleri içeren 220 sayfalık bir rapor hazırladı. 1983 Mart ayının başında yapılan genel seçimlerin sonuçları ile bu raporun içeriği aynı günlerde açıklandı: Seçimleri bu raporun hazırlanmasıyla hükümet partileri kazanmıştı ve raporda da sayıları 4,5 milyonu bulan yabancıların lehine tek bir öneri yoktu...

Hükümet hazırladığı bu rapor, yalnız yabancıların değil, bütün ilerici ve demokrat partilerin, sendikaların ve yığın örgütlerinin büyük tepkisiyle karşılaştı. Söz konusu olan yalnızca yabancıları yönelik bir saldırı değildi. 1930'ların Nazi Almanyasında olduğu gibi, bu kez de Türkler üzerinden başlatılan ve bütün demokratik hak ve özgürlüklere yönelik saldırının temelleri

atılıyordu. Kamuoyundaki yoğun eleştiriler ve tepkiler sürerken, İçişleri Bakanı Zimmermann 16 Eylül 1983 günü "Yeni bir yabancılar yasası konusunda İçişleri Bakanlığının görüşleri"ni kamuoyuna açıkladı. "Zimmermann Papieri" diye de anılan bu görüşler, "Yabancılar Politikası Komisyonu"nun hazırladığı olduğu rapor temelinde, parlamentoya getirilecek olan yeni yabancılar yasasının esaslarını ortaya koyuyordu. Kohl hükümetinin yabancı düşmanı yasa tasarısına karşı ilk ciddi alternatifli Yeşiller partisi getirdi. Bu parti, ciddi bir çalışmadan sonra, 25 Nisan 1984 günü 20 maddeden oluşan kendi "yabancılar yasası tasarısı"ni parlamentoya sundu. Alman toplumunun bir parçası haline gelmiş olan yabancı işçileri Almanların sahip olduğu bütün haklara sahip "eşit insanlar" durumuna getirmeyi hedefleyen bu "alternatif yasa", ilerici ve demokrat kamuoyunun "koşulsuz" denebilecek desteğini kazandı. Yeşillerin bu yasa tasarısının hemen ardından Sosyal Demokrat Parti yönetiminin kurduktuğu "Yabancı Hukuku Komisyonu" da yeni bir yabancılar yasası konusunda Sosyal Demokratların temel görüşlerini ortaya koydu.

Aşağıda sundu. İlgilendiren 8 Eylül 1983'te Zimmermann'ın yeni yabancılar yasası tasarısrını, Yeşiller'in Sosyal Demokratların görüşleri özetli Genscher'in pa vermedi gerekçe Zimmermann'ın çıkmaktadı. B izin verilen yıl 16'dan 6'ya inen getirilmek iste çıkmaktan ibar ayrı bir görüş...

Alman Komünist topladığı 7. Keşir, sahip olduğu bir istemini karar sunduğu yasa

YABANCILAR YASASI

Bugünkü uygulama

Sürekli oturma iznini uzatma

Bütün eyaletleri bağlayan genel bir yasal koşul yok. Genellikle "geçimini sağlayarak" koşulu aranıyor ve sosyal yardımı alıyor olmak, oturma izninin uzatılmasına neden olabilir. Eşleri Federal Almanya'da olduğu için oturma izni almış olanlar, evlilik sona ererse, ya da eş ölüyor veya ülkesine dönerse oturma iznilerini uzatamıyorlar.

Süresiz oturma izni

Aranan Koşullar:

5 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyor olmak, Basit Almanca bilgisi ve yeterli konut koşullarına sahip olmak, 5 yıl süreli çalışma iznine sahip olmak ve çocuklarını okula gönderiyor olmak, 2. ya da 3. kuşaktansa, 16 yaşını doldurmuş olmak,

Oturma hakkı

Aranan koşullar:

8 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyor olmak, Basit Almanca bilgisi ve yeterli konut koşullarına sahip olmak, 5 yıl süreli çalışma iznine sahip olmak ve çocuklarını okula gönderiyor olmak,

Zimmermann'ın yasa önerisi

Sosyal yardım ya da işsizlik yardımı almadan geçimini sağlayarak olmak. Yeterli konut koşullarına sahip olmak ve çocuklarını okula gönderiyor olmak. Alman yasalarını ağır bir biçimde ihlal etmemiş olmak. Eşlerine bağımlı olarak oturma izni almış olanların durumu aynı kalıyor.

Birinci kuşak için koşullar aynı kalıyor. İkinci ve üçüncü kuşaktan olanlar için koşullar abırlanıyor. Yani: 25 yaşını doldurmuş olmak, geçimini başkimsiz olarak sağlayarak olmak koşulları aranıyor.

"8 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyor olmak" koşulu değiştiriliyor. Onun yerine, "5 yıldan beri süresiz oturma iznine sahip olmak" koşulu getiriliyor. Böylece, "en az 10 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyor olmak" gerektiriyor.

Yeşiller'in önerisi

Uzun yıllardan beri Federal Almanya'da yaşamakta olan yabancılar için "Yerleşme Hakkı" (Niederlassungsrecht) adıyla yeni bir uygulama öneriliyor: 8 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyanlara, 5 yıldan beri Federal Almanya'da işçi olarak çalışmakta olanlara, Şişma başvurusu kabul edilmiş politik sığınmacılara, Şiş anda "Oturma Hakkı" almış olanlara "Yerleşme Hakkı" verilmesi öngörülüyor.

İSP

Gerekli belgeleri taşı verilmesinde ya da der yetkisi kullanan izni süreleri şöyledir: Oturma izni ilk veriliş uzatmada; çalışarak, 2 yıllık süre; İkinci uzatmada, 2 yıllık süreyle da...

5 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyanlara "Hakkı" verilmesi, ları hakları ve sorunu duruma getiren yasa yur.

	5 yıl süreli çalışma iznine sahip olmak ve çocuklarını okula gönderiyor olmak, Gelir sahibi olmak ve sabıkalı olmamak.	22-10 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyor olmaları gerekiyor. Diğer bütün koşullar aynı kalıyor.		duruma getiren bir yor.
Sınırdışı etme	Yasa, yabancıların "politik faaliyette bulunmasını" yasaklıyor. Ama bu nedenle herhangi bir sınırdışı etme uygulaması yok. Herhangi bir suçtan sınırdışı edileme, polislin takdirine bırakılmış durumda ve yabancının sınırdışı edilebilmesi için suçunun mutlaka mahkeme kararıyla kesinleşmiş olması gerekiyor.	Yabancıların "aşırı faaliyetlerini" önlemek gerekçeyle politik nedenlerle sınırdışı etme uygulaması getiriliyor. Üstelik, sınırdışı etme uygulaması için mahkeme kararını bekleme koşulu kaldırılarak "derhal uygulama" önlemi alınıyor. Kural olarak ya da mutlaka sınırdışı edilemeyi gerektiren haller: Kamu düzenini ya da güvenliğini tehlikeye sokmak, Politik nedenlerle şiddete başvurmak, Yasaklanmış derneklerde çalışmak, Toplantı ve gösteri yasasını ve sendika ya da dernekler yasasını hapis cezasını gerektirir biçimde ihlal etmek, Politik faaliyette bulunma yasasını çiğnemekte ısrar etmek. Polisin takdirine bırakılan sınırdışı halleri: izin verilmeyen politik faaliyette bulunmak, "Aşırı dernekler"de çalışmak, Politik nedenlerle şiddete başvurmakla tehdit etmek, Yasaları diğer politik nedenlerle çiğnemek. Sınırdışı edilemeyi gerektiren diğer haller: Sosyal yardım ya da bir yıldan beri işsizlik yardımı alıyor olmak (oturma hakkı olanlar hariç), Çeşitli adı suçlar işlemek.	"Yerleşme Hakkı" almış olan yabancılar hiçbir şekilde sınırdışı edilemezler.	Yabancı şu durum: 12 aylık bir süre için olmak, Kapatılmış bir dernek 5 yıldan daha az süreli hapis cezasına çarptırılırsa; oturuma fazla hapis cezasına; "Yerleşme Hakkı"nı
Eşlerin Federal Almanya'ya gelebilmeleri	Aranan koşullar: Birinci kuşak için: Evliliğin üzerinden bir yıl geçmiş olması, çalışıyor olmak ve yeterli konut koşullarına sahip olmak. İkinci ve üçüncü kuşak için: (Yükandakilerle ek olarak): 8 yıldır Federal Almanya'da yaşıyor olmak, 18 yaşını doldurmuş olmak ve bazı eyaletler için evliliğin üzerinden 3 yıl geçmiş olması.	Birinci kuşak için: Bugünkü uygulama aynen kalıyor. İkinci ve üçüncü kuşak için: Bugünkü uygulamaya ek olarak: Alman vatandaşlığına geçme başvurusunun reddedilmemiş olması.	"Yerleşme Hakkı" olan yabancıların: 21 yaşından küçük yakın akrabaları ve eşleri, Geçimleri kendilerine bağlı olan yakın ve uzak akrabaları Federal Almanya'ya serbestçe gelebilirler ve onlar da "Yerleşme Hakkı" alabilirler.	Eşin getirilebilmesi için olması gerekir. Eşin gelmesinin üzerinden sonra gelebileceği bir süreli yitirir.
Çocukların gelmesi	Aranan koşullar: Çocuğun 16 yaşını geçmemiş olması, Anne ve babanın her ikisinin de Federal Almanya'da yaşıyor olması.	Çocuğun 6 yaşını geçmemiş olması. Anne ve babanın her ikisinin de Federal Almanya'da yaşıyor olması.		Çocuk 16 yaşını geçmemiş olması gerekir.
Çalışma izni	Yabancılar bulundukları her işte çalışamazlar. Çalışma izni almak zorundadırlar. İşe alınırken ilkönce Almanlara, sonra Ortak Pazar üyesi ülke vatandaşlarına, sonra sosyalist ülkelerden kaçmış olanlara öncelik tanınır. Öteki yabancılara sıra ancak bunlardan sonra gelir.	Bugünkü uygulama aynen kalıyor.	"Yerleşme Hakkı"na sahip yabancılar çalışma ve bir iş sahibi olma bakımından Almanlar'la aynı haklara sahiptirler. Ayrıca çalışma izni almalarına gerek yoktur.	"Yerleşme Hakkı"na sahip yabancılar çalışma ve bir iş sahibi olma bakımından Almanlar'la aynı haklara sahiptirler. Ayrıca çalışma izni almalarına gerek yoktur.
Politik haklar	Yabancıların ne genel ne de yerel seçimlerde seçme ve seçilme hakları yoktur. Politik faaliyette bulunmaları da zaten yasaktır.	Yukarıda sıralanan "politik nedenlerle sınırdışı etme" önlemleriyle yabancıların demokratik hak ve özgürlüklerine büyük sınırlamalar getirilmektedir. Bu sınırlamalarla yabancıların varolan dernekleri kapatılabilecek ve sendikalar ve dernekler içindeki çalışmalar, miting ve gösterilere katılma hakları da ellerinden alınabilecektir.	"Yerleşme Hakkı"na sahip olan yabancılar, Almanlar'ın sahip oldukları bütün örgütlenme, toplantı ve politik faaliyette bulunma hak ve özgürlüklerine sahiptirler. "Yerleşme Hakkı"na sahip olan yabancılar, 1990 yılından itibaren genel seçimlerde seçme ve seçilme haklarına da sahip olacaklardır.	"Yerleşme Hakkı"na sahip olan yabancılar, Almanlar'ın sahip oldukları bütün örgütlenme, toplantı ve politik faaliyette bulunma hak ve özgürlüklerine sahiptirler. "Yerleşme Hakkı"na sahip olan yabancılar, 1990 yılından itibaren genel seçimlerde seçme ve seçilme haklarına da sahip olacaklardır.

gelirken... Federal Almanya'da yeni yabancılar yasası parlamentoya gelirken... Federal Almanya'da yeni yabancılar yasası parlamentoya

e diyor?

undüğümüz tablo, yabancılar hukukunu
en 8 temel konuda, bugünkü uygulamaları,
kanun'un parlamentoya sunmaya hazırlandığı
yabancılar yasa tasarılarını ve bunlara karşı
Sosyal Demokrat Parti'nin savunduğu
değerleri. Bu tabloda hükümet ortağı
'ın partisi FDP'nin görüşlerine ayrıca yer
berecekti bulduk. Bu parti, İçişleri Bakanı
kanun'un görüşlerine yalnızca iki noktada karşı
dır. Bunlar, Federal Almanya'ya gelmelerine
yabancı işçi çocuklarının yaş sınırının
yını indirilmesine ve ailelerin birleştirilmesine
istenilen yeni sınırlamalarla karşı
nı iletirir. FDP bunun dışında kalan konularda
örüşüne sürmüştü değildir.

ünist Partisi ise, 1984 yılının başında
y Kongresinde yabancı işçilere Almanlar
uğu bütün sosyal ve politik hakların tanınması
arar alması ve Yeşiller'in parlamentoya
yasa tasarısını olumlu bulduğunu açıklamıştı.

SPD'nin görüşü

eri tamamlamış olan yabancıya oturma izni
ya da bu iznin uzatılmasına polis tak-
anamaz, izin vermek zorundadır. Oturma
yıldır:
k verilip en az 1 yıllık,
çalışma dairesinin de (Arbeitsamt) görüşü
kü süreye uzatma,
da, çalışma dairesinin görüşü alınmadan,
s daha uzatma.

ederal Almanya'da yaşayanlara "Oturma
besi, 8 yıldan beri yaşayanlara da, on-
sorumlulukları açısından Almanlara eşit
"Yerleşme Hakkı" verilmesi önerüldü.

Yabancı işçilerin yaşadıkları Batı Avrupa ülkeleri arasında göçmenlere en geniş hakları tanıyan İsveç'in Sosyal Demokrat Bakanı Anita Gradin Türkiye Postası'nın sorularını yanıtladı

“Yabancıların aile fertlerini yanlarına getirtme haklarını genişletiyoruz”

Bugün İsveçte bir milyona yakın yaban-
ci kökenli insan yaşıyor. Bu ülkeye yabancı
işçilerin gelmesi 1967 yılına dek sürdü.
1970'li yıllarda ise özellikle Latin Amerika
ülkelerinden politik sığınmacıların sayısın-
da büyük bir artış oldu. 1975 yılında İsveç
Parlamentosu bugünkü göçmenler ve azin-
likler politikasını oybirliği ile kabul etti. 1976
yılında da, en az üç yıldır İsveç'te yaşa-
makta olan bütün yabancılar yerel seçimi-
lerde seçme ve seçilme hakkı tanıdı.

Batı Avrupa ülkeleri arasında yabancıla-
ra en geniş hakları tanıyan bu ülkenin ik-
tidarda olan Sosyal Demokrat Parti'nin
Göçmenler Bakanı Anita Gradin'e bir gö-
rüşme yaptık.

TÜRKİYE POSTASI: Sayın Gradin,
bükümlünüz 1975'ten beri yürürlük-
te olan göçmen politikasını tümüyle
gözden geçirmeye üzere 1982 yılı baş-
larında bir çalışma başlattı. Bu çalış-
manın nedenlerini açıklar mısınız?

ANİTA GRADIN: Var olan birşeyi yenile-
mek, yeni koşullara uygun hale getirmek
için her zaman bir neden vardır. Ayrıca
1975'ten bu yana yürürlükte olan göçmen
politikasının bazı bölümleri eleştiriyi uğru-
yordu ve bazı konularda yeni görüşler or-
taya çıkmıştı. Ama şunu belirlemek isterim
ki, göçmen politikası belli değişikliklere uğ-
rasa da, 1975'de saptanmış olan politikanın
ana ilkelere değişmeyecektir.

TÜRKİYE POSTASI: Göçmen politi-
kasında yapılmış önemli bir değişiklikler
nelerdir?

ANİTA GRADIN: Bildiği gibi İsveç,
1967'den beri işgücüne dayalı göçü dur-
durmuştur. Oturma ve çalışma izni sadece
politik göçmenlere ve İsveç'te yaşayan göç-
menlerin aile fertlerine verilmektedir. Bu il-
ke aynen kalıyor. Ancak eskiden, politik si-
gınmacıların işlemleri çok uzun sürüyordu.
Bunu kısaltmayı hedefliyoruz.

TÜRKİYE POSTASI: Bildiğimiz ka-
daryla ailelerin birleştirilmesi konu-
sunda da belli değişiklikler oldu.

ANİTA GRADIN: Evet. İsveç'te çalışmak-
ta olan bir yabancı, aile fertlerini de bura-
ya getirebiliyor. Ama bizim aile kavramı-
mızla göçmenlerin aile kavramı arasında
büyük farklılıklar var. Biz "aile" deyince
ana, baba ve 18 yaşından küçük çocukları
anlatıyoruz. Şimdiye kadar ancak bu tanı-
mın içine giren aile fertlerinin İsveç'e gel-
melerine, oturma ve çalışma izni almaları-
na olanak veriliyordu. Şimdi "aile" tanı-
mını genişlettik. Kendi bildiğimize aile ola-
rak yaşayan, yani aynı tencereden aş yie-
yen kişiler aile ferti olarak kabul ediy-

uzlaşmaya zorladı. Biz bunu bir başlangıç,
bu hakkın bütün göçmenlere tanınması yo-
lunda atılmış bir adım olarak görüyoruz.

TÜRKİYE POSTASI: Devlet Göçmen
Dairesi Başkanı Tord Palmlund geç-
tiğimiz günlerde çifte vatandaşlık ko-
nusunu gündeme getirdi. Göçmenlere
çifte vatandaşlık hakkı tanındığı tak-
dirde seçme ve seçilme hakkı konu-
suna da çözüme kavuşacağını savın-
du. Bu konudaki görüşünüz nedir?

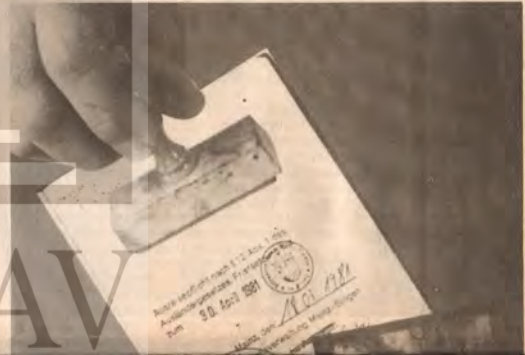
ANİTA GRADIN: Çifte vatandaşlık önerisi
yeni birşey değil. İsveç'te daha önce de tar-
tıldı. Bu elbette bir alternatif. Ama henüz
tüm boyutlarıyla ele alması değil.

TÜRKİYE POSTASI: İsveç yerel seç-
imlerde göçmenlere seçme ve seçilme
hakkını tanıyan ilk Batı Avrupa ülke-
si. İsveç, öteki Batı Avrupa ülkeleri-
nin de bu hakkı oralarında yaşayan ya-
bancılarla tanımasını için girişimde
bulunuyor mu?

ANİTA GRADIN: Evet, bulunuyoruz. Ko-
nu ile ilgili olarak Avrupa Konseyi'nde son
derece sert tartışmalar oldu. Sonuç olarak
belli bir noktaya gelindi. Örneğin Avrupa
Konseyi Bakanlar Komitesi'nde onaylan-
ması beklenen öneride, "Göçmenlerin ya-
şadıkları toplumlarda etkinliklerini artır-
malarını kolaylaştıracı önlemlerin alın-
ması" yer alıyor.

Foto: Türkiye Postası/Anita

...az süreli oturma iznine sahipken, bir
...asına ya da buna eşdeğerde para cezasına
...turma hakkına sahip olanlar ise 3 yıldan
...asına ceptirilsa.

...kk'i" almış olanlar sınırdsı edilemezler.

ANITA GRADIN
İşveç Göçmenler Bakanı

...rak yabancıları, yani "aynı tenceden ayni y-
...nleri" kişileri aile ferdı olarak kabul ediy-
...ruz.

TÜRKİYE POSTASI: Göçmen politi-
kası yeniden saptanırken ele alınan
önemli bir konu da, göçmenlere genel
seçimlerde oy kullanma hakkının ta-
nınmasıydı. Ama parlamentoya sunu-
lan tasarıda yalnızca İskandinavya ö-
lkelerinden gelen yabancılarla oy kul-
lanma hakkı tanınıyor. Oysa Sosyal
Demokrat Partisi seçimler öncesinde
bu hakkın bütün göçmenlere tanı-
masını savunmuştu.

ANİTA GRADIN: Evet, bu özükü bir du-
rum. Ama şunu belirtmek isterim: Sosyal
Demokrat Partisi bu konudaki görüşünü
değiştirmiş değildir. Sağ partilerin bu ko-
nudaki görüşü değişti. Bu yüzden, değişik
partilerin temsilcilerinden oluşan "Oy Hak-
kı Komitesi" yalnızca İskandinav ölkelerinden
gelen göçmenlere genel seçimlerde oy
hakkı verilmesini önerdi. Sağ partilerle bu
konudaki görüş ayrılığımız bizi böyle bir

Fotomontaj: Mehmet Ünal

Federal Almanya'da yaşayan yabancılar hakkında bazı veriler

	Toplam	Türkiyeliler
Erkekler (16 yaşın üzeri)	2.000.000	588.000
Kadınlar (16 yaşın üzeri)	1.400.000	408.000
Çocuklar (16 yaşından küçük)	1.130.000	556.000
Toplam yabancı nüfus	4.530.000	1.552.000
Çalışan yabancılar	1.990.000	654.000

SENDİKACI GÖZÜYLE

Ümit KÖSEĞÖLU

Zimmermann'ın yabancılar yasası üzerine gelişmeler

Federal İçişleri Bakanı Zimmermann'ın hazırlattığı yabancılarla ilgili yeni yasa tasarısının oldu bittine getirilerek, bir an önce parlamentodan geçirilmesi için baskılar artıyor. FDP'nin, çıkarılacak yasanın belirli maddeleri üzerindeki değişiklik önerileri, diğer koalisyon ortaklarının ve özellikle Baviera ve Baden Württemberg eyaletlerinin sert tepkileriyle karşılaşır.

Hessen'de SPD ve Yeşiller'in yabancılar üzerine aldıkları kararlardan hemen sonra bir açıklama yapan Baviera eyalet müsteşarı Edmund Stoiber, Baviera ve Baden Württemberg eyaletlerinin Federal hükümetten, Zimmermann'ın hazırladığı yasa tasarısı doğrultusunda karar almasını istediklerini belirtti. Stoiber, alınacak kararın gecikmesi halinde, Baden Württemberg eyaletinin konu ile ilgili olarak eyaletler meclisi (Bundesrat) nezdinde yaptığı girişimi Baviera'nın da destekleyeceğini söyleyerek, ayrıca yabancıları geri dönüş teşvik için yeni önlemlerin alınmasını da istedi.

Yabancılar yasasının eyaletler meclisine getirilmek istenmesi, burada gerici hükümetin politik yandaş eyalet yöneticilerinin çoğunlukta olduğundandır.

Öte yanda, belirli olumlu tutumlarına rağmen bazı yabancıların, yeni yabancılar yasası konusunda güven-
çesi FDP olmaktadır, olmaz da. Yani "FDP verken bu yasa Zimmermann'ın istediği biçimde çıkamaz" diyenler (ki bunları sayıları yirmiş çevrelerde üç de-
şil) yanıltıcıdır. Son tahlilde CDU/CSU'nun, FDP'nin değişiklik istemlerine belirli tavizler verip, karğılımda da bazı tavizler ararak üç aşağı, beş yukarı anlaş-
-

çaklarına mutlak gözüyle bakılmaktadır. FDP'nin yabancılar yasası nedeniyle koalisyon ortaklığını tehlikeye sokacağına düşünmek bile iyimserlik olur. FDP'nin özünde ne böyle bir istemi, ne de böyle niyeti vardır.

O zaman ortaya karışıklık verilecek bu tavizlerin yasanın hangi konularında olabileceği sorusu çıkıyor. Bu sorunun yanıtını burada vermek oldukça güç ama, görünen odur ki, FDP'nin istemi olan, yabancı çocukların FAC'ye getirilmesi yasanın halen geçerli uygulaması olan 16'da sınırlanmasına CDU/CSU'nun belirli oran-
da olsa taviz vereceğidir. Bir anlık iyimser davranarak yaş sınırlanmasını 16'da kaldığını var sayalım, CDU/CSU'nun buna karşı alacağı taviz ne olacaktır?

Zimmermann'ın üzerinde ısrarla durduğu çeşitli konular var: 2. kuşağın oturma işleminin yeniden kötüleştirilerek düzenlenmesi, yine aynı kuşağın ölkelerinde evlenmeleri halinde eşlerini yanlarına almadıkları kötü ön şartların zorlaştırılması, yabancıların FAC'deki politik çalışmalarını kısıtlama, sınır dışı etmeyi kolaylaştırma ve politik iltilacılara konulan gibi...

Bize böyle geliyor ki, Zimmermann 16 yaş konusunu koz olarak kullanıp, büyüye, daha büyüye oynuyor. Bizce 16 yaş tavizine karşılık, hükümetin FDP'den kopmak istedikleri tavizler bunlardır. Ve Zimmermann hedefi de, amacı da budur.

Bütün bunlardan sonra bizlere düşen görev nedir, konu ile ilgili nefer yapılabilir? Bizce daha önemli olan budur.

Bir kere herkes, ama herkes kendi çevresinde seferber olarak yasanın çirkin yüzünü, anti-demokratik

çerçinini en geniş çevrelere tanıtmaya çalışılmalıdır. Yani, en geniş çevreler bu davaya kazanılmadan kalıcı bir başarı elde edilemeyecektir. Bunun için de, çevremizdeki girişimleri, demokratik örgüt ve kuruluşların, oturdumuz mahalle ve çalıştığımız yerdeki insanlarla, okul, kulüp ve dernekleri, sendikaları, kiliseleri, politik parti ve kişileri harekete geçirmeliyiz.

Özellikle sendikaların var kuruluşları olan "Yabancı işçiler çalışma komisyonları" içinde çalışan veya bu ralarla ilişkisi olanlara burada büyük görevler düşmektedir. Bu komisyonların sendika şubelerinin de destek ve yardımlarıyla yapacakları kamuya açık toplantı, konferans, podyum tartışmaları ve buralara çeşitli yüksek düzeydeki, eyalet ve federal politikacıların, parlamenterleri çağırmaları, onlarla tartışma olanakları yaratmaları, kararlar almaları çok önemlidir. Bildiğimiz kadarıyla bu konuda Ekim ayı içinde parlamenterlerin de katılacağı podyum tartışma eylemi koyacak bölgeler vardır. Bunları genişletmek ve sayıların arttırarak gereklidir. Unutulmaması gereken bir konu da kiliselerin eyleme kalkmasıdır.

Yukarıda örneklerini vermeye çalıştığımız çalışma birimlerini kendi çevresinde gerekçeleştiren okurlarımız, bu çalışmaların, hazırlanışını, günün akışı, katılan kişi ve kitleyi kısa ve öz haber şeklinde gazetemize bildirmelidirler. Bunlar arasında seçerek yayımlayacaklarımız, aynı çalışmayı kendi çevrelerinde yapacaklara yardımcı olmalı olacaktır.

...mesini için evliliğin üzerinden 1 yıl geçmiş
...n üzerinden 2 yıl geçmeden boşanma o-
...n gelen eş verilmiş olan oturma izni ge-
...ir. (v)

...ni geçmemiş olmalıdır.

...kk'i"na sahip olanların çalışma izni alma-
...tur. Öteki yabancıları, oturma iznine bağı-
...lı gibi çalışma izni almak zorundadırlar.

...kk'i"na sahip olan yabancılar Almanlar'la
...sorumluluklara sahiptirler.
...kk'i"na sahip olan yabancılar seçme hakkı-
...ler. (Seçime hakkı konusunda ayrıca bir
...nıyor.)

OKUYUCU POSTASI

Malatya'da devlet terörü

Ben de birçok Türkiyeli gibi izmini memleketle geçirdim. Dört haftalık bir geriye bakınca, izin geldi sinir ypratma günleri olduğumu farkedyorum.

Askeri Cunta ve polis, Temmuz ayında Malatya'da korku yaratmak ve tamamen sus-pus yapmak için tüm şehirde terör havası estirip, onlarca fabrika işçisini ve solu cunta'nın halkı işkence- den geçirdi.

Göreve çıkmış bir polis ve bir komiseri gece yarısı, alevilerin ve işçilerin çoğunlukta olduğu bir semtte ateş açıyor. Polis ölüyor, komiser yaralı. On dakika sonra tüm mahalle asker ve polis kordonu altında. Gece 23 vardiya- sından çıkan işçiler evlerine salınıyor. Fabrika önünde tek sıra halinde saat 01'e kadar bekletiliyor. Olayların geçtiği mahallede oturanlar gözaltına alınıyor.

Bu arada olaydan habersiz bir vatandaş, aynı semtte olan evine giderken yakalanıp karakola götürülüyor. Kendi- sinden günlerce haber alınmıyor. Çaresiz kalan mahalleli, şehrin emniyet müdürüyle merhabası olan birini bulup durumu sorduruyorlar. Emniyet mü- dürü, vatandaşın bir müddet için göz- altına alındığını ve merak edilecek bir- şey olmadığını söylüyorlar.

Aradan birkaç gün daha geçiyor ki, "durumundan merak edilemeyecek" o- lan vatandaş koma halinde hastaneye kaldırılıyor. Günlerce en yakınlarıyla da- hi görüştürülüyor. Sonunda vatan- daşın durumu öğreniliyor, felç olmuş...

Gelelim polisleri: Polis memuru ve komiser, Malatya'ya 15 gün önce ta- min oluyorlar. Daha önceki görev yer- leri Bitlis. Bu şehirden 15 yaşında bir kızı tecavüz ediyorlar. Olay duyuluyor acele tayinlerini çıkartıyorlar. Fakat ki- zın yakınları takipler ve Malatya'da bu fırsatı buluyorlar.

Olaydan bir ay sonra failler yaka- lanıyor. Hersey açıklağa kavuşmasına rağmen, bu durum Malatyalıların gı- li tutuluyor. Mahalle, şehrin ana kav- sakları ve fabrika asker kontrolünde. Malatya'da 7 gün kaldım, 11 defa kim- lik değiştirdim geçtim. Sizler düşünün- ki, şehirden vasyayay halkın durumunu

Vatandaşın kazık atmaya yeminli

Özal iktidara geldiğinden beri, hal- kın başına her gün yeni çoraplar ör- meye, yeni kazıklar atmaya devam edi- yor. Şimdi gecekondular halkına atılmak istenen yeni bir kazık daha var.

Seçimler öncesi, gecekondulara ta- pu vereceğini ilân edip vatandaşın oyu- nu çalan Özal, seçim sonrası birçok ge- cekonduyu yıktırıp vatandaşlarla alay etmişti. Şimdi ise, Özal gözünü vatan- daşın sofrasındaki son lokmaya, sirtin- daki son gömleğe daktı.

Gecekonduların sözde yeni tapu yerine verilmek istenen belgeler için, Özal Hükümeti yeni yeminli (vatandaşın kazık atmaya yeminli) bürolar açtı. Va- tandış, sözkonusu bürolara ev ve yer beyanında bulunmak zorunda. Beyan- da bulunulanın, önce 20 bin lira öde- mesi gerekiyor. Bundan sonra, sözko-

nusu bürolar yerini ve evini ölçmeye gidiyorlar ve iş bundan sonra başlıyor. Yeni ölçülen vatandaş, yerin metre ka- resine bin lira ödemek zorunda. Yani, 300 metre kare yer olan 300 bin, 500 bin metre kare yer olan 500 bin lira ödeyecek. Bu paranın, yer ölçü- münden sonra dört yıllık bir sürede ödenmesi lazım. Bu işlemleri yaptırmay- nalar, ev ve yer konusunda ileride bir hak talep edemeyecekler.

Yıllardan beri evi ve yer için vergi ödeyen vatandaş da yolla yeni bir soyguna uğruyor. Ülkemizde işsizliğin, pahalılığın alabildiğince arttığı, ücretlerin gerilediği ve hayatın çekilmez olduğu bir ortamda, bu yüküli parayı hangi ge- cekondu sahibi ödeyebilecektir?

Aydın açıklanmasını istemeyen bir okur/Aachen

Yoksul köylü ne yapsın?

Türkiye Postası okuyucusu olarak Türkiye'den bazı izlenimlerimi anlatmak istiyorum. Büyük bir istekle gittiğim memleketimden hiç de iç açıcı olmayan durumlarla karşılaştım. Ben Ordu'lu- yum. Bilirsiniz bizim oralarda fındık çok olur. Köye gittiğimiz fındığın toplan- masına az bir zaman kalmıştı. Fakat daha toplanıp satılmadan çoktan yer- lerini bulmuş bile fındık paraları. Köylü-

diğimiz zamanlar oluyor diye ekiyor. Öte yandan, herkes Türkiye'de artan fırsatlı olaylardan söz ediyor. Bu yıl, bizim köyde bile iki ayı soymuşlar. Ek- mek almaya para bulamayanlar fırsız- lık yapmaya başlıyor, insanlar zorla hır- sıslığa itiliyorlar.

Üç dört yıl önce evlenecek arkadaş- ları gördüm. Halen evlenememişler, Na- sırlı evlensinler? Oğlanın işi yok diye,

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SECMELER

Alanlara hasret

Bir hüznün var içimde
İslak Mayıs sabahlarında.
Vedatları izledim
Kitapları can içinde
Beyazıt meydanında.
İrkiler,ek,
Dolup akmayan gözlerimde
Ve ıslak Mayıs sabahlarında
Her an göğe fırlayacakmış gibi
apartmanların ortasında
Koca bir alanda toplanılar
Ve zulme lanet okudular
Kavgaya davet buyurdular
Kitabın düşmanları,
açlıktan çağınsanlar.

Ve görünmeyen eller,
Kara soğuk namıslar
birden insindiler.
İnsanlar seçmeler gibi örkek
Saçıldılar sağa sola
Geleceğin özlemini bırakıp ortada
Hasret kaldılar alanlara.

Ö. Kartal/Nürnberg

Atom roketleri

Ağaçlar ölüyor sevgilim
ağaçlar ölüyor, çiçekler kokusuz
atom roketleri yükseliyor sevgilim
ağaçların yerine atom roketleri
ekmeğimizi ufaltıp ısız bırakarak
ellerimizi
göğümüzü kuşatıyor atom roketleri.

Çiğlik çiğliğe haykırıyor kuşlar
yaşamak adına böcekler çiğlik çiğliğe
ve insanlar haykırıyor özlernlerini
işe, okula, savaşsız bir hayata,
toprakta ot-yitiriyor yeşilini
göğümüzü kuşatıyor atom roketleri.

Çocuklar ölüyor sevgilim
ağaçlardan ölüyor açlıktan
ağaçlardan çok çocuklar ölüyor
ağaç, kuş, böceği tanımadan,
çocuk mezarlarından yükseliyor
yani atom roketleri
bileklere vurulan kelebeklerden
kırınlarındaki gözlemlerinden

Yangında ölen çocuğun ağıtı

Gece dilerinde uyanım uyumdan
Hani güzelim günlerin özlendi mi
Hani bunca yıl uğruna aktılan
kızıl kan gibi

Kızıl alevleri gördüm düşümde
Daha çoktuncun ben ölümlere gülen
Dumanlar bürüdü kör kuyuları
Kör kuyuda tuzak
Kör kuyuda gamalı haçlı Hitler
Düşmanlık bizden uzak
bize yakın

Kardeşimle ben birlikte yürüdük
Camdan öte ormanlara
-Anam babam bakakaldı-
Ormanda periler gezirin
Ninen anlatırdı
Ormanda küçüküç dereler
Derede çocuklar güler
Dere götür beni uzaklara

Uzaktaki köyüme
Kanatlanıyorum göklere
Göküzünde bulut
Göküzünde duman
Göküzünde alev

Dere akıyor durmadan
Bu düş ne kötü
Düşümü dumanlar bürüdü
Düşümde tuzak
Gamalı haç bir yakın
Bir uzak

Anam-babam tutun beni uçuyorum
Dumanlar sarıyor
Yüzümü alevler yalıyor
Uyandırın beni düşümden
Ben derede yüzmek
Ben yabancı olmadığım
Ben pis Türk denemediğim yere
Ben köyüme gitmek istiyorum
Uyandırın beni düşlerden.

Mehmet Esen/Duisburg

Onlar

Onlar
düşük başlan,
masum bakışlarıyla yürüyor.
Onlar

USTA

Dortmund Barış Şenliği'nde Nazım Hikmet de vardı

Sanatçılar Barış İçin Şenliği'ne 15 bin kişi katıldı

Dortmund'da Krefeld Girişimi'nin 4. Forumu'nun ardından 9 Eylül günü yapılan "Sanatçılar Barıştan Yana" eylemi-ne 15'in üzerinde katılımcı sanatçı ve 15 bin kişi katıldı. Federal Almanya, DDR, ABD, Sovyetler Birliği, Şili, Türkiye, Kanada, Avustralya, İrlanda ve Batı Berlin'den

çeşitli sanatçıların katıldığı eylem için bir biçimde altı saat sürdü. Türk yetkililerin de katıldığı eylemde sahnenin karşısına Nazım Hikmet'in 3 x 6 metre boyundaki portresi asılmıştı. Portrede, "Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşcesine, bu hasret

bizim" dizileri Türkçe ve Almanca olarak yer almaktaydı.

Gösteride sanatçılar ABD atom füzele-rine, silahlanmaya, emperyalist saldırgan-lığa, Şili'de ve Türkiye'deki faşist baskı-lara ve Federal Almanya'daki yabancı düşmanlığın karşı tepkilerini yaratıcı ve değişik biçimlerde ortaya koydular. Pro-gramda müzik gruplarının yansısı pandom-im, çocuk balesi, spor ve dans gösteri-leri de yer aldı. Sanatçıların büyük eylemi Batı Avrupa'ya ABD atom füzelininin yer-leştirilmeye başlanmasından sonra müca-delenin güçlenerek ve daha yaratıcı bi-çimlerle bularak süreceğini gösterirken, sa-natçıların barış hareketi içindeki önemli rolüne de işaret etti.

FIDEF'in desteklediği "Sanatçılar Ba-nytan Yana" eyleminde kısa bir konuş-ma yapan FIDEF Genel Saymanı Mah-mud Maskar FIDEF'in barış mücadelesine ver-diği önemi belirtti, bunun yabancı düş-manlığına karşı mücadele ile arasındaki bağlara işaret etti ve barış güçlerini Türkiye demokrasisi güçleriyle dayanışmaya çağırdı. Maskar'ın konuşması salonu dolduran birlerce kişinin "Yaşasın Uluslararası Da-dayanışma" belgisiyle son buldu.

Maskar'ın konuşmasının ardından Al-man ve Türk yetkililerden oluşan 400 ki-şilik koro "İşçi Yürüyüşü Baştan"ı Türkçe olarak söyledi. Bunu Cem Karaca'nın Almanca okuduğu iki parça izledi.

"Sanatçılar Barıştan Yana" eylemi Dortmund'da 8-9 Eylül günü yapılan Krefeld Girişimi 4. Forum'u izledi. "Hiroşima Avrupa'sı ve Dünyaya Uyar-yor, Silahlanma Çılgınlığını Son Ver-il-sin" belgisi altında düzenlenen 4. Krefeld Forumu'na Federal Almanya Barış Hare-keti'nin çeşitli okullarından binin üzerin-de kişi katıldı. Katılanlar arasında sendika liderleri, bilim adamları, yetkililer ve SPD'nin milletvekilleri. Hristiyan De-mokratların temsilcileri, DKP Baş-kanı Herbert Mies, çeşitli gençlik kuru-luşlarının temsilcileri olimpiyat birincile-rinden Cornelia Hanisch, dın adamları ve ayrıca ABD, Sovyetler Birliği, Japo-niya ve diğer Batı Avrupa ülkelerinden ba-riş savaşımında yer alan bilim adamları ve önemli kişiler yer aldı. Forum'da si-lahsızlaşmanın ön koşulunun Batı Aşa-ya-

Düsseldorf'ta 4. Geleneksel Uluslararası Kadınlar Toplantısı

Düsseldorf'da 15 Eylül günü Kik-weg Gemeinsam Schule salonunda, binin üzerinde yerli ve yabancı ka-dının katıldığı 4. Geleneksel Ulus-la-rarası Kadınlar Toplantısı yapıldı. Çe-şitli uluslardan örgüt ve kuruluşların kadın kollarının yemek ve informas-yon "stand"ları açarak katıldığı to-plan-tıda, Düsseldorf Türküyle İşi-Gençlik Birliği (DTI-GB) kadınlar ko-lu da "Yabancı Düşmanlığın Karşı Destluk" belgisi ile yer aldı. Kent yü-neyminde görevli Bayan Puttmann'ın yaptığı konuşmanın ardından sür-dürülen tartışmada yerli ve yabancı kadınların sorunlarının ortak oldu-ğu, yabancı düşmanlığın karşı birlikte hareket edilmesi, sosyal kısıtlamaların son bulması, sosyal yardım alan ya-bancılardan geri gönderilmemesi, mes-lek eğitimli olanakların açılması ko-nulan ele alındı.

Türkiye Barış Davası'nı sergileyen bir derleme

Türkiye'nin Barış Davası adlı bir kitapçık yayınlandı

"Ne umudum, ne korkum, ne de endi-şem var. Seni tekrar görebilirim. Görme-yebilirim de. Görevimi yaptım, için ra-hat...". Barış Derneği Genel Başkanı Mah-mud Dikerdem oğluna coşkuyla yazdığı bu mektupta böyle diyor. "Yaşamı Olu Dr. M.A. Dikerdem tarafından hazırlanan ve geçtiğimiz ay içinde yayınlanan Turkey's Peace Trial (Türkiye'nin Barış Davası) adlı İngilizce kitapçığın ilk sayfasında yer alıyor bu sözler.

Dr. M.A. Dikerdem kitabın önsözünde bahşıyla 1981 Ekim'inde İngiltere'deki son buluşmalarında onun kendisine "Ba-riş Derneği için endişen olmasın, Türki-ye'de yasalar ve hukuk kuralları yürür-silkte olduğu sürece, bize hiçbir şey olma-yacaktır" dediğini belirterek 1981'de

Avustralya Türk Kültür Derneği'nin Genel Kurulu toplandı

Avustralya Türk Kültür Derneği'nin 2. Yıllık'da yapılan olağan genel kuruluyla yıllık çalışma raporunun eleştirilmesinden ardından yeni dönem ça-lışmalarına ışık tutacak kararlar alınmış yeni yönetim kurulu seçildi. Yeni dö-nem çalışmalarını arasında Türkiye ba-riş ve demokrasi güçleriyle dayaniş-manın yükseltilmesi, Türkiye'deki po-litik tutuklular için yürütülen genel af kampanyasında Avustralya'da da duyurulup destek sağlanması, 6 parti-nin ortak çalışmalar doğrultusunda yapılan eylemlerin desteklenmesi de yer alıyor. Çalışma raporunda, Austra-lya Barış Hareketi içinde daha ak-tif rol almak üzerinde durulurak, "sa-vaş karşı barış barış istersen, karşı iş sa-vası açmaz" denildi. Çok sayıda üye, sempatizan ve diğer örgütlerden izle-yicilerin katıldığı genel kurul yedi saat sürdü.

dir" diyor M.A. Dikerdem. "Bu çalışma-nın onun yaşamını kutlamak için giriş-tiğim destek ve dayanışma kampanyasında daha fazla kişiyi harekete geçireceğini umuyorum."

Titiz bir derleme olarak kitapçık, Türki-ye Barış Derneği'nin amaç ve çalışmalar-ını anlatıyor, Barış Derneği davasında yar-gılanan yöneticilerin isimleri hakkında bilgi veriyor, davaya ilişkin belgeleri, sa-ıunmaları ve bu konuda İngiliz basınında yer alan haber ve yorumları biraraya ge-tiriyor. Ayrıca, yurtdışında Barış Derne-ği davasından yargılanırlarına sağlanan day-a-nışmayla ilgili bazı dokümanları sunuyor, ve Mahmut Dikerdem'e cunta cezaevinde yapılan barış konusundaki bir mektubu yer veriyor.

"Sanatçılar Barıştan Yana" eylemi binin üzerinde barışseverin katıldığı Krefeld Girişimi 4. Forum'u izledi. Fotoğrafta Forum'da tartışılan yönlendirmeler görülmüyor

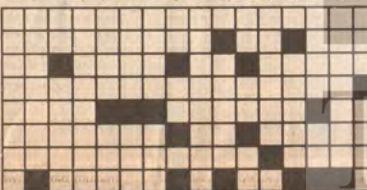
BULMACA

SOLDAN SAĞA

1. Şili'nin 11 Eylül 1973 günü faşist Pinochet çetesi-ne katledilmiş, Marksizm-den yana devrimci devlet başkanı (adı ve soyadı), 2. Türk ulusal des-tanları içinde Türk faşistlerin ne-dense en be-

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

msideği destan 9
Daire ile ilgili 10
hesaplamalarda 10
kullanılan sabit 11
sayı - Avrupa E- 12
konomik Toplu- 12
luğu'nun, Türk-
ce'deki kısa yazılış, 3. (Tersi) İngilizce bay - Cambazları, palyaçoları, marifetli hayvanlarıyla ünlü eğlence yerleri - (Tersi) Beyaz - Alman hak masallarını derlemiş iki kardeş, 4. "Patlayış", "Orkestra" gibi sinema tarihinin önemli filmlerine bakışın oyuncu olarak imza attı, Kuzey İrlanda kurtuluş hareketinde militanca etkinlik gösteren sinema oyuncusu (adı ve soyadı), 5. "Kafan ve belini bük" anlamında bir emir - (Tersi) Su ya da içki koymak için kullanılan genellikle camdan ya da kristalden yapılmış kap - Boru sesi, 6. Ağrılama, saygı göstererek konuşma etme - Bir emir - Küçük, katıllı, çok zaman zararlı böcek, 7. İhtakızlık - Cennete layık güzel kadınlar demir, 8. Numune, örnek, 9. (Tersi) En büyük yönetim birimi, 9. Denizcilik Bankası'nın İstanbul-Bandırma arasında çalıştığı ve bir anlamda bu hattın simgesi haline gelmiş yolcu gemisi - Türk Müziği'nin en iyi yorumcularından biri olarak ün yapmış Çingene şarkıcımız (iki sözcük), 10. Aldatılma arkasından yapılan burun kıvrırma hareketi - Öç alma duygusu - Kürek mahkumlarının ayağına takılan ağı zincirler, 11. (Tersi) Tavlaa ile - Aşak bahçe duvarı - (Tersi) Argoda sorguya çekmek, 12. Çok taneli, ilkelçarlarda bereket simgesi olarak kabul edilen bir meyve - Tüylü hayvan derisi - Politika.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Adı "Bilimlerin Zenginliği" anlamına gelen bir dergi çevresinde başlayan ve aynı anda anılan Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemindeki bir edebiyat akımı, 2. Hediye - Sovyetler Birliği'nde, Fiat lisansıyla üretilen otomobil, 3. (Tersi) İngiliz izvi ölçüsü Galon'un kısa yazılışı - Yasalara, toplumsal kurallara uygun olarak, 4. Son Avrupa Kupası'nda Yugoslav Millî Takımı'nı yöneten, halen Fenerbahçe teknik direktörlüğü yapan Yugoslav futbol adamı, 5. (Tersi) Arabistan'da bir yapılmada - (Tersi) Türkiye bankalarında açılan ve Türkiye'ye döviz akışını hızlandırmayı amaçlayan bir hesap türü - Fiillerde çekim gruplarının herbiri, 6. Düz'ün tersi - Osmanlı devletinde geceleri kentlerin güvenliğini sorumlu bir tür polis - (Tersi) Küçük, kısa bitki, 7. Osmanlı döneminde ağırlık ölçüsü - (Tersi) Miras, 8. (Tersi) Generallerin en üst rütbesi - Kimyada ritonyum - İtalyan otomobil tekeli, 9. 12 Eylül sonrası belli kanlılar semiren ve ülkenin en büyük sermaye gruplarından birine dönüşen, Anavatan Partisi'ne bir çok bakan ve yönetici veren bir tekelci kuruluş (iki sözcük), 10. Yağlı güreşin son büyük ustalarının, Kel Aliço'nun çırağı Halil pehlivanın sıfatı - Ağır bacada bıraktığı, 11. Uzunçalar için kullanılan kısıfına - Kilonun binde birinin kısa yazılışı - Bıllardda topon altına vurarak, topu geri geri yürütme, 12. (Tersi) Sürek avında, ava atak etmeksin belli bir hedefe doğru yönelme - (Tersi) İtalyan radyo ve televizyon kurumunun kısa yazılışı, 13. (Tersi) Kale, askerî amaçlı, yüksek duvarlı, burçlu, büyük yapı - Harman dönemi çiftçinin pek sık kullandığı bir alet, 14. Canlı renklerke, çokcuş çizgilerle yapılmış resimlere ve bu tür çalışan resimlere denir - (Tersi) Değirmenden geçmiş buğday - (Tersi) Uluslararası kısıfmalarda Hollanda, 15. Yunan mitolojisinde bereket tanrısı - Kısımlarda gümmüş, 16. (Tersi) Millî Tarih Enstitüsü'nün kısa yazılışı - Bir batında doğan iki canlının herbiri - Yemin.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. Paris Komünü - Zade, 2. İtibar - Ezel - İnek, 3. Rica - Öndüle, 4. İkarım - İnış - Nata, 5. Nitem - İnç - İçeren, 6. Al - Tirş - Amerika, 7. Is - Lut - An - Kaç, 8. Anemi - Mahir - Ma, 9. Lazear - Eda - Saat, 10. Mn - Rona - Nosredna, 11. An - Elikanlı - Adn, 12. Nehca - Paul Anka, **YUKARIDAN AŞAĞI:** 1. Pirina - Alman, 2. Atık Ali - Anne, 3. Ricat - Sal, 4. İbarat - Nerec, 5. Sa - Emile Zola, 6. Krom - Rumania, 7. İstirak, 8. Medine - Ap, 9. Üzünc - Amenna, 10. Neli - Anadolu, 11. Üleşim - Hasıl, 12. Çeki, 13. Zignerare, 14. An - Arieç - Adak, 15. Destek - Manda, 16. Ek - Anavatan.

pa'ya yeni atom füzerlerinin yerleştirilmesini durdurulması olduğu vurgulandı. Forum'un katılanlar tüm hükümetlere silahlanmanın durdurulması, uzayın silahlandırılmasını yasaklaması çağrısını yaparken, Federal Almanya hükümetinden de Pershing-2 ve Cruise füzerlerinin yerleştirilmesinin durdurulması ve silahlanma bütçesinin dondurulması talebinde bulundular. Bilindiği gibi atom silahlarına ve silahlanmaya karşı Krefeld Çağrısı'nı yapan barışseverler 1980 yılında ilk kez Krefeld kentinde biraraya geldikleri. Şimdiye dek bu çağrı milyonlarca kişi imzalamış bulunuyor.

MAHMUT DİKERDEM
Barış davasının son duruşmasında

İsviçre'de Türkiye Postası temsilciliği faaliyete geçti

İsviçre'de Türkiye Postası'nı daha iyi tanıtmak, dağıtmak ve okutmak için bir temsilcilik kurulmuştur. İsviçre temsilciliği, İsviçre'deki gazete abonelerinin ve okurların sorunlarını temsilcilik adresinden yanıtlayabileceğini açıklamıştır. Temsilcilik şu adrestedir: M. Ali Yüksel, Frobenstr. 30, 4053-Basel. tel: 061/221591

Herne'de Pir Sultan Abdal gecesi yapıyor

DGB ve Kilselerin ilan ettiği "Yabancılar Haftası" programı içinde Herne'de, Kültür Dairesi ile RAA Yabancı Çocuklar ve Gençliği Geliştirme Bölgesi (Çalışma Dairesi) bir Pir Sultan Abdal gecesi düzenledi. Pir Sultan Abdal'ın yaşamını ve sanatını konu alan minik gece 29 Eylül'de Gesamtschule Wanne, Stockstr. 39 adresinde yapıldı.

ENİS COŞKUN
Türkiye Barış Derneği Genel Sekreteri konuşmasında 1 Eylül'ün anlamının yanı sıra Barış Derneği Davası üzerinde de durdu

FTIB'de 1 Eylül toplantısı

Fransa Türkleri İşçiler Birliği (FTIB)'in Kadınlar Kolu'nun 1 Eylül nedeniyle yaptığı toplantıda barış savunmasının önemini anlatan bir senaryo, Barış Derneği Genel Sekreteri Enis Coşkun'un yaptığı konuşma ve Askerin Tüküsü adlı bir film yer aldı. İtali Demokrat Kadınlar'ın da katıldığı toplantı dostluk havası içinde geçti.

Frankfurt'ta Yabancılar Haftası etkinlikleri

Yabancılar Haftası nedeniyle 23 Eylül'de Frankfurt'ta DGB-Haus, Wilhelm-Leuschner Strasse 69/77'de "Konsulculuk Barış Gecesi" belgisi altında bir toplantı düzenlenecek. DGB Hessen Bölgesi yönetimi ile Hessen'deki Protestan ve Katolik kilselerinin ortaklaşa düzenlediği toplantı, iç barışın yetli ve

yabancıların birlikte, iyi ilişkiler içinde yaşamaya sağlanabileceğini göstermeyi hedefliyor. Toplantıda sendika yöneticileri ve din adamlarının yapacağı konuşmaların yanı sıra Frankfurt Türk Halkevi Korosu, Yunan ve İspanyol folklor grupları da yer alacak.

Batı Avrupa'nın dokuz ülkesindeki yürüyüş ve toplantılara binlerce kişi katıldı

12 Eylül gösterileriyle protesto edildi

Generallerin 12 Eylül 1981 günü gerçekleştirdikleri gerici darbenin 4. yıldönümü Federal Almanya'da, Batı Berlin'de, Hollanda'da, İsviçre'de, Belçika'da, Danimarka'da, İsveç'de, Yunanistan'da ve Fransa'da binlerce kişinin katıldığı çeşitli miting, yürüyüş ve toplantılara protesto edildi. Bazı ülkelerde, örgütler arasında protesto eylemini ilgilendirmeyen konulardaki görüş ayrılıklarından dolayı gösteriler düzenlenmesi, değişik politik görüşlerden bütün ilericiler ve demokratlar arasında üzüntüye neden oldu.

Federal Almanya

Federal Almanya'da 8 Eylül günü biri Köln'de, ötekisi Duisburg'da olmak üzere iki ayrı gösteri ve miting düzenlendi. Köln'deki gösteriler 21 Türk ve Kürt örgütünün Ebertplatz'da toplanmasıyla başladı. Alanı dolduran binlerce kişi daha sonra iki ayrı koldan yürüyüşe geçtiler. Ala Rızgari, Birlik Yolu, Denge Komal Proleter Dayanışma, KKDK, Kurtuluş, Devrimci İşçi, İşçi Gerçeği, KOMKAR, Kürdistanlı Devrimciler, KURT-KOM (KKDK-KHE), Tekon Protestatörler, Gerçek-ADK, DIBAF ve FİDEF'in birlikte yürüdüğü birinci kol kent içindeki yürüyüşten sonra tekrar Ebertplatz'a dönerken, ATIF, DİDF, Av. Dev-Genç, İşçilerin Sesi, Roja Welat ve Devrimci Kurtuluş'un oluşturdukları ikinci yürüyüş kolu Neumarkt alanına yürüdü. Aynı gün Feyka Kürdistan'da, Duisburg kentinde Johanismarkt'dan başlayıp August-Bebel Platz'da son bulan bir başka yığnalsal ve coşkulu protesto gösterisi düzenlendi.

İsveç

İsveç'in başkenti Stokholm'da Türkiye Büyük Elçiliği önündeki protesto toplantısıyla sona eren yürüyüş, 12 Eylül günü yapıldı. Partizan Yolu, Devrimci İşçi, Emegün Birliği, İSTİB, İşçi Gerçeği, Roja

Welat'ta Dayanışma Komitesi, KAWA, Tekon, Kürdistan Kültür Merkezi ve Kürt Federasyonu'nun birlikte gerçekleştirdikleri yürüyüşe 700 kişi katıldı. Elçinin önünde yapılan mitingde Sosyal Demokrat Partisi milletvekili ve Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları İçin İsveç Dayanışma Komitesi Yönetim Kurulu üyesi Hans Goran Franch bir konuşma yaptı.

Danimarka

Başkent Kopenhag'da düzenlenen toplantı ve gösteriler Danimarka Türkiye İşçiler Birliği (FAT), Özgürlük Yoluyla Dayanışma Komitesi, DIBAF'ta Dayanışma Komitesi ve Danimarka Türkiye Dayanışma Komitesi birlikte gerçekleştirdiler. 8 Eylül akşamı düzenlenen kapalı salon

toplantısına 600 dolayında Türk, Kürt, Danimarkalı ve İranlı emekçi katıldı. 12 Eylül günü de, Türkiye Büyük Elçiliği önünde bir protesto gösterisi yapıldı.

Hollanda

Amsterdam kentinin Dam Meydanı'nda 15 Eylül günü yapılan protesto gösterisi HTİB, Dev-Sol, İşçi Gerçeği, İşçilerin Sesi, Gerçek, Cephe, Kürt İşçileri Birliği, Kaç-Kak ve Sosyalist İşçi tarafından ortaklaşa düzenlendi.

İsviçre

Düzenleyici örgütler arasındaki bazı sorunlara rağmen 12 Eylül'ü protesto eylemi, 15 Eylül günü Bern kentinde yapıldı ve Şili'li örgütlerin de yer aldığı ortak bir toplantıyla gerçekleştirildi.

Yunanistan

Yunanistan'ın başkenti Atina'da, 12 Eylül'ün dördüncü yılı, 10-19 Eylül tarihleri arasındaki çeşitli gösteri ve toplantılara protesto edildi. İGD, Birlik Yolu, Dev-Sol, Ala Rızgari, Özgürlük Yolu, KUK, Açılcılar ve TKP-B 10, 11 ve 12 Eylül günleri kentlinin çeşitli yerlerinde standlar ve resim sergileri açtılar ve 12 bin 500 bildiriyi dağıttılar; ayrıca 12 Eylül günü ortak bir basın toplantısı ve 19 Eylül günü de ortak bir salon toplantısı düzenlediler.

Bu arada, 14 Eylül günü de, Atina

Üniversitesi'nde, ev sahipliğini Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü KNE'nin yaptığı ve sorumluluğunu da Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu, Uluslararası Öğrenciler Birliği ve İGD'nin üstlendiği uluslararası bir toplantı yapıldı. 35 ülkeden 54 örgütün yanı sıra, ulusal ve uluslararası düzeyde 4 örgüt temsilcisinin ve konukların katıldığı toplantı 22 örgüt temsilcisi konuşma yaptı. Düzenleyici örgütlerin tartışmaya sundukları sonuç belgesi çoğaltılarak katılanlara ve basına dağıtıldı.

Paris

12 Eylül'ü protesto eylemleri, Fransa'nın başkenti Paris'te üç ayrı günde değişik örgütler tarafından düzenlendi. ATT, Türkiye'deki Politik Tutuklularla Dayanışma Komitesi (ADT), Mayıs, Av. Dev-Genç, FTİF, Kurtuluş, Sosyalist İşçi, Denge Komal ve İşçilerin Sesi 8 Eylül günü bir protesto gösterisi düzenlerken, KWK da 15 Eylül günü aynı bir yürüyüş yaptı.

12 Eylül'ün birlikte protesto edilmesini sağlamak için çaba gösteren ancak bunu sağlayamayan 13 Türkiye'li örgüt ise, 20 Eylül günü Türkiye Büyük Elçiliği önünde aynı bir protesto gösterisi düzenlemek zorunda kaldılar. Fransız Komünist Partisi'nin ve CGT sendikasının desteğindeki bu protesto gösterisini Ala Rızgari

tarafından, Birlik Yolu, Emegün Birliği FTİB, İşçi Gerçeği, KKDK Fransa Komitesi, KKK-S, Kaç-Kak, KURT-KOM, Partizan Yolu, Proleter Dayanışma, Tekon tarafından ve Gerçek birlikte düzenlediler.

Strasbourg

Fransa'nın Strasbourg kentinde de 15 Eylül günü yapılan bir yürüyüş hem 12 Eylül darbesinin 4. yılı hem de Şili cuntasının 11. yılı protesto edildi. Şili'lerle Strasbourg Türkiye İşçiler Birliği'nin (STİB) birlikte düzenlediği yürüyüş Fransız Komünist Partisi, Sosyalist Partisi, CGT sendikası ve Birlik Yolu destekledi.

Batı Berlin

Türk Merkezi, Birlik Yolu, Kürdistan İşçi Derneği ve Kültür Merkezi'nin biriktirdiği oluşturdukları Türkiye-Türkiye Kürdistanı 'Antifasist Komitesi, biri 12 Eylül günü Türk Merkezi salonunda, ötekisi de 14 Eylül günü Kürdistan İşçi Derneği'nde olmak üzere iki toplantı düzenledi.

Bu toplantılar sırasında konuşmaların yanı sıra, sinema sanatçısı Yorgo Boz'un 12 Eylül darbesini konu alan "Kararlık Zamanlarda" adlı kısa metrajlı belgesel filmi gösterildi ve folklor ve müzik gruplarının gösterileriyle kültür programları yapıldı.

12 Eylül'ün dördüncü yılına protesto yürüyüşleri Federal Almanya'da 8 Eylül günü yapıldı. Köln kentinde yapılan protesto toplantısı 21 Eylül'de katılmaya devam etti.

Belçikalı parlamenterler Türkiye Büyük Elçiliği'ne gelirlerken

On Belçikalı parlamenter Türkiye Büyük Elçiliği'ne gelirlerken cunta'yı protesto etti

Belçika'nın başkenti Brüksel'de on Belçikalı parlamenter 12 Eylül'ün döndürdük yünü, "demokrasi isteyen bir dilekçe verdikleri için" kovuşturmayla uğrayan Türkiye'li 1256 aydınla ilgili bir dayanışma eylemi düzenliyerek protesto ettiler.

7 Eylül Cuma günü on Belçikalı parlamenter, 1256 Türkiye'yi aydınla dayanışma içinde olduklarını belirten Belçikalı aydınların topladıkları imzalı Türkiye Büyük Elçisi'ne vermek üzere Brüksel'deki elçilik binasına geldiler. Eski devlet bakanı P. Vermeulen'in başkanlığındaki 10 kişilik parlamento delegasyonunda Sosyalist Parti Başkanı ve Avrupa Parlamentosu üyesi K. Van Miert, Sosyalist Parti milletvekili J. Sleekx, Sosyalist Parti üyesi ve Avrupa Parlamentosu üyesi M. Van Hemmelendonck, Avrupa Parlamentosu başkanı üyelerinden J. Ulbrighs, Avrupa Parlamentosu üyesi A.M. Lizin, Yeşil milletvekili L. Direkx, Yeşiller partisi üyesi ve Avrupa Parlamentosu üyesi P. Staes V.V. üyesi ve Avrupa Parlamentosu üyesi W. Kuljpers ve Belçika Komünist Partisi milletvekili D. Bajura yer alıyordu. On Belçikalı'lı parlamenterin yaptığı bu girişim, Brüksel'deki Türkiye'de İnsan Hakları Savunma Komitesi ve Limburg Dayanışma Komitesi tarafından da desteklenmekteydi.

Sabah saat 10'da elçilik binası önüne gelen delegasyon, daha önceden basyurula bulunmuş olmalarına rağmen, Büyük Elçi tarafından kabul edilmediler. Parlamenterlerin elçilik binası önünde bekledikleri süre boyunca BTİB, DİB-AF, Gerçekleşen ve Devrimci İşçilerin çarşısı üzerine toplanan kalabalık bir Tür-

kiyeli grup da, 12 Eylül darbesini protesto eden bir gösteri yaptı. Bu gösteriye Brüksel'deki diğer uluslardan göçmen örgütlerin gönderdikleri delegasyonlar da katıldı.

Elçilik binasına alınmayan parlamenterler, daha sonra saat 11.30'da, Ortak Pazar binasının yanındaki International Press Centrum'da bir basın toplantısı düzenlediler. Basın toplantısında tek söz alan parlamenterlerin, Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesine devam edildiğini belirten konuşmalarından sonra toplantıyı yöneten P. Vermeulen, Büyük Elçiliğe bırakılan mektubu basına açıkladı. Belçikalı parlamenterlerin imzalıları taşıyan bu mektupta, Türkiye'yi aydınların Kenan Evren'e ve Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdikleri dilekçedeki istekler desteklenmekte ve bu dilekçeyi imzalamış bulunan 1256 aydından 56'sı hakkında açılmış olan dava protesto edilmekteydi. Parlamenterler ayrıca, "dilekçe vererek anayasaları kullanımların vatandaşların yargılamalarının kabul edilemeyecek bir olay" olduğunu idare ederek, hiçbir demokratik ülkede bir devlet başkanının, yargı organlarının yetkilerini çiğneyerek, bir grup vatandaşın "watan hainliği" ile suçlanamayacağını hatırlatıyorlardı.

7 Eylül günü düzenlenen bu basın toplantısı ve elçilik önündeki protesto gösterisi dışında, DİB-AF, BTİB ve Gerçekleşen Dayanışma örgütleri Brüksel'in çeşitli yerlerine, birlikte hazırladıkları Türkiye, Fransa ve Flamençe alışı yerleştirilerek, üç dilde yayınlandıkları bir bildiriyi de geniş kesimce dağıttılar.

kapılan protestoları toplantıya 21 örgütün katılmasıyla Ebertplatz'da başladı. Alınan doluruna binlerce kişi daha sonra iki gün koldan yürüyüşe geçtiler. Bu kolların birisi kent içinde yürüdükten sonra tekrar Ebertplatz'a dönerek burada bir miting düzenledi (yandaki fotoğraflardan yukarıdaki). İkinci yürüyüş kolu ise Neumarkt alanında bir başka miting düzenledi (alttaki fotoğraf). Aynı gün Duisburg kentinde de, Johannismarkt'dan başlayıp, Ebertplatz'da son bulan bir protesto gösterisi daha düzenlendi.

Foto: Türkiye Postası İzlet

Photo: Laif

CÜNEYT BAŞBUĞ

Nokta

Umut yok edilemez

Hitler Almanyası desteğindeki faşist Franco ordularını İspanya'da, 1930'ların en kahramanca direnişlerine tanık olan bu tepeden tırnağa Akdeniz ülkesinde umut harici herşeyi tırmış. Nazilerin savaş hazırlığı olarak imal ettikleri silahları-uçakları tek sevgisi halkına ve ülkesine bağlılık olan yurtseverlerin üzerinde acımasızca denediler. Guernica'ları yaktılar, Lorca'ları kurguna dözdiler. Ama umut, beş kıtadan tüm insanlığın destek verdiği, bugünlük-silahla beslediği umut'u ortadan kaldıramadılar.

Nazi toplama kamplarında, sürgünde, Franco ordularına karşı direnişlerde, grevlerde, portakal bahçelerinde umut dipdiri yasadı. İspanyol cumhuriyetçileri sürgünlerde şarkılarıyla, dizeleriyle ayakta kalmaya çalıştılar.

Geçenlerde, Madrid'de İspanyol halkının unutulmaz kahramanı tutku çiçeği İbarruri, iç savaş sırasında Uluslararası Birliklerde, İspanyol halkıyla birlikte savaşmış 71 eski arkadaşıyla bir araya geldi. Kuşkusuz hepsi çok

yaşlanmıştı. 1930'ların siperden sipere atlayan çeviklikle hareket edemiyorlardı. Ne de bellekleri utkuya ve yeniliğe tanık oldukları o direnen günlerinin tazeliğini taşıyordu.

Ama La Passionaria ile birlikte iç savaş ve arkadaşlarını anan bu 71 yaşlı insan zamanın bedenlerine eklediği izlere karşın umut'un asla öldürülemeyeceğine tanıklık ettiler. Azgın saldırlara karşın son olanaklarını dek savundukları Madrid'de biraraya gelecek 1936 Madrid'inin, yani aydınlığın, halka bağlılığın, faşizme karşılık gelen "GEÇİLMEZ" olduğunu gösterdiler. Halkın gerçekten olduğu dönemleri, umutlarını yitipir kendileri yitilenler sıratlarına vurular.

O yaşı savaşçıların bugün elde silah cephelerde savaşamaz. Arkadaşlarından çoğu öldü. Oysa "Uluslararası Birlikler" in eski savaşçıların genç arkadaşları var. Hitler'in, Franco'nun yokedemediği "umut'u" okular, sağlıklarını insa ederek Nikaragua'da, barış zincirleri oluşturarak Batı Alman otobanlarında, İstanbul, Ankara sokaklarında, sürgünlerde direnerek Batı Avrupa ülkelerinde, Metris, Diyarbakır, Mamak tutukevlerinde suluyorlar.